ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

สารนิพนธ์

ของ

ศรินญา สังข์ทิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มิถุนายน 2555

ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

สารนิพนธ์

ของ

ศรินญา สังข์ทิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

บทคัดย่อ

ของ

ศรินญา สังข์ทิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มิถุนายน 2555

ศรินญา สังข์ทิพย์. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย.* สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล.

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่อง และ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่อง ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ธนาคารที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวน 10 แห่ง โดยแบ่งการศึกษา โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2553 นำมาคำนวณหาอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก และ อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยใช้สมการเศรษฐมิติแบบการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary least square: OLS)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จากการเปรียบเทียบด้วยอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก พบว่า ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา โดยมีอัตราส่วน ร้อยละ 3.50 แสดงว่า ธนาคารมีสภาพคล่องมาก ความเสี่ยงของธนาคารในการจ่ายคืนเงินแก่ผู้ที่ต้องการถอนเงินก็จะต่ำกว่า ธนาคารอื่นที่มีอัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำกว่า เช่น ธนาคารเกียรตินาคิน ที่มีอัตราส่วนร้อยละ 0.27 และ จากการเปรียบเทียบด้วยอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก พบว่า ธนาคารที่มีอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารเกียรตินาคิน โดยมีอัตราส่วน ร้อยละ 126.04 ส่วนธนาคารที่มีอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) โดยมีอัตราส่วน ร้อยละ 69.71 ดังนั้น การที่ธนาคารยอมรับในอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากที่สูง ความเสี่ยงอาจเกิดจากการอนุมัติสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพ ทำให้ธนาคารเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพคล่องของธนาคาร แต่ ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากที่ต่ำ ก็อาจจะทำให้ธนาคารขาดรายได้จากดอกเบี้ยของการอนุมัติสินเชื่อได้เช่นกัน

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกัน คือ ปริมาณเงินกู้ยืม ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และปริมาณเงินให้สินเชื่อ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ในทิศทางตรงข้าม คือ หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม และปริมาณเงินลงทุนสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แต่ในส่วนของ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และปริมาณเงินให้สินเชื่อ นั้นไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สาเหตุที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานอาจเนื่องมาจากการที่อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ และ เงินฝาก ว่าปัจจัยตัวใดมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่มากกว่ากันด้วย

FACTORS AFFECTING ON LIQUIDITY OF COMMERCIAL BANK REGISTERED IN THAILAND

AN ABSTRACT

BY

SARINYA SANGTHIP

Presented in partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Economics Degree in Managerial Economics

at Srinakharinwirot University

June 2012

Sarinya Sangthip. (2012). *Factors affecting on liquidity of commercial bank registered in Thailand*. Master's Project : M.Econ. (Managerial Economics). Bangkok: Graduate school, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc.Prof. Rivipan Saleepon.

This research aimed to study factors affecting on liquidity to compare the liquidity ratio. Commercial Banks registered in Thailand. Bank used in this study, a total of 10 commercial banks registered in Thailand. The study was divided into two parts. The first part : Comparison of the liquidity ratio of banks registered in Thailand. The annual secondary data was used for this study period 2545 - 2553 to calculate the cash in hand to deposits ratio and Loans to Deposits in the bank for comparative analysis. The second part is a study of factors affecting the liquidity of commercial banks registered in Thailand. Used the secondary data quarterly during the year 2545 - 2553 for analysis. The data were analyzed by multiple regression and Ordinary Least Square or OLS.

The results compared Liquidity ratio of commercial banks registered in Thailand. In comparison with the cash in hand to deposits ratio, Bank of Ayudhya is the highest ratio at the percentage 3.50 indicated The Bank's liquidity. The risk of the banks to repayment of the deposit less than others. Kiatnakin Bank has cash in hand to deposits ratio which lowest ratio is at the percentage 0.27. However, compared with loans to deposits ratio was the highest Kiatnakin Bank loans to deposits ratio is 126.04 percentage. CIMB Bank (Thailand) has the loans to deposits ratio is lowest at the percentage of 69.71. Therefore, the banks accepted the loans to deposits ratio is high. The risk may be due to approve non-performing loans. This will affect the liquidity of the bank. The Bank's loans to deposits ratio is low. It may lack the income of interest loan .

The factors affecting on liquidity of commercial bank registered in Thailand found that the borrowing of money supply, non performing loan and loans positive affected to the liquidity of commercial banks registered in Thailand. On the other hand, the negatively of factors affecting on liquidity of commercial bank registered in Thailand were liabilities payable on demand and amount of net investment at the 0.05 level of significance respectively. However, non performing loan and loan of money supply did not meet the hypothesis and cause of did not meet the hypothesis may be from 2 factors were changing rate of loan of money supply and deposit which factors affects more than the other do.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ของ ศรินญา สังข์ทิพย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(อาจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เจริญสถาพรกุล)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เชยจิตร)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)

วันที่ ..... เดือน มิถุนายน พ.ศ.2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เชยจิตร กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชาย ญาติและเพื่อนๆทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษาทำงานวิจัย จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการศึกษางานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงได้

ศรินญา สังข์ทิพย์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
	สมมุติฐานในงานวิจัย	9
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	10
	ความสำคัญของธนาคารพาณิชย์และหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน	10
	การบริหารการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์	12
	แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์	15
	แนวคิดการบริหารสภาพคล่อง	20
	อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง	31
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสภาพคล่อง	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	45
	การกำหนดกลุ่มประชากร	45
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4	**การวิเคราะห์ข้อมูล**	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล	52
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 77

สังเขปความมุ่งหมาย ขอบเขตการวิจัย สมมติฐาน การวิเคราะห์ 77

สรุปผลการวิจัย 79

อภิปรายผล 81

ข้อเสนอแนะ 84

บรรณานุกรม 86

ภาคผนวก 90

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์ 101

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รายการแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน	2
2	แสดงกฎแห่งการตัดสินใจปัญหา Autocorrelation.....	51
3	เปรียบเทียบอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียน ในประเทศไทย 10 แห่ง.....	54
4	เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสด และ ปริมาณเงินฝาก ของ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง.....	57
5	เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียน ในประเทศไทย 10 แห่ง.....	63
6	เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้กู้ และ ปริมาณเงินฝาก ของ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง.....	66
7	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียน ในประเทศไทย ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด หลังตัดตัวแปรออกจากสมการ.....	72
8	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่ จดทะเบียนในประเทศไทย ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด หลังแก้ปัญหา Autocorrelation.....	74
9	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กรุงเทพ ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……..	91
10	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กรุงไทย ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……..	92
11	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กรุงศรีอยุธยา ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……..	93
12	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กสิกรไทย ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……...	94
13	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร เกียรตินาคิน ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……	95
14	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……	96
15	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ทหารไทย ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……	97
16	แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553……	98

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

17 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ไทยพาณิชย์
ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553..... 99
18 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ธนชาต ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553..... 100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 8

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ในระบบเศรษฐกิจสถาบันการเงินเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำไปสู่การเติบโตของเศรษฐกิจ และ สถาบันทางการเงินที่มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเงินของประเทศ คือ ธนาคารพาณิชย์

ธุรกิจหลักของธนาคารพาณิชย์ ก็คือ การเป็นสถาบันตัวกลางทางการเงินระหว่างผู้ออมและ ผู้ลงทุน โดยทำหน้าที่รับฝากเงินจากผู้มีเงินออม ไม่ว่าจะเป็นองค์การ บริษัท ห้างร้าน ประชาชน และให้ผู้ออมได้รับผลตอบแทนในระดับที่เหมาะสมโดยที่ให้มีความปลอดภัยด้วย ขณะเดียวกัน ธนาคารก็ทำหน้าที่ให้บริการทางด้านการเงินแก่ผู้ลงทุนในรูปของการให้กู้ยืมโดยคิดผลตอบแทนในอัตราที่ไม่สูงนัก รวมทั้งใช้เงินไปในการลงทุนซื้อหลักทรัพย์รัฐบาล หุ้น และหุ้นกู้ของบริษัทต่างๆ การประกอบการด้านธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญก็คือ การระดมเงินฝาก การให้สินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ การให้บริการทางการเงินระหว่างประเทศ การให้บริการทางการเงินอื่นๆ และบริการด้านอื่นๆ (ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. 2535: 164)

การที่ธนาคารพาณิชย์เป็นสื่อกลางด้านต่างๆทางการเงินทั้งภายในและภายนอกประเทศนั้นจึงควรมีการบริหารการจัดการของธนาคารที่ดี เนื่องจากในปัจจุบันเศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงผันผวนเป็นอย่างมาก อย่างเช่น วิกฤตการณ์ทางการเงินของสหรัฐอเมริกาหรือวิกฤติซับไพร์มในช่วง ปี 2551-2552 อันเนื่องมาจากการปล่อยสินเชื่อด้อยคุณภาพ คือ เกิดจากการที่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้สถาบันการเงินหันมาปล่อยสินเชื่อให้กับลูกหนี้ซับไพร์มโดยง่ายและมีปริมาณมากขึ้น สถาบันการเงินที่ทำการปล่อยสินเชื่อหวังที่จะได้รับผลตอบแทนจากดอกเบี้ยของสินเชื่อที่ทำการอนุมัติ เมื่อบุคคลเหล่านี้มีการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อได้ง่ายขึ้นก็จะทำการกู้เพิ่ม จนเปรียบเสมือนเป็นการนำเงินล่วงหน้ามาใช้ แต่เมื่อถึงเวลาผ่อนชำระคืนลูกหนี้กลุ่มซับไพร์ม ไม่สามารถจ่ายเงินคืนแก่สถาบันการเงินได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาสภาพคล่องของสถาบันการเงินตามมาจนสถาบันการเงินบางแห่งต้องมีการควบรวมกิจการ หรือ ปิดตัวลง จากปัญหาวิกฤตทางการเงินของสหรัฐอเมริกาได้ส่งผลให้เศรษฐกิจหลายประเทศเข้าสู่ภาวะถดถอย เพราะ เนื่องจากการเชื่อมโยงกันของระบบเศรษฐกิจทั่วโลก

จากวิกฤตการณ์ทางการเงินนั้นส่งผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีกำกับดูแลและตรวจสอบสถาบันการเงิน จากการตรวจสอบงบการเงินและการดำเนินการตามหลักการของ Financial based supervision เดิม มาเป็นกำกับตรวจสอบด้านความเสี่ยง หรือที่เรียกว่า Risk-base supervision โดยมีการนำหลักสากลมาปรับใช้ นอกจากนี้ เพื่อให้ความเสี่ยงในลักษณะต่างๆถูกแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ ที่จะง่ายต่อการบริหารจัดการ และให้การบริหารความเสี่ยง

สามารถทำได้อย่างเป็นระบบ จึงได้มีการแบ่งลักษณะความเสี่ยง ออกเป็น 5 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด ด้านปฏิบัติการ ด้านสภาพคล่อง และด้านกลยุทธ์ (บัณฑิต นิจถาวร. 2551: ออนไลน์)

งานวิจัยครั้งนี้ให้ความสนใจในเรื่องสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากสภาพคล่องของสถาบันการเงินถือว่ามีความสำคัญในการที่จะบอกได้ว่าสถาบันการเงินสามารถที่จะยังคงดำรงกิจการต่อไปได้หรือไม่

สภาพคล่องของธนาคาร (Bank liquidity) หมายถึง ความสามารถของธนาคารที่จะจ่ายเงินสดคืนตามข้อผูกพันได้ทันทีที่มีผู้ร้องเรียน สภาพคล่องจะมีมากหรือน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับจำนวนเงินสดและสินทรัพย์สภาพคล่อง (liquid assets) หรือสินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดในมูลค่าเท่าเดิมได้ง่ายและรวดเร็วโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนัก การถือสภาพคล่องไม่จำเป็นต้องถือไว้เต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ แต่จะถือสภาพคล่องตามความจำเป็นโดยคำนึงถึงรายได้และความปลอดภัยกับผู้ฝากดังกล่าวแล้วควบคู่กันไป (จรินทร์ เทศวานิช. 2535: 162-163)

การจัดหาเงินทุนและการใช้ไปของเงินทุนมีผลต่อการบริหารความพอเพียงของสภาพคล่อง คือ ถ้าธนาคารไม่สามารถจัดหาเงินทุนที่มากพอกับการใช้ไปของเงินทุนก็อาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธนาคารได้ เช่นกัน ดังนั้นการพิจารณาสภาพคล่องจะพิจารณาทั้งในส่วนของสินทรัพย์และหนี้สิน

ในเดือนธันวาคม 2553 นั้น ธนาคารพาณิชย์ไทยมีสินทรัพย์รวม 10,035,637 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม 2552 จำนวน 1,038,423 ล้านบาท และยอดหนี้สินรวม ในเดือนธันวาคม 2553 นั้นมีจำนวน 9,014,922 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม 2552 จำนวน 903,989 ล้านบาท

ตาราง 1 รายการแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วย : ล้านบาท)

	ธันวาคม 2550	ธันวาคม 2551	ธันวาคม 2552	ธันวาคม 2553
แหล่งที่มาของเงินทุน				
เงินฝาก	5,939,370	6,544,922	6,551,505	6,875,069
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	263,406	256,550	459,987	588,395
เงินกู้ยืม	568,097	736,229	721,236	1,020,319
อื่นๆ	238,417	380,883	320,316	449,139
ส่วนของผู้ถือหุ้น	741,486	812,289	886,281	1,020,715

ตาราง 1 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

	ธันวาคม 2550	ธันวาคม 2551	ธันวาคม 2552	ธันวาคม 2553
แหล่งใช้ไปของเงินทุน				
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงินสุทธิ	653,027	973,725	1,046,168	1,173,511
เงินลงทุนสุทธิ	1,134,438	1,097,539	1,358,675	1,422,219
เงินให้สินเชื่อสุทธิ	5,232,929	5,901681	5,851,324	6,585,860
ทรัพย์สินรอการขายสุทธิ	163,921	148,515	138,511	128,934
อื่นๆ	184,375	295,647	245,494	331,983

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2554). *สถิติเกี่ยวกับงบการเงิน*. (ออนไลน์).

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญของธนาคารนั้น มาจากเงินฝาก โดยมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี และส่วนที่เหลือก็จะมาจากแหล่งเงินทุนต่างๆ คือ ส่วนของผู้ถือหุ้น การกู้ยืม รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน และ อื่นๆ ตามลำดับ ยกเว้น เดือน ธันวาคม ปี 2551 ที่แหล่งที่มาของเงินทุนจากแหล่งอื่นๆ จะมากกว่า รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน ส่วนการใช้ไปของแหล่งเงินทุนนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วธนาคารจะใช้เงินทุนไปในการให้สินเชื่อเป็นจำนวนที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับการใช้ไปในแหล่งอื่น รองลงมา คือ ใช้ในการลงทุน รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน อื่นๆ และ ทรัพย์สินรอการขาย ตามลำดับ ซึ่งจากแหล่งที่มาของเงินทุนและใช้ไปของเงินทุนนั้น เมื่อนำเงินฝากและเงินให้สินเชื่อ มาพิจารณา ณ เดือนธันวาคม ปี 2551 ยอดเงินให้สินเชื่อมี จำนวน 5,901,681 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 668,752 ล้านบาท จาก 5,232,929 ล้านบาท ส่วนยอดเงินฝาก ณ เดือนธันวาคม ปี 2551 มีจำนวน 6,544,922 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 605,552 ล้านบาท จาก 5,939,370 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของเงินให้สินเชื่อ เมื่อเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก ในเดือนธันวาคม ปี 2550 เท่ากับ ร้อยละ 88.11 และเดือนธันวาคม ปี 2551 เท่ากับ ร้อยละ 90.17 อัตราส่วนเพิ่มขึ้น ทำให้ ในเดือนธันวาคม ปี 2551 นั้น ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องลดลง ส่วนในเดือน ธันวาคม ปี 2552 นั้น ยอดเงินให้สินเชื่อมีจำนวน 5,851,324 ล้านบาท ลดลงจาก เดือนธันวาคม ปี 2551 จำนวน 50,357 ล้านบาท แต่จำนวนเงินฝาก ในเดือน ธันวาคม ปี 2552 เพิ่มขึ้น 6,583 ล้านบาท จากเดือน ธันวาคม ปี 2551 โดยคิดอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของเดือน ธันวาคม ปี 2552 เท่ากับ ร้อยละ 89.31 ซึ่งอัตราส่วนลดลงจากปีก่อนหน้า ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น และในเดือน ธันวาคม ปี 2553 นั้น อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก เท่ากับร้อยละ 95.79 เพิ่มขึ้น จากเดือน ธันวาคม ปี 2552 ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องลดลง

การบริหารสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์จึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นการบริหารความพอเพียงของการจัดหาเงินทุนและใช้ไปของเงินทุน ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆต่อสภาพคล่องว่ามีความสัมพันธ์อย่างไร และทำให้ธนาคารสามารถที่จะพิจารณาให้ความสำคัญปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องว่าควรมีการเพิ่มหรือลดปัจจัยเหล่านั้นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสภาพคล่องของธนาคารต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางตัดสินใจของผู้ที่จะเลือกใช้บริการของธนาคารพาณิชย์และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการบริหารด้านสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่มาจากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย รายปี จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2553 มาคำนวณหาอัตราส่วนสภาพคล่องเพื่อเปรียบเทียบกัน ทั้งหมด 10 ธนาคาร คือ

1.1 ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

1.2 ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)

1.3 ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

1.4 ธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

1.5 ธนาคาร เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)

1.6 ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

1.7 ธนาคาร ทหารไทย จำกัด (มหาชน)

1.8 ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

1.9 ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

1.10 ธนาคาร ธนชาต จำกัด (มหาชน)

2. การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนประเทศไทยนั้น ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2545 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2553 รวม 10 ธนาคาร ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น

2.1 ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

2.1.1 ปริมาณเงินสด

2.1.2 ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2.1.3 ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2.1.4 ปริมาณเงินรับฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2.1.5 หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม

2.1.6 ปริมาณเงินกู้ยืม

2.1.7 ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2.1.8 ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2.2 ตัวแปรตาม คือ อัตราส่วนวัดสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย คือ

$$\text{อัตราส่วนระหว่างเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก} = \frac{\text{สินเชื่อ}}{\text{ยอดเงินฝากทั้งหมด}} \times 100$$

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การธนาคารพาณิชย์ หมายถึง ธนาคารที่ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ และใช้ประโยชน์จากเงินเงินนั้นในทางใดทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น การให้กู้ยืม, ซื้อขายหรือเก็บเงินตามตั๋วเงิน หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด, ซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น (จรินทร์ เทศวานิช. 2535: 106)

2. ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวน 10 ธนาคาร คือ

2.1 ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

2.2 ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน)

2.3 ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

2.4 ธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

2.5 ธนาคาร เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)

2.6 ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

2.7 ธนาคาร ทหารไทย จำกัด (มหาชน)

2.8 ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน)

2.9 ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

2.10 ธนาคาร ธนชาต จำกัด (มหาชน)

3. สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ หมายถึง ความสามารถของธนาคารที่จะจ่ายเงินสดให้แก่ผู้ฝากเงินได้ทุกครั้งที่มีการทวงถาม หรือเมื่อครบกำหนด และความสามารถของธนาคารในการให้เครดิต โดยพิจารณาจากอัตราส่วนสภาพคล่อง คือ

3.1. อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (cash in hand to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก} = \frac{\text{เงินสดในมือ}}{\text{เงินฝาก}} \times 100$$

3.2. อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (Loans to Deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก} = \frac{\text{สินเชื่อ}}{\text{ยอดเงินฝากทั้งหมด}} \times 100$$

4. ปริมาณเงินสด หมายถึง ปริมาณเงินสดในมือของธนาคารพาณิชย์ตามรายงานงบดุล

5. ปริมาณรับเงินฝาก หมายถึง เงินฝากทุกประเภทโดยรวมเงินฝากที่ไม่เคลื่อนไหวและเป็นเงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศด้วย แต่ไม่รวมเงินฝากที่มีดอกเบี้ยจากธนาคารพาณิชย์อื่นในประเทศ และเงินฝากของสำนักงานใหญ่ หรือสาขาอื่นในต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลเดียวกับของสาขาธนาคารต่างประเทศ ในที่นี้จะหมายถึงปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ที่แสดงในงบดุลทั้งเงินฝากที่เป็นเงินบาท และ เงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

6. ปริมาณเงินกู้ยืม หมายถึง เงินกู้ยืมในรูปต่างๆ ซึ่งไม่รวมเงินกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์อื่นในประเทศที่มีดอกเบี้ย และเงินกู้ยืมจากสำนักงานใหญ่หรือสาขาในต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลเดียวกันของสาขาธนาคารต่างประเทศ ในที่นี้จะหมายถึง ปริมาณเงินกู้ยืมรวมของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ที่แสดงในงบดุล

7. หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หมายถึง หนี้ระหว่างธนาคารที่ไม่มีดอกเบี้ย เกิดจากการให้ความสะดวกกับลูกค้าในการรับจ่ายเงินโดยใช้เช็คหรือดราฟต์ มีการตัดบัญชีระหว่างกันเป็นประจำ

8. ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หมายถึง หนี้ของธนาคารที่ไม่ได้รับการชำระหนี้คืนตามกำหนดระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูล หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญในรายการงบกำไรขาดทุน ไม่รวมรายการขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้

9. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ หมายถึง เงินให้กู้ยืมในรูปการเบิกเกินบัญชีที่ถือเป็นรายได้แล้ว การให้กู้ยืม การรับซื้อ ซื้อลดหรือรับช่วงซื้อลดตั๋วเงิน การให้เครดิตตามตั๋วแลกเงินที่ออกตามเลต

เตอร์ออฟเครดิตที่ธนาคารเป็นผู้เปิด ที่ต้องจ่ายเมื่อเห็น หรือที่มีกำหนดเวลาซึ่งครบกำหนดชำระแล้ว หรือที่ธนาคารจ่ายหรือสั่งให้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้เคยค้า หรือที่ธนาคารเป็นเจ้าหนี้เนื่องจากได้จ่ายเงินตามภาระผูกพันตามเลตเตอร์ออฟเครดิต ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากรายการเงินให้สินเชื่อในงบดุล

10. ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ หมายถึง ยอดเงินลงทุนรวมทั้งหมดทั้งเงินลงทุนชั่วคราว เงินลงทุนระยะยาว และ เงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากรายการเงินลงทุนในงบดุล

11. ค่าใช้จ่ายของธนาคาร หมายถึง รายการค่าใช้จ่ายต่างๆของธนาคาร ทั้งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และ ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย ที่แสดงในรายการงบกำไรขาดทุน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยนั้นได้ทำการศึกษาจาก อัตราส่วนสภาพคล่อง 2 อัตราส่วน คือ อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก และอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก เพื่อนำอัตราส่วนสภาพคล่องที่คำนวณได้มาใช้ในการเปรียบเทียบและอธิบายสภาพคล่องของแต่ละธนาคาร

ส่วนในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยนั้นได้ทำการศึกษาจากตัวแปรอิสระ ดังนี้ ปริมาณเงินสด (Cash) ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (Net investments) ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (Loans) ปริมาณเงินรับฝาก (Total deposits) หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (Call Loan) ปริมาณเงินกู้ยืม (Total borrowings) ปริมาณหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing Loan) และค่าใช้จ่าย (Accrued Expenses) ซึ่งส่งผลกระทบต่อตัวแปรตาม คือ สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

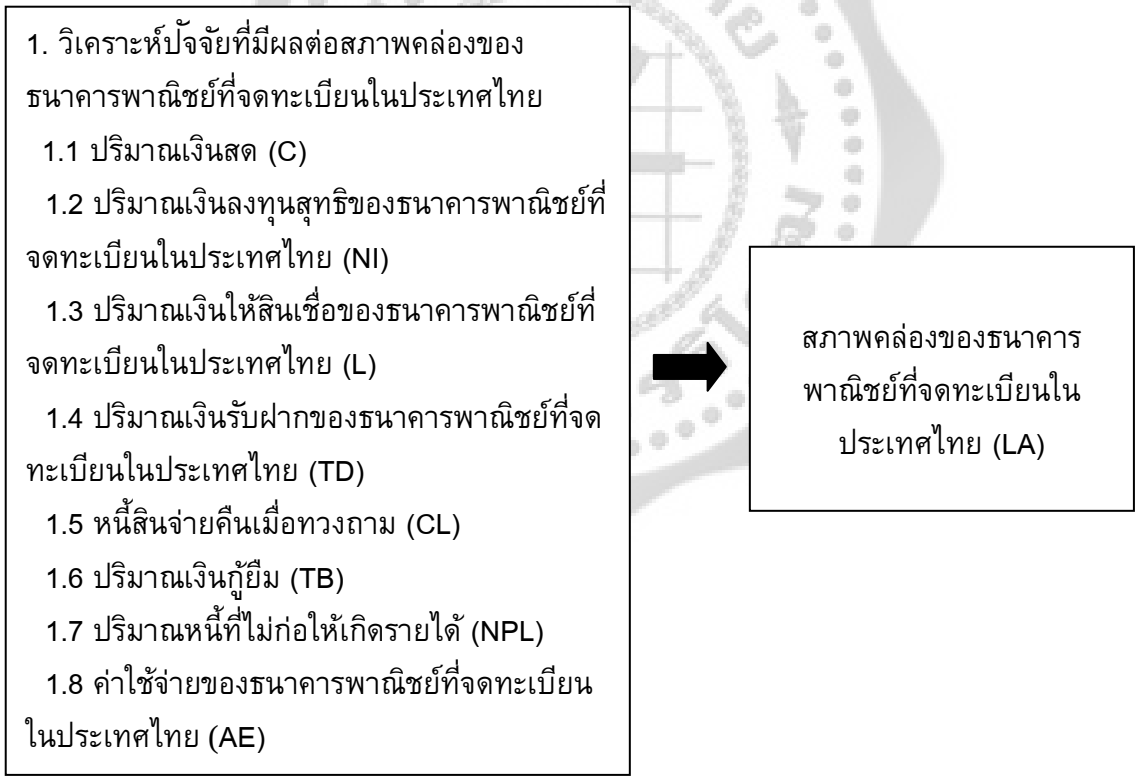

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

สมมติฐานในงานวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน คือ ปริมาณเงินสด, ปริมาณเงินรับฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และ ปริมาณเงินกู้ยืม ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางตรงข้าม คือ หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม, ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้, ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และ ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทและความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศมากที่สุด เนื่องจากเป็นแหล่งที่ระดมเงินออมและปล่อยสินเชื่อแก่ผู้ต้องการเงินทุนนั้น ดังนั้น การที่ธนาคารพาณิชย์จะดำรงอยู่ได้ จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือการบริหารด้านสภาพคล่องทางการเงินของธนาคาร ธนาคารพาณิชย์จึงควรมีนโยบายในการกำกับดูแลและให้ความสำคัญกับการบริหารสภาพคล่องของธนาคารที่ดีด้วยเพื่อที่จะสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการธนาคารนั้นๆ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจมากขึ้น โดยมีขอบเขตและเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของธนาคารพาณิชย์และหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน
2. การบริหารการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์
3. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสภาพคล่อง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของธนาคารพาณิชย์และหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน

ความสำคัญของธนาคารพาณิชย์ (จรินทร์ เทศวานิช. 2535: 146 -148)

ธนาคารพาณิชย์จัดเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดของประเทศเนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งระดมเงินออมและแหล่งให้เงินกู้แหล่งที่ใหญ่ที่สุดของประเทศนอกจากนั้นยังมีบทบาทต่อการกำหนดระบบการใช้เงิน การเพิ่มหรือลดปริมาณเงิน และเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำเนินนโยบายทางการเงิน ความสำคัญดังกล่าวพอสรุปได้ ดังนี้

1. ธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งระดมเงินออมแหล่งใหญ่ของประเทศ

แม้ว่าสถาบันการเงินในประเทศจะมีอยู่จำนวนมากพอสมควร แต่ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่เก่าแก่และได้รับความเชื่อถือมานาน ประกอบกับมีสาขาและสำนักงานกระจายอยู่ทั่วประเทศ ธนาคารพาณิชย์จึงเป็นสถาบันการเงินที่สะดวกในการให้บริการทั้งทางด้านการรับฝาก ความคล่องตัวในการเบิกถอนเงิน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานธนาคาร ยิ่งทำให้การฝากเงินถอนเงินเป็นไปอย่างสะดวกสบายมากขึ้น ประกอบกับธนาคารพาณชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง ปลอดภัย จึงได้รับความนิยมจากประชาชนในการนำเงินเข้ามาฝาก โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 70 ของยอดเงินฝากในทุกสถาบันการเงิน และธนาคารพาณิชย์ก็ยังเป็นแหล่งที่มีทรัพย์สินมากที่สุดกว่าสถาบันการเงินอื่นใด ธนาคารพาณิชย์จึงมีบทบาทอย่างมากในระบบเศรษฐกิจในฐานะเป็นผู้ดูแลเงินออมส่วนใหญ่ของประชาชน

2. ธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งให้กู้ยืมแหล่งใหญ่ที่สุดของประเทศ

โดยที่ธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งเงินฝากแหล่งใหญ่ที่สุด ธนาคารพาณิชย์จึงเป็นแหล่งที่ให้กู้ยืมแก่ประชาชน หน่วยธุรกิจ และหน่วยเศรษฐกิจอื่นๆ

3. ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญในการกำหนดระบบการใช้จ่ายเงิน

ในสมัยก่อนประชาชนมีการจับจ่ายใช้สอยเงินโดยใช้เงินสด ซึ่งได้แก่ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ เมื่อกิจการของธนาคารพาณิชย์ขยายตัว ธนาคารพาณิชย์ได้มีเครื่องมือเครดิตขึ้นมาเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนอีกชนิดหนึ่ง เรียกว่า *เช็ค* เช็คได้กลายมาเป็นสื่อกลางสำคัญในการค้าทั้งรายใหญ่และรายย่อยในปัจจุบัน นอกจากเช็คแล้วธนาคารยังได้คิดค้นวิธีฝากเงินและถอนเงินโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ที่เรารู้จักในนามของการโอนเงินด้วยระบบ ATM โดยไม่ต้องผ่านพนักงานของธนาคาร ตลอดจนการบริการโอนเงิน ณ จุดขาย (Electronic funds transfer at point of sale) หรือเรียกสั้นๆว่า EFTPOS ซึ่งเป็นบริการที่ประหยัดและให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการมาก ระบบดังกล่าวนี้ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารไทยพาณิชย์ ได้ตกลงกันในการให้บริการ EFTPOS เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐในการประหยัดเงินตราต่างประเทศที่จะต้องซื้อเครื่องมาจำนวนมากๆ และเพื่อให้ร้านค้าสามารถขยายพื้นที่ให้บริการให้แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวางคล่องตัวยิ่งขึ้น และเรียกชื่อบริการนี้ว่า บริการชำระเงินอัตโนมัติ (POS. POOL)

4. ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มและลดปริมาณเงิน

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่สามารถเพิ่มและลดปริมาณเงินในประเทศได้ เพราะธนาคารพาณิชย์สามารถสร้างเงินตราและลดเงินตราได้ เงินตราที่ธนาคารพาณิชย์ได้สร้างขึ้นเป็นเงินฝากเผื่อเรียกที่ใช้วิธีโอนสิทธิกันด้วยเช็ค เช็คเป็นสื่อกลางที่นิยมใช้กันทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงธุรกิจ ถ้าธนาคารพาณิชย์อนุญาตให้ลูกค้าสามารถเขียนเช็คสั่งจ่ายได้มากขึ้น ปริมาณเงินในท้องตลาดก็จะมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีการใช้เช็คกันน้อย ปริมาณเงินในท้องตลาดก็จะลดน้อยลง ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเพิ่มหรือลดปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ

5. ธนาคารพาณิชย์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดนโยบายการเงิน

ในการดำเนินนโยบายการเงินนั้น รัฐบาลอาจดำเนินมาตรการต่างๆ ในการควบคุมปริมาณเงินและเครดิตในระบบเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมมีเสถียรภาพ เช่น การใช้เครื่องมือเพิ่มหรือลดอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย การเพิ่มหรือลดอัตราดอกเบี้ยรับช่วงซื้อลดตั๋วเงิน การซื้อขายหลักทรัพย์รัฐบาลในตลาด การเพิ่มหรือลดอัตราส่วนขั้นต่ำของกองทุนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหลายอัตรา เป็นต้น เครื่องมือต่างๆ ดังกล่าวจะทำผ่านระบบของธนาคารพาณิชย์ ความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์ที่จะช่วยให้นโยบายทางด้านการเงินของรัฐบาลประสบความสำเร็จด้วยดี

หลักเกณฑ์ในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ (พรนพ พุกกะพันธุ์ และ ประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์. 2544: 47-48)

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทและความสำคัญมากที่สุดของประเทศ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งระดมเงินออมและแหล่งกู้แหล่งใหญ่ที่สุดของประเทศ นอกจากนั้น ยังมีบทบาทต่อการกำหนดระบบการใช้เงิน การเพิ่มหรือลดปริมาณเงิน และเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำเนินนโยบายการเงิน ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน 4 หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ต้องดำเนินการให้ได้มาซึ่งผลกำไร (Profitability) ธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องดำเนินธุรกิจให้มีผลกำไร เพราะผลกำไรที่ได้จะต้องจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น และเป็นรายจ่ายในการดำเนินงาน กิจการมีผลกำไรมากก็จะเป็นกำไรสะสม ทำให้เงินกองทุนของธนาคารเพิ่มมากขึ้น เป็นหลักประกันที่ดีสำหรับผู้ฝากเงินและสร้างความเชื่อมั่นต่อธนาคาร

2. ต้องดำรงสภาพคล่อง (Liquidity) ในการจัดการทรัพย์สินของธนาคารพาณิชย์จะต้องคำนึงถึงสภาพคล่องเป็นสำคัญที่สุด ถ้าขาดสภาพคล่องทำให้ไม่สามารถจ่ายเงินให้กับลูกค้าที่มาเบิกถอนได้ ส่งผลให้ความเชื่อมั่นที่มีต่อธนาคารก็จะหมดไป และอาจจะทำให้พาณิชย์ถึงกับต้องล้มได้ เพราะประชาชนหรือผู้ใช้บริการบอกต่อๆ กันจนมาถอนเงินกันหมดธนาคารได้

3. ต้องยึดหลักความปลอดภัย (Safety) ตามปกติผู้ฝากเงินจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของธนาคารพาณิชย์ที่ตนได้เอาเงินไปฝากไว้เป็นอันดับแรก ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อและการลงทุนต่างๆ ของธนาคารที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด เพื่อความปลอดภัยและความอุ่นใจของผู้ฝากเงินเป็นสำคัญว่า เงินที่ฝากไว้จะได้รับดอกเบี้ย และธนาคารจะไม่ปิดกิจการเนื่องจากการบริหารงานผิดพลาด

4. ต้องยึดหลักความมั่นคงการทางการเงิน (Solvency) โดยธนาคารจะต้องรักษาฐานะการเงินของธนาคารให้มั่นคงปลอดภัยจากการล้มละลาย ด้วยการบริหารงานให้ทรัพย์สินมีมูลค่ามากกว่าหนี้สินอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้น ฐานะของกิจการก็จะมั่นคงมากขึ้นในที่สุด

การบริหารการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ (ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. 2535: 131-132)

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์นั้นก็เช่นเดียวกับการดำเนินงานของธุรกิจอื่นๆในภาคเอกชนที่มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การแสวงหากำไรสูงสุด (Profit maximization) หรือการพยายามรักษาส่วนแบ่งการตลาด (market share) ของตนเอาไว้ อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องดำเนินการภายใต้สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ตัวอย่างเช่น ต้นทุนของเงินทุนต่างๆ ตลอดจนปริมาณของเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์จะจัดหามาได้มีความไม่แน่นอน ราคาและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคารก็มีความไม่

แน่นอน เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ การบริหารการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์จะต้องให้ความสำคัญกับความปลอดภัย (safety) และการมีสภาพคล่อง (liquidity) ทั้งนี้เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการทำให้บรรลุเป้าหมายกำไรสูงสุด

เนื่องจากธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงิน ทำให้การหมุนของเงินในธุรกิจของธนาคารพาณิชย์มีมากกว่าธุรกิจทั่วๆไป ธนาคารพาณิชย์จึงจำเป็นต้องมีการจัดการสินทรัพย์ที่ตนเองมีอยู่ให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับกระแสเงินสด (Cash flow) ของธนาคาร ดังนั้นในที่นี้จะพิจารณาการบริหารสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ว่าควรมีหลักการเช่นไรและควรมีสภาพคล่องในขณะหนึ่งขณะใดสูงหรือต่ำเพียงใด การบริหารสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์นั้นย่อมมีความเกี่ยวพันกับความปลอดภัยและการมีกำไรด้วย ทั้งนี้เพราะว่าลักษณะทั้งหนี้สินเงินฝากซึ่งเป็นแหล่งที่มาสำคัญของเงินทุนนั้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีความจำเป็นที่จะต้องมีสภาพคล่องอยู่ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากเงินฝากเผื่อเรียกนั้นผู้ฝากจะเบิกถอนเมื่อใดก็ได้ และแม้ว่าเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำจะมิได้มีการเบิกถอนตลอดเวลา แต่ธนาคารก็ถือว่าเงินฝากสองประเภทหลังนี้จะต้องถูกเบิกถอนออกไปในไม่ช้า ดังนั้น ในการพิจารณาว่าจะใช้เงินทุนไปในทางใดบ้างนั้น ธนาคารจะต้องพยายามรักษาสภาพคล่องให้เพียงพอกับการเบิกถอนเงินของผู้ฝาก อย่างไรก็ตามยิ่งธนาคารมีสภาพคล่องมากเท่าใด รายได้จากดอกเบี้ยที่ธนาคารจะได้รับก็จะยิ่งน้อยลง ซึ่งหมายความว่าธนาคารมีกำไรน้อยลง

แนวทางในการบริหารสภาพคล่อง (ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. 2535: 133-135) มีอยู่สองแนวทางด้วยกัน แนวทางแรก เป็นแนวทางดั้งเดิมคือ การจัดการสินทรัพย์ (asset management) แนวทางที่สอง เป็นแนวทางที่ใหม่กว่า คือ การจัดการหนี้สิน (liability management) ทั้งสองแนวทางมีแนวคิดและเหตุผลดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

1. การจัดการสินทรัพย์ การจัดการสินทรัพย์มีข้อสมมติบางประการเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคาร ที่สำคัญคือ แนวทางนี้ถือว่าแหล่งที่มาของเงินทุนถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอก ดังนั้น จึงถือว่าเป็นสิ่งที่กำหนดมาให้ กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ ธนาคารถือว่าองค์ประกอบของเงินฝากประเภทต่างๆ และอัตราการหมุนเวียน (rate of turnover) ของเงินฝากเหล่านี้คงที่และธนาคารไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งเหล่านี้ได้ ดังนั้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการจัดการสินทรัพย์ก็คือ การพยายามรักษาระดับสภาพคล่องให้มีความสอดคล้องกับลักษณะเงินฝากของธนาคาร ตัวอย่างเช่น ธนาคารในเมืองที่มีเงินฝากเผื่อเรียกค่อนข้างสูง ซึ่งมีอัตราการหมุนเวียนของเงินฝากสูงด้วย จำเป็นต้องมีสภาพคล่องสูงกว่าธนาคารสาขาในชนบทซึ่งมีเงินฝากประเภทออมทรัพย์และประจำในสัดส่วนสูง

ตามแนวทางข้างต้น สภาพคล่องของธนาคารจะขึ้นอยู่กับปริมาณของเงินทุนที่ธนาคารใช้ไปสำหรับเงินสำรองอันดับหนึ่ง (Primary reserves) และเงินสำรองอันดับสอง (Secondary reserves) ถ้าอัตราส่วนของเงินสำรองอันดับแรกและเงินสำรองอันดับสองในสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคาร ยิ่งสูงเท่าใด ธนาคารก็จะมีสภาพคล่องยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น

เงินสำรองอันดับหนึ่ง เป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่มีสภาพคล่องสูงที่สุดของธนาคาร ประกอบด้วย (1) เงินสดที่เก็บไว้ในธนาคารเอง (2) เงินสำรองที่ฝากไว้ในธนาคารกลาง (3) เงินฝากเผื่อเรียกที่ฝากไว้ในธนาคารอื่นๆ และ (4) เงินสดที่อยู่ในระหว่างเรียกเก็บเงิน ซึ่งทั้ง 4 รายการนี้ก็คือเงินสดสำรองของธนาคารตามที่กล่าวแล้วนั่นเอง

เงินสำรองอันดับสอง ประกอบด้วยสินทรัพย์ทางการเงินที่มีสภาพคล่องค่อนข้างสูง ซึ่งทั้งนี้เป็นเพราะว่าสินทรัพย์เหล่านี้มีตลาดรอง หรือมีอายุไถ่ถอนสั้น แต่ขณะเดียวกันก็เป็นสินทรัพย์ที่ให้รายได้แก่ธนาคารด้วย สินทรัพย์ทางการเงินเหล่านี้ ได้แก่ ตั๋วเงินคลัง และตราสารการพาณิชย์ต่างๆ

เนื่องจากตามแนวทางการจัดการสินทรัพย์นี้ ธนาคารถือว่าปริมาณและองค์ประกอบของหนี้สินของธนาคาร (แหล่งที่มาของเงินทุน) ถูกกำหนดมาให้ และธนาคารไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้น ปริมาณและองค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุนจึงเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทางใช้เงินทุน เราอาจตั้งข้อสมมติที่มีเหตุมีผลได้ว่า ธนาคารพยายามที่จะจัดการหรือบริหารโครงสร้างสินทรัพย์โดยจัดลำดับความสำคัญดังนี้ (1) เงินสำรองอันดับหนึ่ง (2) เงินสำรองอันดับสอง (3) การให้สินเชื่อ และ (4) การลงทุนทางการเงิน ถ้าอัตราส่วนของเงินสำรองอันดับหนึ่ง และเงินสำรองอันดับสองในทางใช้เงินทุนทั้งหมดยิ่งสูงเท่าใด สภาพคล่องของธนาคารก็ยิ่งสูงเท่านั้น อาจสรุปได้ว่าการจัดการทางด้านสินทรัพย์ เป็นแนวทางในเชิงรับในการดำเนินงานของธนาคาร เพราะธนาคารพยายามปรับทางใช้เงินทุนของธนาคาร ให้สอดคล้องกับปริมาณและองค์ประกอบของแหล่งที่มาของเงินทุน

2. การจัดการหนี้สิน การจัดการหนี้สินหมายถึงการดำเนินงานอย่างจงใจในการจัดการทางด้านแหล่งที่มาของเงินทุน (หรือด้านหนี้สิน) ของงบดุลของธนาคารเพื่อให้ได้เงินทุนมา สำหรับวัตถุประสงค์ของสภาพคล่อง กล่าวคือ เพื่อเผชิญกับการสูญเสียเงินสำรอง หรือเพื่อให้มีความสามารถในการให้กู้ยืมแก่ลูกค้ารายใหม่ แนวทางนี้ถือว่าเป็นแนวทางใหม่ และเป็นแนวทางในเชิงรุกในการบริหารการดำเนินงานของธนาคาร แนวทางนี้มีข้อสมมติที่ตรงกันข้ามกับแนวทางการจัดการสินทรัพย์ซึ่งถือว่าแหล่งที่มาของเงินทุนถูกกำหนดมาให้ แต่แนวทางนี้ถือว่าธนาคารสามารถจัดการกับแหล่งที่มาของเงินทุนได้โดยการแข่งขันในการระดมเงินฝากประเภทต่างๆ ในการกู้ยืมเงินจากธนาคารกลาง และในการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ ตามแนวทางนี้ การที่ธนาคารสามารถเพิ่มแหล่งที่มาของเงินทุนได้โดยการแข่งขันทางด้านราคา (อัตราดอกเบี้ย) และการแข่งขันที่มิใช่ทางด้านราคา (การประชาสัมพันธ์ การให้บริการต่างๆ) ธนาคารก็สามารถขยายทางใช้เงินทุนและเพิ่มกำไรให้แก่ธนาคารได้

แนวทางการจัดการหนี้สินยังคงถือว่า เงินสำรองอันดับหนึ่งและเงินสำรองอันดับสองเป็นแหล่งที่ทำให้ธนาคารมีสภาพคล่องเช่นเดียวกันกับแนวทางการจัดการสินทรัพย์ แต่ขณะเดียวกันแนวทางนี้ก็ถือว่า แหล่งที่มาของเงินทุนก็เป็นแหล่งที่ทำให้ธนาคารมีสภาพคล่องเช่นกัน กล่าวโดยสรุปก็คือ แนวทางการจัดการหนี้สินนับว่ามีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในการเป็นแหล่งเงินทุนโดยจงใจ

ของธนาคาร อย่างไรก็ตาม ธนาคารไม่ควรใช้แนวทางดังกล่าวเป็นเครื่องทดแทนการมีสภาพคล่องที่เพียงพอในโครงสร้างสินทรัพย์ของธนาคาร การที่ธนาคารพาณิชย์ต่างๆใช้แนวทางการจัดการทางด้านหนี้สินอย่างรุนแรง จะเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดของธนาคารกลางไม่ค่อยได้ผล ธนาคารซึ่งพยายามที่จะลดสภาพคล่องของสินทรัพย์ของตนเองโดยจงใจและพึ่งแนวทางการจัดการหนี้สินอย่างมาก อาจประสบกับปัญหาสภาพคล่องได้โดยง่าย ธนาคารกลางมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและใช้มาตราการที่เข้มงวดต่างๆในการห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ใช้แนวทางการจัดการหนี้สินในการแสวงหาเงินทุน

แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์

แหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ (จรินทร์ เทศวานิช. 2535: 152-154)

เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ประกอบธุรกิจการค้าเงิน ด้วยเหตุนี้ธนาคารพาณิชย์จึงต้องแสวงหาเงินจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำเงินนั้นไปให้ลูกค้ากู้ยืม และนำไปลงทุนหารายได้ทางด้านอื่นๆ แหล่งที่มาของเงินทุนประกอบด้วย เงินฝาก บัญชีทุนของธนาคารพาณิชย์ และเงินกู้ยืมมาจากแหล่งอื่น แหล่งที่มาของเงินทุนที่ใหญ่ที่สุด คือ เงินฝากประเภทต่างๆ ของธนาคารพาณิชย์และผู้ฝากเงินรายใหญ่ก็คือเอกชนในประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. เงินกองทุน คือ มูลค่าของสินทรัพย์ที่เหลือจากหักชำระหนี้สินแก่บุคคลภายนอกทั้งหมดแล้ว เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย

1.1 มูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

1.2 เงินสำรองต่างๆ เช่น เงินสำรองค่าเสื่อมราคา สำรองหนี้สูญ สำรองตามกฎหมาย สำรองกำไรสะสม

1.3 กำไรที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรประจำปี

โดยทั่วไปธนาคารพาณิชย์ได้ทุนมาจากการจำหน่ายหุ้นเมื่อเริ่มจัดตั้งธนาคารขึ้นครั้งแรกหรือเมื่อธนาคารเพิ่มทุนก็ได้จากการจำหน่ายหุ้นเพิ่มเติมในระยะหลัง สำหรับ ธนาคารที่มีกิจการก้าวหน้า หุ้นที่ออกจำหน่ายในภายหลังมักจะมีราคาสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่แท้จริง (par value) ส่วนเกินที่ได้รับนี้จะจัดไว้ในเงินกองทุนเช่นเดียวกัน

จากสมการ

สินทรัพย์ = ทุน + หนี้สิน

ถ้าย้ายข้างหนี้สินไปอยู่ทางด้านสินทรัพย์ก็จะได้สมการใหม่ คือ

ทุน = สินทรัพย์ – หนี้สิน

สมการในรูปแบบใหม่นี้เป็นเครื่องมือแสดงฐานะของกิจการธนาคารได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ถ้าค่าสินทรัพย์ของธนาคารสูงกว่าค่าของหนี้สิน ส่วนเกินซึ่งเรียกว่าสินทรัพย์สุทธิ (Net worth) นี้จะปรากฏเป็นบัญชีทุนหรือมีค่าเท่ากับเงินกองทุนนั่นเอง ที่สำคัญก็คือ จะเป็นหลักประกันอย่างดีสำหรับเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของธนาคาร นั่นก็คือ ส่วนเกินของสินทรัพย์สุทธิดังกล่าว จะช่วยให้

ธนาคารอยู่ในฐานที่ชำระหนี้ได้ ตรงกันข้าม หากว่าค่าของสินทรัพย์ต่ำกว่าจำนวนหนี้สินของธนาคารแล้ว โดยทั่วไปจะถือกันว่าธนาคารไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ ซึ่งแสดงว่าธนาคารมีฐานะไม่มั่นคง

2. เงินฝาก เงินฝากเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดของธนาคารพาณิชย์ ในทางปฏิบัติ ธนาคารพาณิชย์มีเงินฝากอยู่ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

2.1 เงินฝากกระแสรายวัน (Current or demand deposits)

2.2 เงินฝากออมทรัพย์ (Saving deposits)

2.3 เงินฝากประจำ (Time deposits)

3. เงินกู้ยืม เงินกู้ยืมเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญเป็นอันดับสอง ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยกู้ยืมมาจาหลายแหล่ง ได้แก่

3.1 การกู้ยืมจากธนาคารกลาง ส่วนมากเป็นการกู้ยืม เพื่อเพิ่มเงินสดสำรอง หรือเพื่อเสริมสภาพคล่อง และบางครั้งก็กู้เพื่อขยายสินเชื่อให้แก่ธุรกิจต่างๆ

3.2 การกู้ยืมจากต่างประเทศ เป็นเงินกู้ที่ธนาคารพาณิชย์นำเข้าจากต่างประเทศ ในช่วงที่สถานการณ์ทางการเงินในประเทศฝืดเคือง หรือเมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในประเทศสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ โดยกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินในต่างประเทศ

3.3 เงินกู้จากสถาบันการเงินในประเทศ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมเพื่อเพิ่มยอดเงินสำรองให้มีครบตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งขาดไปเนื่องจากการหักลบกลบหนี้ทางบัญชีระหว่างธนาคารซึ่งกระทำเป็นประจำทุกวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

การใช้ไปของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ (จรินทร์ เทศวานิช. 2535: 154-158)

การใช้ไปของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะใช้ไปในการให้กู้และลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ เพื่อหารายได้ให้แก่ธนาคาร และธนาคารพาณิชย์ยังต้องดำรงสภาพคล่องในระดับสูงพอสมควร เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ลูกค้า ดังนั้นจึงต้องถือสินทรัพย์ในรูปเงินสด และเงินฝากในสถาบันการเงินอื่น นอกจากนี้ยังมีสินทรัพย์จำเป็นต่างๆ เพื่อให้ธนาคารดำเนินการอยู่ได้ เช่น สิ่งก่อสร้าง เครื่องใช้สำนักงาน และอื่นๆ เป็นต้น การใช้เงินทุนประกอบด้วย การให้กู้ การลงทุน เงินสด เงินฝากในสถาบันการเงิน และสินทรัพย์อื่นๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้กู้ การให้กู้ของธนาคารพาณิชย์เป็นการลงทุนที่สำคัญที่สุดของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย การให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์แบ่งออกเป็นได้หลายลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1.1 แบ่งตามรูปลักษณะของการให้กู้เงิน จัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1.1 การให้กู้ยืม (Loans) หมายถึง การที่ธนาคารพาณิชย์ให้ลูกค้า หรือผู้กู้ กู้เงินโดยมีกำหนดเวลาในการชำระหนี้แน่นอน การชำระหนี้คืนอาจผ่อนชำระเป็นงวดๆ หรือใช้ครั้งเดียวหมด ทั้งนี้แล้วแต่จะตกลงกัน โดยลูกหนี้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับธนาคารพาณิชย์เป็นการ

ตอบแทน การกำหนดดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์นั้น จะต้องไม่สูงเกินอัตราที่ธนาคารกลางกำหนด

1.1.2 การให้เบิกเงินเกินบัญชี (Overdraw or overdraft) เป็นการให้กู้โดยธนาคารยอมรับให้ผู้กู้หรือลูกค้าเขียนเช็คเบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินฝากที่ลูกค้ามีอยู่ในบัญชีกระแสรายวัน การให้เบิกเงินเกินบัญชีนี้นิยมใช้กันมากในประเทศอังกฤษ สำหรับการที่จะเบิกเงินเกินบัญชีกันมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับการตกลงกันระหว่างผู้ขอกู้กับธนาคารพาณิชย์ สำหรับเรื่องดอกเบี้ยผู้กู้ก็จะเสียดอกเบี้ยเฉพาะส่วนที่เบิกเกินบัญชีที่มีอยู่กับธนาคารเท่านั้น

1.1.3 การซื้อลดตั๋วเงิน (Discounting bills) คือ การที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อตั๋วเงินชนิดต่างๆ ที่ลูกค้านำมาขายลดให้กับธนาคาร โดยที่ตั๋วเงินนั้นยังไม่ถึงกำหนดเวลาชำระเงิน การที่ลูกค้านำเอาตั๋วเงินมาขายลดให้แก่ธนาคารโดยมอบให้ธนาคารหักค่าส่วนลดเช่นนี้ ส่วนใหญ่เนื่องจากลูกค้าต้องการใช้เงินสดก่อนที่ตั๋วเงินนั้นจะครบกำหนดในการชำระเงิน การซื้อลดนี้ธนาคารจะได้ประโยชน์ คือ จะหักส่วนลด จากลุกค้าทันที เช่น ธนาคารรับซื้อลดตั๋วเงินมูลค่า 1,000 บาท มีกำหนดชำระคืน 1 ปี หากอัตราซื้อลดที่ธนาคารกลางกำหนดไว้เท่ากับร้อยละ 9 ต่อปี ธนาคารกลางจะหักส่วนลดจำนวน 90 บาทไว้ทันที โดยจ่ายเงินสดให้แก่ผู้นำตั๋วเงินมาขายเท่ากับ 910 บาท ซึ่งผิดกับกรณีการให้กู้หรือเบิกเงินเกินบัญชี ซึ่งธนาคารจะได้รับประโยชน์เป็นดอกเบี้ยภายหลัง คือ หลังจากลูกค้าได้เบิกเงินเกินบัญชี หรือ เมื่อครบกำหนดชำระเงินต้นคืน

1.2 แบ่งตามกำหนดชำระเงินคืน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 เงินกู้ที่เรียกคืนได้ทุกเมื่อหรือเรียกคืนได้ทันที (demand or call loans) เป็นการกู้เงินที่ไม่มีกำหนดวันชำระคืนไว้แน่นอน แต่ผู้ให้กู้มีสิทธิเรียกร้องให้ชำระคืนได้ทุกเวลา และผู้กู้ก็มีสิทธิที่จะชำระคืนทุกเวลาเช่นเดียวกัน

1.2.2 เงินกู้ที่เรียกคืนได้ตามกำหนดเวลา (time loans) เป็นการกู้เงินที่มีกำหนดชำระคืนไว้แน่นอน ถ้าผู้กู้ชำระคืนก่อนถึงกำหนดเวลาแล้ว ผู้กู้จะได้รับส่วนลด โดยเสียค่าดอกเบี้ยตามจำนวนวันที่กู้ยืม

1.3 แบ่งตามหลักประกัน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.3.1 การกู้ยืมโดยมีการประกัน (secured loans) คือ การกู้เงินโดยใช้หลักทรัพย์ต่างๆ มาประกัน หรือใช้บุคคลมาค้ำประกันก็ได้ หลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันนี้ ธนาคารจะพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังนี้คือ หลักทรัพย์นั้นควรจะมีค่าคงที่ จะต้องซื้อขายจ่ายโอนกันได้โดยง่าย การโอนหลักทรัพย์ควรเป็นไปโดยสะดวก และหลักทรัพย์นั้นจะต้องซื้อขายจ่ายโอนโดยง่าย เป็นต้น สำหรับบุคคลที่มาค้ำประกัน ธนาคารจะพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังนี้ บุคคลนั้นจะต้องเป็นคนที่ธนาคารมีความเชื่อถือ จะต้องมีฐานะการเงินดีพอที่จะค้ำประกันได้ เป็นต้น

1.3.2 การกู้ยืมโดยไม่มีหลักประกัน (unsecured loans) คือการกู้เงินที่ไม่มีสิ่งของหรือหลักประกันอื่นใด ในกรณีนี้ธนาคารจะต้องพิจารณาแล้วว่า ผู้กู้จะต้องมาฐานะทางการเงินดีพอสมควร มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจ และเป็นผู้มีนิสัยดี ไม่เคยมีการบิดพลิ้วในการชำระเงินกู้ เป็นต้น

1.4 แบ่งตามลักษณะของผู้กู้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.4.1 เงินที่ให้ลูกค้ากู้ การให้กู้เงินแบบนี้ อาสัยความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างธนาคารกับลูกค้าซึ่งเป็นผู้มีบัญชีอยู่ที่ธนาคารนั้นเป็นสำคัญ และธนาคารให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

1.4.2 เงินที่ให้บุคคลที่ไม่ใช่ลูกค้ากู้ การกู้แบบนี้ธนาคารกับลูกค้าไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ธนาคารที่ซื้อหลักทรัพย์ในตลาด ไม่ได้มุ่งหวังที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้กู้ที่เสนอขายส่วนผู้กู้เองก็ได้ใช้คนกลางติดต่อหาผู้สนใจให้กู้ในตลาด ดังนั้นการกู้จึงไม่ใช่เกิดจากความสัมพันธ์กันมาก่อน

1.5 แบ่งตามวัตถุประสงค์ต่างๆ แบ่งได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1.5.1 เงินกู้เพื่อการพาณิชย์ ตามปกติเงินกู้สำหรับเป็นทุนดำเนินการค้าและการอุตสาหกรรมชั่วคราว เช่น ให้กู้เพื่อให้ลูกค้านำไปซื้อสินค้าเข้าร้าน รับซื้อตั๋วเงินเพื่อให้ลูกค้ามีเงินทุนหมุนเวียน การกู้เงินเพื่อการพาณิชย์ มักเป็นการกู้เงินในระยะสั้น เช่น ระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน เป็นต้น หลักประกันเงินกู้เพื่อการพาณิชย์ ได้แก่ ตราสารขนส่ง ใบประทวนสินค้า ใบหุ้น ใบพันธบัตร อสังหาริมทรัพย์ หรือมีบุคคลที่ธนาคารเชื่อถือเป็นผู้ค้ำประกัน เป็นต้น

1.5.2 เงินกู้เพื่อการอุตสาหกรรม เป็นเงินกู้ที่ผู้กู้จะนำไปใช้สำหรับซื้อวัตถุดิบหรือจ่ายค่าแรงงาน ซึ่งเงินกู้ประเภทนี้มักเป็นเงินกู้ระยะสั้นประการหนึ่ง กับเงินกู้เพื่อจัดหาเครื่องจักรอุปกรณ์ การก่อสร้าง โรงงาน ฯลฯ ซึ่งโดยมากเป้นเงินกู้ในระยะปานกลางกับระยะยาวอีกประการหนึ่ง

1.5.3 เงินกู้เพื่อการเกษตร เงินกู้นี้โดยมากมักเป็นเงินกู้ระยะสั้น หรือระยะปานกลางเป็นส่วนใหญ่ เงินกู้ระยะสั้นเป็นเงินกู้เพื่อการซื้อเมล็ดพันธ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เป็นต้น ซึ่งเงินกู้ดังกล่าวนี้เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวพืชผลแล้ว ก็สามารถชำระคืนได้ทันที ส่วนเงินกู้ในระยะปานกลางก็เป็นเงินกู้เพื่อการซื้อเครื่องจักร เครื่องมือทางการเกษตร เป็นต้น สำหรับเงินกู้ระยะยาวธนาคารพาณิชย์ต่างๆ มักไม่ใคร่ให้เกษตรกรกู้ เพราะการเกษตรเป็นงานที่เสี่ยง และขาดเจ้าหน้าที่ที่ชำนาญงานด้านการเกษตร ประกอบกับมะนาคารประเภทอื่นๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการโดยเฉพาะแล้ว

1.5.4 เงินกู้เพื่อการบริโภค เป็นเงินที่ธนาคารพาณิชย์ ให้ผู้บริโภคกู้โดยตรง หรือให้สถาบันที่ทำกิจการให้เงินกู้แก่ผู้บริโภค ร้านค้า บริษัท และร้านค้าปลีก กู้เงินเพื่อให้เครดิตแก่ผู้บริโภคอีกทอดหนึ่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้เงินกู้เพื่อการบริโภคมากพอสมควร เงินกู้นี้ส่วนใหญ่ให้กู้ไปเพื่อซื้อสินค้าประเภทคงทน (durable goods) เช่น ตู้เย็น รถยนต์ โทรทัศน์ เครื่องซักผ้า เป็นต้น ธนาคารได้ดอกผลจากการให้กู้ยืมดังกล่าวในอัตราค่อนข้างสูง การเรียกชำระหนี้มักจะใช้วิธีให้ผ่อนส่งเป็นรายเดือน

1.5.5 เงินกู้เพื่อการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เป็นเงินกู้เพื่อใช้ในการซื้อที่ดิน ก่อสร้างอาคารหรือปรับปรุงที่ดิน โดยมีการจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน

1.5.6 เงินกู้เพื่อการซื้อหรือถือหลักทรัพย์ เป็นเงินกู้ที่ให้แก่เอกชนผู้ซื้อขายหลักทรัพย์ โดยผู้กู้มักจะกู้เงินเพียงส่วนหนึ่งของราคาซื้อหลักทรัพย์ เพราะบุคคลที่ซื้อหลักทรัพย์นั้น จะต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ออกหลักทรัพย์ตามราคาที่ตกลงโดยทันที ถ้าผู้ซื้อไม่มีทุนพอก็จะขอกู้เงินจากธนาคาร โดยใช้หลักทรัพย์เป็นประกัน

2. การลงทุน การใช้เงินทุนของธนาคารพาณิชย์ นอกจากจะให้กู้ยืม เบิกเงินเกินบัญชี และซื้อลดแล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังอาจหาผลประโยชน์ในการนำเงินลงทุนอีกด้วย การนำเงินลงทุนของธนาคารพาณิชย์จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคือ ต้องได้รับผลประโยชน์อย่างสูง มีความเสี่ยงน้อย และจะต้องไม่ทำให้สภาพคล่องของธนาคารลดลง

โดยทั่วไปธนาคารพาณิชย์จะนำเงินไปลงทุนซื้อหลักทรัพย์ของธนาคารกลาง และหลักทรัพย์ของรัฐบาล เช่น พันธบัตร และตั๋วเงินคลัง เป็นต้น การลงทุนในหลักทรัพย์ของรัฐบาลจะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย เนื่องจากตั๋วเงินคลังมีอายุการไถ่ถอนคืนในระยะสั้น สำหรับพันธบัตรรัฐบาล ก็สามารถขายคืนแก่ธนาคารกลางได้ตลอดเวลา ในประเทศไทยนั้นธนาคารกลางยังยินยอมให้ใช้หลักทรัพย์รัฐบาลเป็นหลักประกันเงินกู้ และถือเป็นส่วนหนึ่งของเงินสำรองตามกฎหมายของธนาคารพาณิชย์ได้ด้วย นอกจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของรัฐบาลแล้ว ธนาคารอาจใช้เงินทุนไปในการซื้อหุ้นและหุ้นกู้ของบริษัทและธุรกิจต่าง ๆ ที่มีหลักฐานมั่นคง และอาจใช้เงินทุนหาผลประโยชน์โดยการซื้อหลักทรัพย์ในต่างประเทศอีกด้วย

อย่างไรก็ดีธนาคารพาณิชย์ไม่ค่อยนิยมลงทุนในการซื้อหลักทรัพย์ต่าง ๆ ไว้มาก เพราะอัตราดอกเบี้ยจากหลักทรัพย์ต่าง ๆค่อนข้างต่ำ เมื่อต้องการขายเอาเงินคืน (โดยหลักทรัพย์ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอน) ก็ขายได้ช้า โดยเฉพาะกับประเทศที่ตลาดหลักทรัพย์ยังไม่สมบูรณ์ นอกจากนั้นผู้ถือหลักทรัพย์ไว้ยังเป็นการเสี่ยงต่อการลดมูลค่าของหลักทรัพย์ เพราะอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินเปลี่ยนแปลงไป

3. เงินสด ธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องถือเงินสดไว้ส่วนหนึ่งเพื่อการใช้จ่ายในการดำเนินงาน และเพื่อรักษาสภาพคล่องให้เพียงพอในการจ่ายคืนเงินฝากให้แก่ลูกค้า โดยธนาคารพาณิชย์จะเก็บเงินสดในรูปของเหรียญกษาปณ์ ธนบัตรเงินตราต่างประเทศ ตามปกติธนาคารจะดำรงเงินสดไว้ในระดับต่ำเพียงพอแก่ความจำเป็นและความต้องการของลูกค้าเท่านั้น

4. เงินฝากในสถาบันการเงิน ธนาคารพาณิชย์อาจฝากเงินไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น เพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย และเพื่ออำนวยความสะดวกในการหักบัญชีระหว่างธนาคาร สำหรับประเทศไทย กฎหมายได้กำหนดให้ดำรงอัตราเงินสดสำรองฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และในการหักบัญชีระหว่างธนาคารโดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะไม่จ่ายดอกเบี้ย นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์อาจเปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารอื่นโดยได้ดอกเบี้ยเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจระหว่างกัน

5. สินทรัพย์อื่น ๆ ของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง เครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น เนื่องจากสินทรัพย์อื่น ๆ มีสภาพคล่องค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ในบางครั้งอาจมีกฎหมายกำหนดอัตราส่วนของสินทรัพย์ต่อเงินกองทุนไว้จำนวนหนึ่งเสมอ เพื่อมิให้ธนาคารพาณิชย์

ลงทุนในสินทรัพย์อื่นมากเกินไป เช่น การสร้างสำนักงานแข่งขันกันจนใหญ่โตเกินขอบเขต การซื้อคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานที่เกินฐานะธนาคาร เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสภาพคล่อง

แนวคิดการบริหารสภาพคล่อง (พรนพ พุกกะพันธุ์; และประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์. 2548: 142-153)

สภาพคล่องของธนาคาร หมายถึง ความสามารถของธนาคารที่จะจ่ายเงินสดให้แก่ผู้ฝากเงินได้ทุกครั้งที่มีการทวงถาม หรือถอนเงิน และความสามารถของธนาคารในการให้เครดิต ซึ่งก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ท้องถิ่นและเศรษฐกิจของประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หน้าที่ของสภาพคล่อง ได้แก่

1. Protective Liquidity คือ ต้องมีสภาพคล่องให้เพียงพอที่จะชำระคืนผู้ฝาก
2. Lending Liquidity คือ ต้องมีสภาพคล่องเพียงพอให้ลูกค้ากู้ได้ตามความต้องการ

ปัญหาการจัดการหรือบริหารสภาพคล่อง คือ ธนาคารควรดำรงสภาพคล่องเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม ธนาคารพาณิชย์ที่ดำรงสภาพคล่องไว้สูงเกินไปก็มีเงินไปหาผลประโยชน์ได้น้อย หารายได้ได้น้อย แต่ถ้าธนาคารดำรงสภาพคล่องไว้ต่ำไป การนำเงินไปหาผลประโยชน์มากเกินควร ก็อาจทำให้เสี่ยงเกิดอันตรายได้ ซึ่งไม่เพียงเกิดผลกระทบกับธนาคารเท่านั้น แต่ยังกระทบกระเทือนทั้งระบบธนาคาร ภาวะการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ และความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสถาบันการเงิน

สินทรัพย์สภาพคล่อง

สินทรัพย์สภาพคล่อง หมายถึง สินทรัพย์ที่มีความคล่องตัวที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือสามารถแลกเป็นเงินสดได้ง่ายโดยไม่ขาดทุน หรือขาดทุนน้อยที่สุด สินทรัพย์สภาพคล่องแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. เงินสำรองชั้นที่ 1 (Primary Reserve)

คือ สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายไม่ขาดทุน ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทย เงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถามที่ธนาคารพาณิชย์อื่นและรายการเงินสด เช่น เช็คระหว่างการเรียกเก็บ

จุดมุ่งหมายของการดำรงเงินสำรองชั้นที่ 1 ก็เพื่อจ่ายคืนให้แก่ผู้ฝากที่มาถอนหรือผู้กู้มาเบิกเงินเกินบัญชีประจำวันตามปกติได้ทันที ตลอดจนการใช้จ่ายประจำวันของธนาคารเอง ซึ่งธนาคารต้องดำรงไว้ตามความจำเป็น ไม่มากเกินไป เพราะเงินสำรองชั้นที่ 1 นี้เป็นสินทรัพย์ประเภทไม่ก่อให้เกิดรายได้ นอกจากนี้เพื่อดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมาย

การที่จะกำหนดว่าเงินสดสำรองชั้นที่ 1 ควรมีเท่าไรจึงจะเพียงพอนั้น ไม่สามารถที่จะกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ตายตัวลงไปได้ ต้องแล้วแต่ความต้องการของแต่ละธนาคาร แต่ที่เห็นได้

ชัดเจนคือ เงินสำรองชั้นที่ 1 จะต้องมีให้เพียงพอที่จะดำรงเงินสดสำรองให้ถูกต้องตามกฎหมาย และนอกจากนี้ต้องมีเหลือเพียงพอสำหรับการจ่ายเงินตามเช็ค หรือสำหรับเบิกเงินประจำวัน

2. เงินสำรองชั้นที่ 2 (Secondary Reserve)

นอกจากเงินสำรองชั้นที่ 1 ซึ่งมีไว้เพื่อเป็นเงินสดสำรองตามกฎหมาย เพื่อใช้เป็นเงินที่ธนาคารต้องจ่ายคืนผู้ฝาก จ่ายเงินกู้ประจำวัน จ่ายค่าใช้จ่ายประจำวัน ธนาคารที่มีการบริหารงานที่รอบคอบควรมีสำรองชั้นที่ 2 เพื่อเตรียมพร้อมที่จะจ่ายเงินสด ได้ในกรณีที่มีความต้องการเงินสดเพิ่มขึ้นจากความต้องการตามปกติ ทั้งที่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้

เงินสำรองชั้นที่ 2 คือ สินทรัพย์ที่สามารถทำรายได้เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย และไม่ขาดทุนหรือขาดทุนน้อยที่สุดเมื่อนำออกขาย มีหน้าที่สำคัญคือ เพื่อนำมาใช้เมื่อสำรองชั้นที่ 1 ขาดหรือไม่เพียงพอ เรียกว่า เป็นแนวป้องกันชั้นที่ 2 ของธนาคาร เนื่องจากสำรองชั้นที่ 2 เป็นเงินทุนที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทันที สำรองประเภทนี้จึงมีลักษณะเป็นสินทรัพย์หารายได้ และมีความคล่องตัวสูง คือ จะต้องเป็นสินทรัพย์ที่มีคุณภาพสูงไม่เสี่ยงภัยหรือเสี่ยงภัยน้อย มีระยะเวลาสั้นและสามารถจำหน่ายออกได้เร็ว

ธนาคารควรเตรียมสำรองชั้นที่ 2 ไว้สำหรับการจ่ายเงินที่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น ความต้องการเงินสดตามฤดูกาลของธุรกิจประเภทต่างๆ ทั้งภาคเกษตรกรรม พาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรม ซึ่งผู้บริหารอาจทราบจากสถิติในปีที่ผ่านมาว่า ระยะที่มีความต้องการเงินสูงสุดและระยะที่มีความต้องการเงินต่ำสุดเป็นระยะใด

ขนาดของความพอดีในการเก็บสำรองชั้นที่ 2 เป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่ง ที่ผู้บริหารธนาคารจะต้องเผชิญอยู่เสมอ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้จำนวนหรือขนาดของสำรองชั้นที่ 2 ของแต่ละธนาคารเปลี่ยนแปลงไป ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของเงินฝาก ความต้องการของเงินกู้และการลงทุน ประเภทของเงินฝาก ที่มาของเงินฝาก ความแน่นอนของเงินฝาก จะมีผลกระทบกระเทือนขนาดของสำรองชั้นที่ 2 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยากที่จะคาดคะเนได้ถูกต้อง

สินทรัพย์ที่จัดเข้าประเภทสำรองอันดับ 2 ของธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่เป็นหลักทรัพย์รัฐบาลไทย ซึ่งมีพันธบัตรและตั๋วเงินคลัง สำหรับพันธบัตรแม้จะมีระยะยาว แต่จะขายคืนธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อไรก็ได้

การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง

ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินสดสำรองก็เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะกำหนดปริมาณเงิน (Money Supply) และสามารถควบคุมการขยายหรือลดเครดิต หากปริมาณเงินมีมาก ทางการมีนโยบายการเงินที่จะยับยั้งเงินเฟ้อ ก็จะเพิ่มอัตราเงินสดสำรอง พร้อมกับใช้เครื่องมือควบคุมอย่างอื่นเพื่อดูดซับเงินเข้าสู่ระบบ การเพิ่มอัตราเงินสด

สำรอง ก็จะมีผลให้แต่ละธนาคารให้กู้ยืมและลงทุนน้อยลง หรือลดอำนาจการให้กู้ยืม เพิ่มอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 มาตรา 11 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมายเป็นอัตราส่วนกับเงินฝาก และหรือเงินกู้ยืมตามกำหนดไว้ในมาตรา 11 ทวิ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกข้อกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อประกาศให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตาม โดยประกาศเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2542 ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีคำสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ดังต่อไปนี้

1. ธนาคารพาณิชย์นอกจากกิจการวิเทศธนกิจ และกิจการวิเทศธนกิจสาขาต่างจังหวัด ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ของ

1.1 ยอดรวมเงินฝากทุกประเภท

1.2 ยอดรวมเงินกู้ยืมจากต่างประเทศที่ครบกำหนดใน 365 วัน นับแต่วันกู้ และยอดรวมเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ ซึ่งอาจชำระคืนหรืออาจถูกเรียกคืนได้ใน 365 วัน นับแต่วันกู้ เว้นแต่เป็นเงินกู้ยืมตามหลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ ยอดรวมเงินฝาก และยอดรวมเงินกู้ยืมข้างต้นให้นับรวมยอดเงิน ซึ่งโอนเข้ามาในประเทศไทยจากสาขา หรือสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศที่แสดงอยู่ในบัญชีระหว่างกันด้วย

2. สินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงไว้ ประกอบด้วย

2.1 เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 1

2.2 เงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ แต่ให้ถือเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องได้ไม่เกินร้อยละ 2.5

2.3 หลักทรัพย์ที่ปราศจากภาระผูกพัน ดังต่อไปนี้

2.3.1 หลักทรัพย์รัฐบาลไทย

2.3.2 พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

2.3.3 หุ้นกู้ พันธบัตรหรือตั๋วสัญญาใช้เงินที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย

2.3.4 พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

2.3.5 หุ้นกู้ พันธบัตรหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย

2.3.6 หุ้นกู้ หรือพันธบัตรที่ออกโดยองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบ หรือที่ออกโดยบรรษัทเงินทุนหลักทรัพย์เงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

2.3.7 ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบัตรเงินฝากที่ออกโดยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามโครงการรับแลกเปลี่ยนตั๋ว 56 บริษัทเงินทุนที่ถูกระงับการดำเนินการ

3. สินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรงตามประกาศนี้ ให้คิดจากส่วนเฉลี่ยรายปักษ์ของทุกสิ้นวัน และส่วนเฉลี่ยรายปักษ์ของยอดรวมเงินฝาก หรือเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์แล้วแต่กรณี ทุกสิ้นวันในปักษ์ก่อน ทั้งนี้ให้ถือเอาวันที่ 8 ถึงวันที่ 22 ของเดือนเป็นปักษ์หนึ่ง และวันที่ 23 ถึงวันที่ 7 ของเดือนถัดไปเป็นอีกปักษ์หนึ่ง และให้นับวันหยุดทำการรวมคำนวณเข้าด้วย

เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นส่วนสำคัญที่สุดของเงินสดสำรองที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงไว้ เพราะโดยหลักการของเงินสดสำรองแล้ว ธนาคารพาณิชย์จะต้องนำเงินไปฝากไว้กับธนาคารกลางเพื่อที่ธนาคารกลางจะสามารถควบคุมโดยใกล้ชิด และตรวจสอบได้ทันทีว่า ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมายครบตามจำนวนที่กำหนดไว้หรือไม่ ส่วนเงินสดที่ธนาคารพาณิชย์นั้น โดยปกติทุกสิ้นวันธนาคารพาณิชย์จะมีเงินสดคงเหลือในมือไว้จำนวนหนึ่ง ซึ่งเหลือจากการให้บริการแก่ลูกค้าประจำวัน และเพื่อเตรียมจะให้บริการลูกค้าในการเบิกถอนหรือให้สินเชื่อได้ทันทีในวันทำการถัดไป เงินสดในมือนั้นจึงเป็นสภาพคล่องอย่างหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงยินยอมให้ถือเงินสดในมือของธนาคารพาณิชย์เป็นเงินสดสำรองได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในภาวะการเงินตึงตัว

สำรองเพื่อทำการ (Working Reserve)

สำรองเพื่อทำการ เป็นสำรองส่วนที่เกินจากเงินสดสำรองตามกฎหมาย มีไว้เพื่อสภาพคล่องในการเบิกถอนของลูกค้า และเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ของธนาคารเอง การดำรงเงินสำรองเพื่อทำการของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง จะแตกต่างกันตามระยะเวลา ประสบการณ์ และการคาดหมายเกี่ยวกับการถอนเงินของลูกค้า อย่างไรก็ดีสินทรัพย์ที่เป็นส่วนประกอบของสำรองเพื่อทำการ ควรมีสภาพคล่องสูงมากจึงไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคาร โดยปกติสำรองเพื่อทำการประกอบด้วย

1. เงินสด
2. เงินฝากในธนาคารอื่น ซึ่งสามารถถอนคืนได้ทันทีที่ต้องการ
3. เอกสารที่อยู่ในระหว่างเก็บเงิน ได้แก่ เช็คและตั๋วเงินที่ธนาคารได้รับมาจากลูกค้า และอยู่ในระหว่างรอการหักบัญชี หรือเรียกเก็บเงิน
4. เงินฝากธนาคารกลางส่วนที่เกินสำรองตามกฎหมาย

การกำหนดสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์

การกำหนดสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งประกอบด้วย สำรองชั้นที่ 1 และสำรองชั้นที่ 2 เป็นปัญหาของผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ที่ต้องประสบอยู่เสมอ ในการกำหนดสภาพคล่องดังกล่าวควรพิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสภาพคล่อง ดังนี้

1. ประเภทและลักษณะของเงินฝาก

การดำรงสภาพคล่องมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับ ประเภทของเงินฝาก และลักษณะของเงินฝากคือ

1.1 ประเภทของเงินฝาก เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ประกอบด้วย เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ เงินฝากแต่ละประเภทมีภาระการจ่ายชำระคืนภายในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ในขณะที่เงินฝากประจำมีระยะเวลาการจ่ายคืนค่อนข้างยาว เงินฝากออมทรัพย์มีระยะเวลาการชำระคืนสั้นลง เงินฝากกระแสรายวันจะมีระยะเวลาการชำระคืนสั้นที่สุด ถ้าหากธนาคารรับฝากเงินประเภทกระแสรายวันจำนวนมาก ควรมีการดำรงสภาพคล่องไว้สูงกว่าธนาคารที่มีการรับฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากประจำเป็นส่วนใหญ่

1.2 ประเภทของผู้ฝาก หรือที่มาของเงินฝาก เงินฝากประเภทเดียวกันแต่เจ้าของบัญชีต่างประเภทกัน อาจมีความเคลื่อนไหวแตกต่างกัน เช่น เงินฝากของบุคคลธรรมดา จะมีการฝากการถอนสม่ำเสมอและมีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนเงินฝากของระบบธุรกิจ เช่น บริษัท ห้างร้าน มักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีการเคลื่อนไหวสูงและเป็นจำนวนเงินมาก ดังนั้นธนาคารที่มีลูกค้าส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ จึงจะต้องดำรงสภาพคล่องไว้สูงกว่า ธนาคารที่มีลูกค้าส่วนใหญ่เป็นบุคคลธรรมดา

1.3 การเคลื่อนไหวของเงินฝาก ธนาคารควรทราบระยะเวลาการเคลื่อนไหวของเงินฝาก เพื่อเตรียมดำรงสภาพคล่องไว้ให้เพียงพอ ระยะที่เงินฝากมีการเคลื่อนไหวมาก คือ ช่วงเทศกาล เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลตรุษจีน วันสงกรานต์ ซึ่งผู้ฝากจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินเพื่อประกอบพิธีการในเทศกาลดังกล่าวระยะเรียกเก็บภาษีเงินได้ ซึ่งบริษัท ห้างร้าน พ่อค้าผู้ประกอบการ จะถอนเงินเพื่อชำระภาษี หรือช่วยที่ผลิตผลทางเกษตรออกสู่ตลาด พ่อค้าที่ประกอบธุรกิจการเกษตร จะถอนเงินเพื่อไปซื้อสินค้าเกษตรไว้กักตุนรอจนกว่าจะสามารถขายได้ในราคาสูงกว่าที่ซื้อ เป็นต้น ระยะเวลาที่กล่าวมานี้ จะมีการถอนเงินมากกว่าปกติ ธนาคารจะต้องคาดการณ์ล่วงหน้า และเตรียมเงินไว้เพื่อรอรับสภาวการณ์เหล่านั้น

2. ความต้องการกู้และลงทุน นอกจากประเภทผู้ฝาก ประเภทเงินฝาก และการเคลื่อนไหวของเงินฝากจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการดำรงสภาพคล่องแล้ว ความต้องการกู้ และการลงทุนของลูกค้ายังมีผลต่อการพิจารณากำหนดสภาพคล่องด้วย ระยะที่มีความต้องการกู้จะเป็นไปตามฤดูกาล ภาวะเศรษฐกิจ ฯลฯ เช่นเดียวกับเงินฝาก โดยธนาคารควรทราบความต้องการและภาวะเศรษฐกิจภายหน้าของท้องถิ่นได้จากอดีตที่ผ่านมา

3. ฐานะของผู้ประกอบการที่ได้รับเครดิต ฐานะของลูกหนี้ ที่ต้องการเงินกู้ยืมเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดสภาพคล่อง ธนาคารที่มีลูกหนี้ที่มีฐานะการเงินมั่นคง บัญชีหมุนเวียนดี และมีความสามารถชำระหนี้ได้เมื่อทวงถาม ไม่จำเป็นต้องดำรงสภาพคล่องไว้สูง แต่ธนาคารที่มีลูกหนี้ฐานะการเงินไม่ดี ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด จำเป็นต้องดำรงสภาพคล่องไว้สูงกว่า

เพื่อเตรียมเงินไว้ให้ถอนเพราะธนาคารไม่อาจเรียกเงินจากลูกหนี้คืนได้

การดำรงเงินกองทุน

การที่ธนาคารมีเงินกองทุนอย่างเพียงพอ และพยายามเสริมสร้างให้เพิ่มขึ้นอยู่เสมอ เป็นสิ่งประกันความสามารถของธนาคารนั้นๆ ที่จะสนองความต้องการของลูกค้าในด้านการให้สินเชื่อ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้เสมอ ธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุนมั่นคงและเพียงพอย่อมสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

<u>เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ</u> ตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 มาตรา 4 บัญญัติเกี่ยวกับเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรไทย ไว้ดังนี้

"เงินกองทุน" หมายความว่า

1. ทุนที่ชำระแล้ว ซึ่งรวมทั้งส่วนล้ำมูลค่าหุ้นที่ธนาคารพาณิชย์ไทยได้รับ และเงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับจากการออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์นั้น

2. ทุนสำรอง

3. เงินสำรองที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิเมื่อสิ้นงวดการบัญชีตามมติที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นหรือตามข้อบังคับของธนาคารพาณิชย์ แต่ไม่รวมถึงเงินสำรองสำหรับการลดค่าของสินทรัพย์และเงินสำรองเพื่อการชำระหนี้

4. กำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรร

5. เงินสำรองจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการตีราคาที่ดินและอาคาร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

6. เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับเนื่องจากการออกตราสาร ตามประเภท จำนวนเงิน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

เงินกองทุนตาม 1, 2, 3 และ 4 ให้หักผลขาดทุนที่เกิดขึ้นในทุกงวดการบัญชีออกก่อน และให้หักค่าแห่ง Goodwill ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ชนิด ประเภท และคำนวณเงินกองทุนตาม 5 หรือ 6 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

เงินกองทุนตาม 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ให้หักเงินตามตราสารใน 6 ของบริษัทเงินทุนและพาณิชย์อื่น ที่ธนาคารพาณิชย์นั้นถือไว้และสินทรัพย์อื่นใด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ธนาคารแห่งประเทศกำหนด

เงินกองทุนที่ระบุใน 1 ถึง 4 ให้รวมเรียกว่า เงินกองทุนชั้นที่ 1 ส่วนเงินกองทุนที่ระบุใน 5 และ 6 ให้รวมเรียกว่าเงินกองทุนชั้นที่ 2

<u>เงินกองทุนของสาขาธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ</u> ธนาคารต่างประเทศที่เปิดดำเนินการในประเทศไทย โดยเป็นสาขาของธนาคารที่จดทะเบียนในต่างประเทศ จึงไม่มีบัญชีทุน พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 มาตรา 6 วรรคสอง บัญญัติให้สาขาธนาคารต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ต้องดำรงสินทรัพย์ไว้ในประเทศไทยตามจำนวน ชนิด วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด โดยให้ถือว่าสินทรัพย์ที่สาขาธนาคารต่างประเทศต้องดำรงไว้ดังกล่าวเป็นเงินกองทุน ซึ่งได้กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการคลังว่า มีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 125 ล้านบาท เว้นแต่สาขาของธนาคารต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการธนาคารพาณิชย์เฉพาะกิจการวิเทศธนกิจเท่านั้น ให้ดำรงไว้เพียง 100 ล้านบาทหรือเทียบเท่า และจะดำรงในรูปสินทรัพย์ใดๆ ก็ได้

สินทรัพย์ที่สาขาธนาคารต่างประเทศจะใช้ดำรงเป็นเงินกองทุน ตามประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 ประกอบด้วย

1. เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย หลักทรัพย์รัฐบาลไทย พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

2. หุ้น หุ้นกู้ หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

3. หุ้นกู้พันธบัตรหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย

4. หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น หรือรัฐวิสาหกิจอื่นที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ

5. อสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับดำเนินธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและลูกจ้างโดยหักค่าเสื่อมราคา ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ

ในการดำรงสินทรัพย์ตามที่กล่าวข้างต้น สาขาของธนาคารต่างประเทศต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. สินทรัพย์ที่ดำรงต้องปราศจากภาระผูกพัน

2. สินทรัพย์ที่ดำรงต้องเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก จากสินทรัพย์สภาพคล่องซึ่งต้องดำรงไว้ตามมาตรา 11 ตรี

3. สำหรับสินทรัพย์ตาม 1 – 4 ข้างต้น ให้คำนวณมูลค่าสินทรัพย์โดยถือตามราคาที่ตราไว้หรือราคาทุน แล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

4. สำหรับสินทรัพย์ตาม 5 ข้างต้น ให้ถือเป็นสินทรัพย์ที่ดำรงได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของสินทรัพย์ที่ต้องดำรง

5. สินทรัพย์ที่ดำรงต้องจัดหาด้วยเงินทุนตามมาตรา 6 วรรคสาม

6. ในการใช้เงินทุนเพื่อดำรงสินทรัพย์ตามที่กำหนดข้างต้น สาขาของธนาคารต่างประเทศที่มีบัญชีระหว่างกันกับสำนักงานใหญ่หรือสาขาอื่นที่เป็นนิติบุคคลเดียวกันจะต้องมีดุลเป็นลูกหนี้สุทธิต่อสำนักงานใหญ่หรือสาขาอื่นดังกล่าว ในเวลาใดเวลาหนึ่งไม่น้อยกว่าสินทรัพย์ที่ต้องดำรงตามที่กล่าว

สำหรับการคำนวณหาดุลเป็นลูกหนี้สุทธิดังกล่าวข้างต้น ให้นำยอดที่สาขาของธนาคารต่างประเทศเป็นลูกหนี้สำนักงานใหญ่หรือสาขาอื่นดังกล่าว มาหักด้วย 1 ยอดที่สาขาของธนาคารต่างประเทศนั้นเป็นเจ้าหนี้สำนักงานใหญ่และสาขาอื่นดังกล่าว (ยอดสุทธิบัญชีระหว่างกัน) และ 2 ผลขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงานประจำปีซึ่งได้ผ่านการรับรองจากผู้สอบบัญชีในประเทศไทยแล้ว

สินทรัพย์ที่สาขาธนาคารต่างประเทศจะต้องดำรงไว้ในประเทศไทยนั้น จะต้องได้มาจากสำนักงานใหญ่ หรือสาขาอื่นของธนาคารที่เป็นนิติบุคคลเดียวกัน กล่าวคือ จะต้องนำเงินเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อดำรงเป็นเงินกองทุน เมื่อสาขาธนาคารต่างประเทศเลิกประกอบกิจการในประเทศไทย จะนำเงินที่นำเข้าจากต่างประเทศเพื่อดำรงเป็นเงินกองทุนกลับคืนไปก็ต่อเมื่อได้จ่ายคืนผู้ฝากเงิน และเจ้าหนี้อื่นๆ เสร็จสิ้นแล้วเท่านั้น

เงินกองทุนตามกฎหมายของสาขาธนาคารต่างประเทศ อันเป็นส่วนของสำนักงานใหญ่และสาขาอื่นในต่างประเทศ จะประกอบด้วย

1. เงินที่นำเข้ามาในประเทศเพื่อดำรงสินทรัพย์ตามกฎหมาย คือเงินทุนที่สำนักงานใหญ่หรือสาขาอื่นธนาคารเดียวกัน นำเข้ามาในประเทศไทยเพื่อใช้เป็นสินทรัพย์ที่ต้องดำรงตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522

2. เงินสำรองที่สำนักงานใหญ่อนุมัติแล้ว คือ เงินสำรองต่างๆ ที่กันไว้จากกำไรสุทธิของสาขาในประเทศไทย ซึ่งสำนักงานใหญ่ได้อนุมัติให้กันเป็นเงินสำรองแล้ว แต่ไม่รวมถึงเงินสำรองสำหรับการลดค่าของทรัพย์สินและเงินสำรองเผื่อการชำระหนี้

3. กำไรสะสมของสาขา คือ กำไรสุทธิที่เหลือจากการโอนไปให้สำนักงานใหญ่และจากการโอนไปเป็นสำรองต่างๆ แล้วคงไว้ในประเทศไทย หากมียอดขาดทุนก็แสดงจำนวนเงินเป็นตัวหัก

4. บัญชีกับสำนักงานใหญ่และสาขาอื่นในต่างประเทศ คือ ยอดดุลสุทธิของบัญชีระหว่างกันกับสำนักงานใหญ่ และสาขาอื่นในต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลเดียวกัน บัญชีระหว่างกันนี้ รวมถึงบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน บัญชีเงินฝากอย่างอื่น และเงินกู้ยืมหรือเงินให้กู้ยืมด้วย หากยอดสุทธิของบัญชีระหว่างกันเป็นลูกหนี้ให้แสดงจำนวนเงินเป็นตัวหัก

<u>วัตถุประสงค์ของการกำหนดเงินกองทุนตามกฎหมาย</u>

1. เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีความมั่งคง ให้ผู้ฝากมั่นใจในฐานะของธนาคารว่าสามารถรับภาระผลขาดทุนหรือชดใช้ภาระการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้โดยมิให้กระทบกระเทือนถึงผู้ฝากเงิน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งสามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงิน เป็นการจำกัดขอบเขตการดำเนินงานของธนาคารให้อยู่ระดับที่ปลอดภัย ถ้าประสงค์จะขยายกิจการ เพิ่มสินทรัพย์เสี่ยงซึ่งอาจมีการสูญเสียได้ ก็ต้องเพิ่มเงินกองทุนให้ได้สัดส่วนกันด้วย

2. เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการควบคุมภาวะการเงินและขยายเครดิตเกินควรของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะกระทบกระเทือนความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์นั้น และระบบการ

ธนาคารพาณิชย์โดยรวมได้ เช่น เกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างแรง จำเป็นที่ต้องดำเนินการควบคุมการขยายเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ก็กำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนของธนาคารให้สูงขึ้น

เงินสำรองตามกฎหมาย ตาม พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ไม่มีบทบัญญัติโดยตรงให้ธนาคารพาณิชย์กันเงินกำไรสะสมเป็นเงินสำรองในอัตราใด แต่โดยที่ธนาคารพาณิชย์จะได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการได้ต่อเมื่อจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ มาตรา 1202 ได้บัญญัติไว้ว่า “ทุกคราวที่แจกเงินปันผล บริษัทต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่างน้อยหนึ่งในยี่สิบของจำนวนผลกำไร ซึ่งบริษัททำมาหาได้จากกิจการของบริษัท จนกว่าทุนสำรองจะมีจำนวนเท่ากับหนึ่งในสิบของจำนวนทุนบริษัท หรือมากกว่านั้นแล้วแต่จะได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท”

ถ้าได้ออกหุ้นโดยคิดเอาราคาเกินกว่าที่ปรากฏในใบหุ้นเท่าใด จำนวนที่คิดเกินนี้ท่านให้บวกทบเข้าในทุนสำรองจนกว่าทุนสำรองจะมีจำนวนเท่าถึงที่กำหนดในวรรคก่อน ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงต้องกันเงินสำรองตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าว

สินทรัพย์และหนี้สินอื่น

1. สินทรัพย์อื่น (Other Assets) สินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ นอกจากเงินสดและเงินฝากธนาคาร เงินลงทุนในหลักทรัพย์ เงินให้กู้ยืมและให้เครดิต และสินทรัพย์ประจำ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วธนาคารยังมีสินทรัพย์อื่นซึ่งไม่อาจจัดเข้าบัญชีสินทรัพย์ที่กล่าวได้ ได้แก่บัญชีต่อไปนี้

1.1 ลูกหนี้เบ็ดเตล็ด (Sundry Debtors) ได้แก่ หนี้ที่ธนาคารมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้นำเงินมาชำระ ซึ่งไม่อาจจัดเข้าบัญชีลูกหนี้ประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะได้ เช่น หนี้อันเกิดจากการที่ธนาคารได้ชดใช้เงินแทนตามหนังสือค้ำประกันเมื่อลูกค้าปฏิบัติผิดสัญญา และเงินที่ธนาคารจ่ายแทนลูกค้าในการรับรองตั๋วแลกเงิน บัญชีนี้จะลงรายการเป็นลูกหนี้เมื่อธนาคารจ่ายเงินแทนลูกค้า และจะล้างรายการเมื่อได้รับชำระคืนจากลูกหนี้ เป็นต้น

1.2 พักลูกหนี้ (Suspense Debtors) เป็นบัญชีพักด้านลูกหนี้สำหรับลงรายการที่รอการชำระเงินจากลูกหนี้ในระยะเวลาอันสั้นๆ ซึ่งไม่อาจนำเข้าบัญชีอื่นใดได้ทันที จึงต้องตั้งพักไว้เพื่อรอการชำระหรือรอการโอนล้างรายการ เช่น เงินทดรองจ่ายให้ทนายความเพื่อดำเนินคดี เงินยืมทดรองจ่ายเพื่อใช้ในกิจการของธนาคารถ้าเป็นบัญชีพักด้านลูกหนี้อันเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศก็จะตั้งบัญชีพักไว้ต่างหาก เรียกว่า Suspense A/C Debtors Exchange เช่น ดราฟต์เงินตราต่างประเทศที่รอการชำระหนี้ ค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ เกี่ยวกับธุรกิจด้านต่างประเทศที่รอการชำระเงินจากลูกค้า เป็นต้น

1.3 รายได้ค้างรับ (Accrued Income) ได้แก่ รายได้ประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วในงวดการบัญชีปัจจุบันแต่ยังไม่ได้รับเงิน ตั้งค้างรับไว้ในวันปิดบัญชี เช่น ดอกเบี้ยค้างรับ Accrued Commission Receivable) และเงินปันผลค้างรับ (Accrued Dividend Receivable) ได้แก่ เงินปันผลหุ้นบริษัทที่ธนาคารลงทุนซื้อไว้ ซึ่งประกาศจ่ายเงินปันผลแล้วแต่ธนาคารยังไม่ได้รับเงิน เป็นต้น

1.4 ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (Prepaid Expenses) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ธนาคารจ่ายเงินไปแล้ว ส่วนที่ใช้ประโยชน์ในระหว่างงวดบัญชีถือเป็นค่าใช้จ่ายของงวดบัญชีปัจจุบัน ส่วนที่ยังเหลืออยู่จะใช้ประโยชน์ในภายหน้า หรืองวดการบัญชีต่อไป จึงเป็นค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ถือเป็นทรัพย์สิน เช่น ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า

1.5 เงินมัดจำ (Sundry Deposits) ได้แก่ เงินมัดจำการชำระค่ากระแสไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และเงินมัดจำตู้ไปรษณีย์ เป็นต้น

1.6 เครื่องเขียนแบบพิมพ์คงเหลือ ซึ่งมีไว้ใช้ประจำสำนักงาน บัญชีเครื่องเขียนแบบพิมพ์จะลงรายการเดบิตบัญชีเมื่อซื้อมา หรือกรณีสาขาเมื่อเบิกมาใช้จากสำนักงานใหญ่ บัญชีนี้จะต้องตัดเป็นค่าใช้จ่ายเท่าที่ใช้ไปจริง

1.7 อากรแสตมป์และไปรษณีย์อากรคงเหลือ จะลงรายการเดบิตบัญชีเมื่อซื้อมา และลงรายการเครดิตเมื่อเบิกไปใช้ ซึ่งจะตัดเป็นค่าใช้จ่าย และยอดคงเหลือจะเป็นแสตมป์คงเหลือในมือ

1.8 รายการเงินสดที่รอการเรียกเก็บ (Cash Items) ได้แก่

1.8.1 เช็คคืน (Cheque Returned) คือ เช็คที่ธนาคารอื่นส่งมาเรียกเก็บโดยผ่านสำนักหักบัญชี หรือเช็คของธนาคารเดียวกันสำนักงานอื่นที่ส่งมาเรียกเก็บ แต่หักบัญชีลูกค้าไม่ได้เนื่องจากเหตุใดก็ตามและไม่อาจส่งเช็คนั้นคืนภายในวันนั้นได้ บัญชีนี้จะล้างรายการเมื่อส่งเช็คนั้นคืนไป

1.8.2 เช็คยังไม่ทราบผลการเรียกเก็บเงิน (Uncleared Cheque) ส่วนใหญ่เป็นเช็คของธนาคารอื่นที่ธนาคารรับไว้ และไม่สามารถส่งไปหักบัญชีทันในวันนั้นได้ แต่เครดิตบัญชีให้ลูกค้าที่ดีบางรายเท่านั้น รายการนี้จะล้างไปเมื่อได้มีการส่งคืนเช็คที่กล่าวไปเรียกเก็บผ่านสำนักหักบัญชีในวันทำการถัดไป

1.8.3 รายการยังไม่ชำระอื่นๆ ซึ่งรอเรียกเก็บ

1.9 หนี้ของลูกค้าต่อธนาคารในการรับรองตั๋วแลกเงิน (Customer's Liabilities under Bank's Acceptance) บัญชีนี้แสดงภาระความรับผิดชอบที่ลูกค้ามีต่อธนาคารในการที่ธนาคารเข้ารับรองตั๋วเงินนั้นให้ลูกค้า กรณีดังกล่าว ลูกค้าที่มาขอให้ธนาคารรับรองตั๋วแลกเงินนั้นมีภาระที่ต้องชำระเงินคืนให้ธนาคาร ธนาคารจึงบันทึกบัญชีลูกค้านั้นเป็นรายการสินทรัพย์ ส่วนภาระของธนาคารที่ต้องชำระตามตั๋วรับรองแทนลูกค้าต่อผู้ทรงตั๋วเงินก็บันทึกเป็นหนี้สินอื่น ซึ่งเป็นภาระของธนาคารที่ต้องชำระตามกำหนดด้วยเป็นรายการตรงข้าม เมื่อตั๋วเงินนั้นครบกำหนด ลูกค้านำเงินมาชำระ หรือธนาคารได้ชำระเงินแทนไปก็จะล้างรายการสองบัญชีนี้

2. หนี้สินอื่น (Other Liabilities) หนี้สินของธนาคารนอกจากเงินฝาก เงินกู้ยืม และเงินกองทุน ดังที่กล่าวไว้แล้ว ยังมีหนี้สินอื่นที่ไม่อาจจัดเข้าบัญชีหนี้สินที่กล่าวได้ ดังนี้

2.1 เจ้าหนี้เบ็ดเตล็ด (Sundry Creditor) เป็นบัญชีลงรายการเจ้าหนี้เบ็ดเตล็ดซึ่งไม่อาจจัดบัญชีประเภทหนึ่งประเภทใดโดยเฉพาะได้ และเป็นเงินที่ธนาคารจะต้องจ่ายโดยแน่นอน เช่น เงินที่ลูกค้าฝากเรียกเก็บซึ่งธนาคารเรียกเก็บเงินได้แล้ว แต่ลูกค้ายังไม่ได้มารับเงิน เป็นต้น

2.2 พักเจ้าหนี้ (Suspense Creditor) เป็นบัญชีพักเจ้าหนี้สำหรับลงรายการบัญชีรอการจ่ายเงินที่ยังไม่อาจนำเข้าบัญชีอื่นใดได้ทันที เช่น เงินสดประจำวันเกินบัญชี ซึ่งต้องลงบัญชีทันทีในวันนั้น และยังหาสาเหตุไม่พบ เงินรับชำระล่วงหน้าเป็นค่าตั๋วเงินที่ธนาคารรับรอง ถ้าเป็นบัญชีพักเจ้าหนี้ที่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ ก็จะตั้งบัญชีพักไว้ต่างหากเรียกว่า Suspense A/C Creditors Exchange เช่น ค่าดราฟต์เงินตราต่างประเทศที่ได้รับไว้ล่วงหน้าจากลูกค้า เป็นต้น

2.3 พักดอกเบี้ยที่ยังไม่นำเข้าเป็นรายได้ (Interest Suspense) คือ ดอกเบี้ยจากเงินให้กู้ยืมและให้เครดิตที่ธนาคารตั้งพักไว้ก่อน ยังไม่นำเข้าเป็นรายได้ของธนาคาร เนื่องจากสงสัยว่าจะเป็นหนี้สูญหรือได้รับชำระจากลูกหนี้ค่อนข้างยาก หรือยอดหนี้คงเหลือต่ำกว่าดอกเบี้ยพัก ก็ให้โอนดอกเบี้ยพักที่ได้ตั้งพักไว้หรือดอกเบี้ยพักส่วนที่เกินกว่ายอดหนี้คงเหลือไปเข้าบัญชีดอกเบี้ยรับเสีย

2.4 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (Accrued Expense) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น หรือ ถึงกำหนดจ่ายแล้วในงวดการบัญชีปัจจุบันแต่ยังไม่ได้จ่าย จัดตั้งเป็นหนี้สิน เช่น ดอกเบี้ยค้างจ่าย (Interest payable) เงินปันผลค้างจ่าย (Dividend Payable) ค่าภาษีค้างจ่าย (Tax Payable) เงินกันไว้สำหรับค่าภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่นๆ ส่วนใหญ่ ได้แก่ ค่าเช่า ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ของงวดบัญชีปัจจุบันแต่ธนาคารยังไม่ถูกเรียกเก็บ

2.5 รายได้รับล่วงหน้า (Deferred Income) หมายถึง รายได้ที่รับเงินแล้วแต่ยังไม่ได้ให้ประโยชน์ในงวดการบัญชีปัจจุบัน จึงไม่ถือเป็นรายได้ของงวดบัญชีปัจจุบัน แต่จะเป็นรายได้ของงวดการบัญชีต่อไป ซึ่งเป็นรายได้รับล่วงหน้า ถือเป็นหนี้สิน เช่น ดอกเบี้ยหรือส่วนลดรับล่วงหน้า ค่าเช่ารับล่วงหน้า เป็นต้น

2.6 เงินรับชำระหนี้บางส่วนจากลูกหนี้ (Partial Payment) ในกรณีลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระหนี้ทั้งจำนวนในคราวเดียวกัน ก็อาจขอผ่อนชำระหนี้เป็นระยะๆ ไป แต่โดยมีมูลหนี้นั้นเป็นจำนวนเดียวไม่อาจแตกแยกได้ เช่น หนี้ตามตั๋วเงิน เป็นต้น การรับชำระบางส่วนจึงต้องตั้งบัญชีเป็นหนี้สินของธนาคารไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับการผ่อนชำระครบ จึงทำการโอนล้างบัญชี

2.7 ภาระหนี้สินอันเกิดจากการที่ธนาคารให้การรับรองตั๋วเงินแทนลูกค้า (Acceptances) เป็นภาระหนี้สินในการรับรองตั๋วเงินแทนลูกค้า ซึ่งธนาคารจะตกเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงตั๋วเงินก่อนคนอื่น รายการนี้เป็นรายการตรงข้ามกับรายการหนี้ของลูกค้าต่อธนาคารในการรับรองตั๋วเงิน

2.8 เงินสะสมพนักงาน (Staff Provident Fund) เป็นเงินที่ธนาคารหักจากเงินเดือนประจำเดือนของพนักงานสะสมไว้ รวมทั้งดอกเบี้ยเงินสะสมนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือพนักงานให้มีเงินออมไว้ใช้เมื่อออกจากงาน หรือเป็นเงินที่ธนาคารหักจากเงินเดือนของพนักงานส่วนหนึ่ง แล้วธนาคารออกสมทบให้อีกส่วนหนึ่ง เป็นต้น

อัตราส่วนวัดสภาพคล่องและฐานะความเสี่ยง (Liquidity and risk position) (จิรัตน์ สังข์แก้ว. 2543: 518)

ความเสี่ยงของสถาบันการเงินเกิดจากการที่ไม่สามารถจ่ายคืนเงินฝากของประชาชนเมื่อครบกำหนดหรือเมื่อทวงถาม หรือไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ โดยอาจมีสาเหตุการนำเงินฝากไปปล่อยให้กู้แล้วไม่สามารถจัดเก็บหนี้คืนได้ ซึ่งเรียกกันว่าการขาดสภาพคล่องของสถาบันการเงิน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดสภาพคล่องของสถาบันการเงินได้แก่

1. สัดส่วนของทรัพย์สินประเภทต่างๆ (composition of assets) สามารถวิเคราะห์ได้จากการทำ common size ของรายการทรัพย์สินในงบดุล เพื่อให้เห็นองค์ประกอบของการถือครองสินทรัพย์ของกิจการถือครองสินทรัพย์ของกิจการโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินหมุนเวียนประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินสดและเงินฝากในสถาบันการเงินอื่น หลักทรัพย์ระยะสั้นการให้กู้และจ่ายล่วงหน้า

2. สัดส่วนเงินฝากประเภทต่างๆ (composition of deposit) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของเงินฝาก (หรือโครงสร้างของอายุตั๋วสัญญาใช้เงิน ในกรณีธุรกิจเงินทุน) ประเภทเผื่อเรียก (demand deposit) ออมทรัพย์ (saving deposit) และประจำ (time deposit) ในกรณีตั๋วสัญญาใช้เงินของธุรกิจเงินทุนมีประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (call) และตั๋วสัญญาใช้เงินแบบมีกำหนดเวลาต่างๆ เช่น 1, 3, 6 และ 12 เดือน และเกินกว่า 1 ปีเป็นต้นไป

3. อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก

4. อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินทุนจากต่างประเทศ

5. อัตราส่วนส่วนของเจ้าของต่อเงินให้กู้

6. อัตราส่วนการกันเงินสำรองหนี้สูญต่อเงินให้กู้สุทธิ

เนื่องจากสถาบันการเงินมีบทบาทเป็นตัวกลางในการระดมเงินทุนและให้กู้ยืมอัตราส่วนต่างๆ ในกลุ่มสภาพคล่องนี้ จึงเป็นอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์การบริหารหนี้สินของธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมทั่วๆไป

อัตราส่วนที่แสดงสภาพคล่อง

อัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์

1. อัตราส่วนของการถอนเงินฝาก (Deposit Run-Off Ratio หรือ DRR) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงเปอร์เซ็นต์ของการถอนเงินฝาก ซึ่งธนาคารใช้เงินกองทุนชำระได้โดยไม่ต้องเรียกเงินกู้คืน

$$\text{อัตราส่วนของการถอนเงินฝาก(DRR)} = \frac{\text{Minimum Risk Assets} - \text{Est. Required Reserves}}{\text{Total Deposits}}$$

MRA = สินทรัพย์เสี่ยงต่ำสุด ได้แก่ เงินสดและพันธบัตรรัฐบาล

Est. Required Reserves = จำนวนเงินสดสำรองที่ธนาคารต้องกันไว้ตามกฎหมาย

Total Deposits = ยอดเงินฝากทั้งหมด

อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี แสดงว่าธนาคารมีเงินสำรองสูงพอที่จะจ่ายเงินฝากเมื่อมีผู้มาถอนได้มาก แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำก็แสดงว่า ธนาคารอาจจะต้องเรียกเก็บเงินให้กู้มาใช้หนี้เงินฝากคืนเพราะมีเงินสำรองต่ำคือความสามารถในการชำระคืนเงินฝากมีน้อย (วาสนา สิงหโกวินท์. 2527: 232)

2. อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (Loans to Deposits) เป็นอัตราส่วนที่จะดูว่าธนาคารใช้เงินฝากในการให้กู้นั้นเต็มที่หรือไม่ ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่ามีการใช้เงินฝากในการให้กู้เกือบทั้งหมด เพราะตราบใดที่เงินฝากมากกว่าเงินให้กู้มากๆ ธนาคารก็ย่อมจะต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากมากรายได้ของธนาคารย่อมลดน้อยเป็นธรรมดา (วาสนา สิงหโกวินท์. 2527: 233)

$$\text{อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก} = \frac{\text{สินเชื่อ}}{\text{ยอดเงินฝากทั้งหมด}}$$

3. อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อหนี้สินหมุนเวียน (Liquid Assets to Volatile Liabilities) เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคาร โดยพิจารณาว่าหากมีการชำระคืนหนี้สินหมุนเวียนที่ธนาคารมีอยู่ ธนาคารมีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายอยู่จำนวนร้อยละเท่าใด เมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนนี้มีค่าสูงยิ่งดี แสดงว่าหากจะต้องมีการชำระคืนหนี้สินดังกล่าว ธนาคารก็สามารถนำเงินสดและสินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายมาเปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อชำระหนี้ได้ (วาสนา สิงหโกวินท์. 2527: 233)

$$\text{อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อหนี้สินหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

4. อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (cash in hand to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก} = \frac{\text{เงินสดในมือ}}{\text{เงินฝาก}}$$

อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเป็นการเปรียบเทียบเงินสดในมือกับเงินฝาก คำนวณเป็นร้อยละเพื่อพิจารณาว่าเงินฝาก 100 บาท ซึ่งเป็นหนี้สินที่ธนาคารต้องมีสภาพคล่องพร้อมชำระคืนนั้นมีเงินสดในมือสามารถชำระคืนได้เพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 738)

5. อัตราส่วนเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยต่อเงินฝาก (balance at B.O.T. to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยต่อเงินฝาก} = \frac{\text{เงินฝาก B.O.T.}}{\text{เงินฝาก}}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบสภาพคล่องที่ธนาคารพาณิชย์เก็บไว้ในรูปเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยกับเงินฝากโดยคำนวณเป็นร้อยละ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 738)

6. อัตราส่วนเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยต่อเงินฝาก (cash in hand and balance at B.O.T. to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยต่อเงินฝาก} = \frac{\text{เงินสดในมือและเงินฝาก B.O.T.}}{\text{เงินฝาก}}$$

อัตราส่วนนี้รวมเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นสภาพคล่องที่ธนาคารพาณิชย์ดำรงค์ไว้เป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 738)

7. อัตราส่วนเงินสดและเงินฝากธนาคารอื่นต่อเงินฝาก (cash and deposits at banks to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนเงินสดและเงินฝากธนาคารอื่นต่อเงินฝาก} = \frac{\text{เงินสดและเงินฝากธนาคารอื่น}}{\text{เงินฝาก}}$$

อัตราส่วนเงินสดและเงินฝากธนาคารอื่นต่อเงินฝาก เป็นการพิจารณาสภาพคล่องในรูปเงินสดและงินฝากธนาคารอื่นเป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 738)

8. อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก (quick assets to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินฝาก} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{เงินฝาก}}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการคำนวณสินทรัพย์สภาพคล่องทุกประเภท ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทย เงินฝากธนาคารอื่น เป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 738)

9. อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (quick assets to total assets ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

อัตราส่วนนี้คำนวณสินทรัพย์สภาพคล่องทุกประเภท เป็นร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 739)

10. อัตราส่วนเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารอื่นและหลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกันต่อสินทรัพย์รวม (cash and deposits at banks and government securities guaranteed by the government to total assets)

สูตร

อัตราส่วนเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารอื่นและ
หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกันต่อสินทรัพย์รวม

$$= \frac{\text{เงินสดในมือ+เงินฝากธนาคารอื่น+หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกัน}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

อัตราส่วนนี้คำนวณสภาพคล่องในรูปของเงินสดในมือ เงินฝากธนาคารอื่น หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกันเป็นร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 739)

11. อัตราส่วนเงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถามต่อเงินฝากรวม (demand deposits to total deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนเงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถามต่อเงินฝากรวม} = \frac{\text{เงินฝากจ่ายคืนเมื่อทวงถาม}}{\text{เงินฝากรวม}}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการพิจารณาเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามอันเป็นหนี้สินที่ธนาคารจำเป็นต้องชำระทันทีเมื่อถูกทวงถาม เป็นอัตราร้อยละของเงินฝากรวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารควรระมัดระวังเนื่องจากมีหนี้สินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามในสัดส่วนที่สูง จึงควรดำรงสภาพคล่องให้เพียงพอมิฉะนั้นอาจจะมีปัญหาในเรื่องสภาพคล่องได้ (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 739)

12. อัตราส่วนบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อเงินฝาก (due from banks-interest bearing to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนระหว่างบัญชีธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อเงินฝาก} = \frac{\text{บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย}}{\text{เงินฝาก}}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องรายการหนึ่งเป็นร้อยละของเงินฝาก ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 739)

13. อัตราส่วนบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์รวม (due from banks-interest bearing to total assets ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบบัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ยเป็นร้อยละของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องมาก (การจัดการและการบัญชีธนาคารพาณิชย์ หน่วยที่ 9-15. 2535: 739)

ในการศึกษาครั้งนี้อัตราส่วนที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทั้ง 10 แห่งคือ อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากและอัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก อีกทั้งยังใช้อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝากมาใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสภาพคล่อง

ทฤษฎีการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปรการถือครองสินทรัพย์ (The shiftability theory) (วเรศ อุปปาติก. 2539: 122-123)

ความสำคัญของทฤษฎีการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปรของการถือครองสินทรัพย์นี้มีอยู่ที่ว่า สภาพคล่องของธนาคารย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะจำแนกแจกจ่ายสินทรัพย์ของตนให้แก่ใครคนหนึ่งในราคาที่คาดคะเนได้ (The theory holds that the liquidity of bank depends on its ability of shift its assets to someone else at a predictable price) แนวความคิดนี้เป็นที่ยอมรับว่าสินทรัพย์ของธนาคารประกอบด้วยการลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้นให้มีจำนวนเพียงพอ ในกรณีที่ผู้ฝากเงินต้องการถอนเงินออกไปจำนวนมาก ธนาคารก็สามารถที่จะนำหลักทรัพย์ระยะสั้นเหล่านั้นออกจำหน่ายเป็นเงินสด เพื่อสนองตอบต่อการถอนได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปรการถือครองสินทรัพย์นี้ได้กระตุ้นให้ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์หันมาสนใจการลงทุนในหลักทรัพย์แทนการให้กู้บ้าง ธนาคารพาณิชย์ที่ถือหลักทรัพย์ระยะสั้นในตลาดเงิน ดังเช่นตั๋วเงินคลังหรือเงินให้กู้ที่เรียกคืนได้ทันที (Call loan) ย่อมอยู่ในฐานะที่จะจำหน่ายสินทรัพย์เหล่านี้ได้ง่ายกว่าการถือสัญญาเงินกู้ของลูกค้า ทั้งนี้เพราะหลักทรัพย์ระยะสั้นเหล่านั้นสามารถเปลี่ยนมือได้ง่าย ถึงแม้ว่าจะไม่ครบกำหนดของการไถ่ถอนก็ตาม ดังนั้นสภาพคล่องของธนาคารจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจำนวนหลักทรัพย์เหล่านั้นที่ตนถือครองอยู่อันได้แก่เงินทุนสำรองป้องกันขั้นที่สอง (secondary reserves) นั่นเอง

ในราวพ.ศ. 2443 บทบาทของทฤษฎีนี้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ไม่มากนักทั้งนี้เพราะในขณะนั้นธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ยังมีขนาดเล็ก ตลอดจนในตลาดไม่มีหลักทรัพย์เพียงพอ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ในราว พ.ศ. 2460 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ออก

ตั๋วเงินคลังจำหน่ายในตลาดเป็นจำนวนมากมาย ทำให้ทฤษฎีการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปรการถือครองสินทรัพย์นี้มีบทบาทสูงขึ้นในเวลาต่อมา

ทฤษฎีการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปรการถือสินทรัพย์นี้มีจุดอ่อนอยู่ที่ว่า ธนาคารแห่งใดแห่งหนึ่งต้องการสภาพคล่องก็โดยการจำหน่ายหลักทรัพย์ระยะสั้นที่ตนถือครองอยู่ แต่จะไม่เป็นจริงในกรณีที่ธนาคารแต่ละแห่งต่างกระทำในทำนองเดียวกัน ตามหลักตรรกวิทยาว่าเป็นการลวงให้หลงผิด (The fallacy of composition) เหตุการเช่นนี้ได้อุบัติขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2472-2476 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งต้องการเป็นผู้ขายโดยไม่มีธนาคารพาณิชย์แห่งใดเป็นผู้ซื้อเลย ดังนั้นจึงเป็นการแน่นอนว่าผู้ซื้อจะต้องเป็นสถาบันนอกกลุ่มของระบบธนาคารพาณิชย์ที่สามารถเข้ามาเป็นผู้รับซื้อจากธนาคารทั้งหลายที่ต้องการขาย นี่ก็คือบทบาทของระบบธนาคารเงินทุนสำรอง (the federal reserve system) ของธนาคารกลางหรือ ธนาคารกลาง (central bank) ของประเทศไทยนั่นเอง ดังนั้น ปัญหาสภาพคล่องดังกล่าวของธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาลำพังด้วยตัวของมันเอง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีธนาคารกลางเข้ามาอุปถัมภ์ค้ำชูอย่างมีประสิทธิผลจึงสามารถแก้ปัญหาได้

ทฤษฎีแห่งการจัดการทุนที่สร้างขึ้นภายใต้อำนาจการควบคุมระยะสั้นของธนาคาร (The discretionary funds management) (วเรศ อุปปาติก. 2539: 124-125)

ในราว พ.ศ.2513 มีแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารของธนาคารแนวใหม่เกิดขึ้น กล่าวคือการบริหารการเงินของธนาคารโดยให้ความสำคัญทั้งทางด้านสินทรัพย์ (Asset) และด้านหนี้สิน (liabilities) เป็นสัดส่วนควบคู่กันไปโดยไม่เน้นหนักในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะดังในประวัติศาสตร์การธนาคารที่ผ่านมา

ในทฤษฎีนี้ รายการทั้งทางสินทรัพย์และหนี้สินแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่

1. Discretionary items ในด้านสินทรัพย์อันได้แก่เงินทุนสำรองชั้นที่สอง เช่นตั๋วเงินคลังและหลักทรัพย์ระยะสั้นอื่นๆ ในด้านหนี้สินได้แก่เงินกู้ยืมระยะสั้นต่างๆ เช่น Federal Funds, Euro dollars, CDs และเงินกู้จากธนาคารเงินทุนสำรอง เป็นต้น

2. Nondiscretionary items ในด้านสินทรัพย์อันได้แก่เงินสดในระหว่างเรียกเก็บ เงินสดสำรองตามกฎหมาย เงินให้กู้ (loans) จำนวนเงินให้กู้ในขณะใดขณะหนึ่งอาจจะเกิดการตัดสินใจในอดีตมาเป็นเดือนหรือเป็นปีมาแล้วและธนาคารจำเป็นต้องปฏิบัติตามสัญญานั้นๆ ในด้านหนี้สินนั้น อันได้แก่เงินฝากกระแสรายวันที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินกองทุน

การที่ธนาคารพาณิชย์ได้นำ “Discretionary funds management” มาใช้ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก (aggressive) ด้วยการขยายการให้กู้ตราบใดที่ผลตอบแทนส่วนเพิ่ม (marginal returns) มากกว่าต้นทุนส่วนเพิ่ม (marginal all relevant costs) ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขภาวะแห่งความเสี่ยงต้องไม่สูงจนเกินไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศมนีย์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2530) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของบริษัทเงินทุนทั้งระบบ โดยใช้ทฤษฎีการถือสินทรัพย์ในการกำหนดแบบจำลอง ซึ่งแบ่งเป็น 4 กรณีตามประเภทสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกิน ได้แก่ สินทรัพย์สภาพคล่องรวม เงินสดหรือเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทย หลักทรัพย์รัฐบาลไทยและหุ้นกู้ หรือพันธบัตรที่กระทรวงการคลังคล้ำประกันเงินต้นและดอกเบี้ย เงินฝากธนาคารและเงินให้กู้ยืมเผื่อเรียกแก่ธนาคารที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และกำหนดแบบจำลองให้มีตัวแปรตาม 2 แบบ คือ ในรูปปริมาณและสัดส่วน และประมาณค่าแบบจำลองทั้งหมดด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ ปี พ.ศ.2522-2528

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของบริษัทเงินทุน โดยจะทำให้สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินรวม เปลี่ยนไปทิศทางเดียวกัน มี 5 ปัจจัย คือ อัตราผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกิน สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินในไตรมาสก่อน ความเสี่ยงจากการเบิกถอน นโยบายการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องตามกฎหมาย และ ตัวแปรฤดูกาล ส่วน ปัจจัยที่ทำให้สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนรวม เปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงข้าม มี 2 ปัจจัย คือ ความสามารถในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินอื่น และ นโยบายการเปลี่ยนแปลงในส่วนประกอบของสินทรัพย์สภาพคล่องแต่ละประเภท จากการกำหนดแบบจำลองมีตัวแปรตาม 2 รูปแบบนั้น ผลคือโดยทั่วไปแบบจำลองในรูปสัดส่วนมีความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินได้ดีกว่าแบบจำลองในรูปปริมาณ

สร้อยนภา วัดทอง (2532) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ต่อพฤติกรรมการถือสินทรัพย์สภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และพิจารณาความเร็วในการปรับตัวตลอดจนการทดแทนหรือการประกอบกันของสินทรัพย์สภาพคล่อง โดยใช้ทฤษฎีStock Adjustment Model สร้างแบบจำลอง และใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการถือสินทรัพย์สภาพคล่อง ความเร็วในการปรับตัว ตลอดจนการทดแทนหรือการประกอบกันของสินทรัพย์สภาพคล่อง โดยทำการแบ่งสินทรัพย์สภาพคล่องออกเป็น 6 ประเภท เพื่อสร้างแบบจำลอง คือ สินทรัพย์สภาพคล่องรวม เงินสดและเงินตราต่างประเทศในมือ เงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เงินฝากที่ธนาคารอื่นในประเทศ เงินฝากที่ธนาคารในต่างประเทศ และหลักทรัพย์รัฐบาลปราศจากภาระผูกพัน โดยแบ่งแบบจำลองเป็น 2 แบบ คือ แบบจำลองปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่อง และ แบบจำลองสัดส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อปริมาณสินทรัพย์ทั้งหมด โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี 2522 ถึง ไตรมาสที่ 2 ปี 2531

ผลการศึกษา พบว่า ในแบบจำลองปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องสามารถอธิบายพฤติกรรมการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องได้ดีกว่าแบบจำลองสัดส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อปริมาณสินทรัพย์ทั้งหมด โดยปัจจัยที่มีผลต่อสินทรัพย์สภาพคล่องรวมในทางลบ มี 2 ปัจจัย คือ ต้นทุนการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอก และ ความสามารถในการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อ สินทรัพย์สภาพคล่องรวมในทางบวก มี 3 ปัจจัยคือ ปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องในไตรมาสก่อน ตัวแปรฤดูกาลที่แสดงถึงช่วงเทศกาลต่างๆ และ ปริมาณสินทรัพย์ทั้งหมด

ศุภวรรณ เหล่าเจริญสุข (2535) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำรงเงินสดสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์ ลักษณะโครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน และปัญหาสภาพคล่องส่วนเกินและส่วนขาดของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ทฤษฎีปริมาณเงินในทัศนะใหม่และทฤษฎีฐานะเงินสดสำรอง ซึ่งเน้นความสำคัญของพฤติกรรมที่เกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์ จากบทบาทของเงินสดสำรองส่วนเกินตามโมเดลของ J.J. Polak และ W.W. White และทฤษฎีฐานะเงินสดสำรอง วิธีการศึกษาใช้สมการถดถอยแบบพหุคูณเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปีพ.ศ. 2529 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2534

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา คือ

$$ER_t = a_0 + a_1RI_t + a_2RL_t + a_3TD_t + a_4ER_{t-1} + a_5DV_t + U_t$$

โดยกำหนดให้

ER_t = ปริมาณเงินสดสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

RI_t = อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์

RL_t = อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์

TD_t = ปริมาณเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์

ER_{t-1} = ปริมาณเงินสดสำรองส่วนเกินในไตรมาสที่ผ่านมา

DV_t = ตัวแปรฤดูกาล (Dummy Variable)

U_t = ค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term)

a_0 = ค่าคงที่

$a_1 - a_5$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

ผลการศึกษา พบว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินฝากและตัวแปรฤดูกาล เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงเงินสดสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน ส่วน อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ และ ปริมาณเงินสดสำรองส่วนเกินในไตรมาสที่ผ่านมา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงเงินสดสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศุภโชค ชุนอิ๋ว (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ และ บริษัทเงินทุน ลักษณะโครงสร้าง แหล่งที่มา และที่ใช้ไปของเงินทุน และวิกฤตการณ์ที่เกี่ยวกับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุน ตลอดจนมาตรการในการแก้ไข โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิระหว่างไตรมาสที่ 1 พ.ศ.2528 ถึงข้อมูลในไตรมาสที่ 4 พ.ศ.2537 และใช้ทฤษฎี Stock Adjustment Model สร้างแบบจำลองและใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุน โดยได้ศึกษาในรูปแบบจำลองปริมษณสินทรัพย์สภาพคล่องรวมและต่างๆ ของธนาคาร และบริษัทเงินทุน

ผลการศึกษาตัวแปรอิสระในแบบจำลองปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่อง พบว่า ในส่วนของธนาคารพาณิชย์ ตัวแปรที่มีผลต่อแบบจำลองสินทรัพย์สภาพคล่องรวม คือ ต้นทุนการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอกของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องรวมในไตรมาสก่อนของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และ อัตราผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์สภาพคล่อง อัตราผลตอบแทนการถือสินทรัพย์อื่นๆ ความเสี่ยงจากการเบิกถอน ตัวแปรฤดูกาลของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน

บริษัทเงินทุน ตัวแปรที่มีผลต่อแบบจำลองสินทรัพย์สภาพคล่องรวมคือ อัตราผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์สภาพคล่อง อัตราผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์อื่น ปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องรวมในไตรมาสก่อนของบริษัทเงินทุน ปริมาณสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัทเงินทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และ ความเสี่ยงจากการเบิกถอน ต้นทุนการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอกของบริษัทเงินทุน ตัวแปรฤดูกาลของบริษัทเงินทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม

วิชาญ เกตุบุญลือ (2540) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้ทฤษฎี Stock adjustment Model วิธีการศึกษาใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2533 ถึงไตรมาสที่ 4 ปีพ.ศ.2538 ของธนาคารพาณิชย์ 15 ธนาคาร

ผลการศึกษา พบว่า ความเสี่ยงจากการถอนเงินฝาก ปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องในไตรมาสที่ผ่านมา ความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม และต้นทุนการกู้ยืมระยะสั้นจากแหล่งเงินทุนภายนอกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทยในทิศทางเดียวกัน ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในทิศทางตรงข้าม สำหรับค่าความยืดหยุ่นของการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเมื่อคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ปรากฏว่ามีความยืดหยุ่นน้อย แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการถือสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ในระดับต่ำเพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินงานและตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทน

ชีวนันท์ ซือตระกูล (2542) ได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ กลุ่มธนาคาร

ขนาดกลาง และ กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก ใช้ข้อมูลรายไตรมาส ในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ.2531-2541 และ ใช้แบบจำลองการถือสินทรัพย์สภาพคล่องด้วยเทคนิคการถดถอย และตรวจสอบสินทรัพย์สภาพคล่อง จากงบการเงินด้วย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างๆที่กำหนดการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทยได้แก่ ปริมาณสินทรัพย์มีอิทธิพลสูงต่อการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่อง อัตราผลตอบแทนจากการถือสิทรัพย์สภาพคล่อง ต้นทุนการกู้ยืมแหล่งเงินทุนภายนอกธนาคาร และความเสี่ยงในการเบิกถอนเงินฝาก มีอิทธิพลต่อการกำหนดการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องทั้งสิ้น และยังพบว่ากลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ถือสินทรัพย์สภาพคล่องน้อยกว่ากลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก

ปรีชญา ปทุมชาติพิพัฒน์ (2546) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ไทยและศึกษาความยืดหยุ่นของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางการเงิน โดยศึกษาในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน และประมาณค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 กรณี คือ ช่วงก่อนวิกฤตการณ์ทางการเงิน ซึ่งใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2534 ถึง ไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2540 และหลังวิกฤตการณ์ทางการเงิน ใช้ข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2540 ถึง ไตรมาที่ 4 ปี พ.ศ. 2544

ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ และปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งในช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางการเงิน โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ยกเว้นปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ และยังพบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตรรัฐบาล ปริมาณเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ และความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงหลังวิกฤตการณ์ทางการเงินอีกด้วย โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ยกเว้น อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ และเมื่อพิจารณาความยืดหยุ่นของปัจจัยต่างๆ พบว่าปริมาณเงินฝากมีผลต่อปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์มากที่สุด รองลงมาคือ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ และ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ตามลำดับ ดังนั้น ในการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกิน ธนาคารพาณิชย์ควรให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยความยืดหยุ่นมาเป็นอันดับแรก

วิลาศ แสงอุดม (2549) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเป็นรายเดือนจากธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่เดือนกันยายน 2540 ถึงเดือนมิถุนายน 2548 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

เปลี่ยนแปลงอัตราการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องจากร้อยละ 7.0 เป็นร้อยละ 6 ของเงินฝากและเงินกู้ยืมจากต่างประเทศที่มีระยะเวลาการชำระคืนน้อยกว่า 1 ปี วิธีการทางสถิติที่ใช้คือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณสภาพคล่องส่วนเกินในเดือนที่ผ่านมา และ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แก่ลูกค้าชั้นดีเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบต่อปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน และยังพบว่าปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล ปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญ

ปานจันทร์ ศรีพิทักษ์ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวไปสู่การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องที่เหมาะสมของธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 12 แห่ง โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ปี 2544-2550 ไตรมาสที่ 1 ทำการศึกษาโดยวิธีการประมาณค่าจากแบบจำลอง Dynamic Panel Data และประมาณค่าโดยวิธี Generalized Method of Moment (GMM)

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย คือ

$$LA^*_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 DE_{it} + \alpha_2 LD_{it} + \alpha_3 WR_{it} + \alpha_4 AL_{it} + \alpha_5 NIM_{it} + \alpha_6 GDP_{it} + u_{it}$$

โดยที่ LA^*_{it} คือ ระดับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องที่ธนาคารพาณิชย์ปรารถนา ณ เวลา t (หน่วย: ล้านบาท)

DE_{it} คือ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ (หน่วย: ล้านบาท)

LD_{it} คือ ปริมาณเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ (หน่วย: ร้อยละ)

WR_{it} คือ ความเสี่ยงจากการถอนเงินฝาก (หน่วย: ร้อยละ)

AL_{it} คือ ความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม (หน่วย: ร้อยละ)

NIM_{it} คือ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (หน่วย: ร้อยละ)

GDP_{it} คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในแต่ละไตรมาส (หน่วย: ล้านบาท)

u_{it} คือ ตัวแปรรบกวน (Residual Terms)

แต่แบบจำลองข้างต้นไม่สามารถวัดการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องที่ธนาคารพาณิชย์ปรารถนา (LA^*_{it}) ไม่สามารถเก็บรวบรวมได้ ดังนั้น แนวคิดทฤษฎี Stock Adjustment Model ในการวัดระดับการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องที่เหมาะสมของธนาคารพาณิชย์จึงวัดจาก ผลต่างของระดับการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องที่ปรารถนา (LA^*_{it}) กับระดับการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องที่เกิดขึ้นจริง (LA^*_{it-1}) และความพยายามที่ปรับตัวของธนาคารพาณิชย์ที่จะดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องตามที่ปรารถนาไว้ ซึ่งมีรูปแบบของสมการการปรับตัว ดังนี้

$$LA_{it} - LA_{it-1} = \lambda(LA^*_{it} - LA_{it-1}) + u_{it}$$

โดยที่ $LA_{it} - LA_{it-1}$ คือ การเปลี่ยนแปลงของระดับการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องที่เกิดขึ้นจริงในงวดเวลาหนึ่ง

$LA^*_{it} - LA_{it-1}$ คือ ผลต่างของระดับการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องที่ปรารถนากับระดับการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องที่เกิดขึ้นจริง

λ คือ สัมประสิทธ์ของความเร็วในการปรับตัวในหนึ่งระยะเวลาซึ่งมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1

ถ้า λ มีค่าเข้าใกล้ 1 ความเร็วในการปรับตัวในการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องให้เหมาะสมกับที่ปรารถนาภายในหนึ่งช่วงเวลาจะมีมาก แต่ถ้า λ มีค่าเข้าใกล้ 0 ความเร็วในการปรับตัวในการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องที่ปรารถนาภายในหนึ่งช่วงเวลาจะมีน้อย

จากการแทนค่าสมการและจัดรูปแบบสมการใหม่จะได้

$$LA_{it} = \beta_0 + \delta LA_{it-1} + \beta 1DE_{it} + \beta_2 LD_{it} + \beta_3 WR_{it} + \beta_4 AL_{it} + \beta_5 NIM_{it} + \beta_6 GDP_{it} + u_{it}$$

โดยที่

$\beta_0 = \lambda\alpha_0$, $\beta_1 = \lambda\alpha_1$, $\beta_2 = \lambda\alpha_2$, $\beta_3 = \lambda\alpha_3$,

$\beta_4 = \lambda\alpha_4$, $\beta_5 = \lambda\alpha_5$, $\beta_6 = \lambda\alpha_6$, $\delta = (1-\lambda)$

ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการปรับตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยในการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในระดับที่ปรารถนาอยู่ในระดับปานกลาง และ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย ได้แก่ ปริมาณเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก ความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม ความเสี่ยงจากการถอนเงินฝาก ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 อัตราส่วนปริมาณเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทย และความเสี่ยงจากการให้กู้ยืม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงค์สินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ โดยอัตราส่วนปริมาณเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่อง ในขณะที่ความเสี่ยงจากการให้กู้ยืมมีความสัมพันธ์กับปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องในทิศทางเดียวกัน

ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงจากการถอนเงินฝากและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่อง ส่วนตัวแปรปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่อง

เพียงพร ลาภบุญเรือง (2550) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายเดือนจากธนาคารแห่งประเทศไทย ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2540 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548 ประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า เมื่อปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และอัตราดอกเบี้ย

เงินกู้แก่ลูกค้าชั้นดีเปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลกระทบต่อปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางเดียวกัน และยังพบว่า ปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญ

ทิพวัลภ์ โยมเมือง (2552) ได้ศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อสภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ และศึกษาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ.2541 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2550 และทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

จากผลการศึกษา พบว่า เมื่ออัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับสภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ ขณะที่ดุลบัญชีเดินสะพัดเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกับสภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น มีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับสินทรัพย์สภาพคล่องรวม คือ ศมนีย์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, สร้อยนภา วัดทอง, ศุภโชค ชุนอิ๋ว, วิชาญ เกตุบุญลือ และชีวนันท์ ซือตระกูล โดยที่ ศมนีย์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และ สร้อยนภา วัดทอง มีการศึกษาคล้ายกันคือทั้งในรูปแบบปริมาณและสัดส่วน และศุภโชค ชุนอิ๋ว มีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องคล้ายกับสร้อยนภา วัดทอง แต่ มีการศึกษา เพิ่มเติมของในส่วนบริษัทเงินทุน โดยศึกษาลักษณะโครงสร้าง แหล่งที่มา และที่ใช้ไปของเงินทุน และวิกฤตการณ์ที่เกี่ยวกับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุน ตลอดจนมาตรการในการแก้ไข ส่วนวิชาญ เกตุบุญลือ มีการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยแยกศึกษาแต่ละธนาคาร แต่ในส่วนของชีวนันท์ ซือตระกูลได้ทำการศึกษาโดยการแบ่งกลุ่มของธนาคารออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาด

ส่วนผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกิน คือ ศุภวรรณ เหล่าเจริญสุข, ปรีชญา ปทุมชาติพิพัฒน์, เพียงพร ลาภบุญเรือง และทิพวัลภ์ โยมเมือง โดยที่ ศุภวรรณ เหล่าเจริญสุข ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำรงเงินสดสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์ ลักษณะโครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน และปัญหาสภาพคล่องส่วนเกินและส่วนขาดของธนาคารพาณิชย์ ส่วน ปรีชญา ปทุมชาติพิพัฒน์ ได้ศึกษาถึงความยืดหยุ่นของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์โดยศึกษาทั้งช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางการเงิน และทิพวัลภ์ โยมเมือง มีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ในส่วนปานจันทร์ ศรีพิทักษ์ ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวไปสู่การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องที่เหมาะสมของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยแบ่งระดับความเชื่อออกเป็น 2 ระดับ คือที่ร้อยละ 99 และร้อยละ 95 ตามลำดับ

ทฤษฎีที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นทฤษฎี Stock Adjustment Model ยกเว้น ศุภวรรณ เหล่าเจริญ จะใช้ทฤษฎีปริมาณเงินในทัศนะใหม่และทฤษฎีฐานะเงินสดสำรอง ในการสร้างแบบจำลองเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสินทรัพย์สภาพคล่อง

ในการศึกษาครั้งนี้มีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยศึกษาจากในส่วนของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนคล้ายกับงานของ สร้อยนภา วัดทอง และศุภโชค ชุนอิ๋ว และมีการศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของแต่ละธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ ทิพวัลภ์ โยมเมือง

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดกลุ่มประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวน 10 ธนาคาร ดังนี้

1. ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) - (BBL)
2. ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) - (KTB)
3. ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) - (BAY)
4. ธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน) - (KBANK)
5. ธนาคาร เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) - (KK)
6. ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) - (CIMB)
7. ธนาคาร ทหารไทย จำกัด (มหาชน) – (TMB)
8. ธนาคาร ไอซีบีซี(ไทย) จำกัด (มหาชน) – (ICBC)
9. ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) – (SCB)
10. ธนาคาร ธนชาต จำกัด (มหาชน) – (TBANK)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน เป็นรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2545 จนถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2553 ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทั้ง 10 ธนาคาร จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ ข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ที่รายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) แบบอนุกรมเวลา (Time series data) ดังนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ต่างๆ, ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ จากข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ที่รายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2545 จนถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2553 อีกทั้งบทความ เอกสารงานวิจัย และข้อมูลทางเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลที่รวบรวม
2. ปรับข้อมูลบางส่วนเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์
3. ทำการบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์ผล โดยใช้โปรแกรมประมวลทางสถิติ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 การศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนด้านสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้ในการคำนวณอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity ratio) ของแต่ละธนาคาร แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน โดยในส่วนนี้จะใช้ข้อมูลเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึง ปี พ.ศ. 2553

อัตราส่วนสภาพคล่องที่นำมาใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (cash in hand to deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก} = \frac{\text{เงินสดในมือ}}{\text{เงินฝาก}} \times 100$$

2. อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (Loans to Deposits ratio)

สูตร

$$\text{อัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝาก} = \frac{\text{สินเชื่อ}}{\text{ยอดเงินฝากทั้งหมด}} \times 100$$

4.2.2 การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple linear regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary lest squares) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ โดยจัดให้อยู่ในรูปของลอการิทึม และใช้ข้อมูลงบการเงินเป็นรายไตรมาส

ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2545 จนถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2553 โดยมีการกำหนดแบบจำลองที่ใช้คือ

$$\ln LD = f(\ln C, \ln TD, \ln TB, \ln CL, \ln NPL, \ln L, \ln NI, \ln AE)$$

$$\ln LD_t = \beta_0 + \beta_1 \ln C_t + \beta_2 \ln TD_t + \beta_3 \ln TB_t + \beta_4 \ln CL_t + \beta_5 \ln NPL_t + \beta_6 \ln L_t + \beta_7 \ln NI_t + \beta_8 AE_t + \varepsilon_t$$

โดยกำหนดให้

LD_t = สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยวัดจากอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (เงินให้สินเชื่อ/เงินฝาก*100) (หน่วย: ร้อยละ)

C_t = ปริมาณเงินสดในมือ (หน่วย: พันล้านบาท)

TD_t = ปริมาณเงินรับฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

TB_t = ปริมาณเงินกู้ยืม (หน่วย: พันล้านบาท)

CL_t = หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (หน่วย: พันล้านบาท)

NPL_t = ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (หน่วย: พันล้านบาท)

L_t = ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

NI_t = ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

AE_t = ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

β_0- β_8 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

ε_t = ค่าความคลาดเคลื่อน (Error term)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546 : 361)

ถ้ามีตัวแปรอิสระ k ตัว ($X_1, X_2, \ldots, X_k$) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม Y โดยที่ความสัมพันธ์อยู่ในรูปเชิงเส้น จะได้สมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Y และ $X_1, X_2, \ldots, X_k$ ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \ldots + \beta_k X_k + e$$

โดยที่ β_0 =ส่วนตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $X_1, X_2, \ldots, X_k = 0$

$\beta_1, \beta_2, \ldots \beta_K$ เป็นสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงส่วน (Partial Regression Coefficient) โดยที่ β_i เป็นค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม Y เมื่อตัวแปรอิสระ X_i เปลี่ยนไป 1 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระ X ตัวอื่นมีค่าคงที่

e เป็น ค่าความคลาดเคลื่อน

การประมาณค่าพารามิเตอร์ของสมการความถดถอยเชิงพหุ โดยจะค่าประมาณ Y คือ

$\hat{Y}_i = a + b_1X_{1i} + b_2X_{2i} + \ldots + b_kX_{ki}$

โดยที่ $\hat{\beta}_0 = a, \hat{\beta}_1 = b_1, \hat{\beta}_2 = b_2, \ldots, \hat{\beta}_k = b_k$

ดังนั้นค่าคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า Y_i ด้วย $\hat{Y}_i$ คือ $Y_i - \hat{Y}_i = e_i$ หรือเรียกว่า Residual หรือ Error

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด R^2 เป็นค่าที่บอกว่าสมการถดถอยที่ประมาณค่าได้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด ถ้า R^2 มีค่าสูง ก็ถือได้ว่าการถดถอยที่ประมาณค่ามาได้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของ Y ได้ดี จะเห็นได้ว่าค่า R^2 ที่สูงมากจะมีค่าความแปรปรวนที่อธิบายได้ (RSS) สูงเมื่อเทียบกับค่าความแปรปรวนทั้งหมด (TSS) หรือให้ค่าความแปรปรวนในส่วนที่อธิบายด้วยการถดถอยไม่ได้ (ESS) ต่ำเมื่อเทียบกับความแปรปรวนทั้งหมด โดยค่า R^2 ที่คำนวณมาได้จะมีค่าไม่เกิน 1 (เรืองไร โตกฤษณะ. 2547: 623-625)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ R^2 มีดังนี้

$$R^2 = \frac{RSS}{TSS}$$

โดย R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด

RSS แทน ความแปรปรวนที่อธิบายได้

TSS แทน ความแปรปรวนทั้งหมด

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ TSS มีดังนี้

$$TSS = RSS + ESS$$

โดย TSS แทน ความแปรปรวนทั้งหมด

RSS แทน ความแปรปรวนที่อธิบายได้

ESS แทน ความแปรปรวนที่อธิบายไม่ได้จากการถดถอย

2. ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดที่ปรับแล้ว (Adjusted Multiple Coefficient of Determination: Adjusted R^2) คือ ค่า R^2 ที่ปรับด้วยองศาของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) แล้ว เพื่อลดปัญหาความแตกต่างของจำนวนตัวแปรอิสระกับจำนวนค่าสังเกตในการประมาณค่าสมการถดถอย ซึ่งจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) นั้นเข้ามาช่วยในการอธิบายการถดถอย ซึ่งค่า R^2 จะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ Adjusted R^2 หรือมีค่าเป็นลบก็ได้ (เรืองไร โตกฤษณะ. 2547: 625-626)

สูตร ที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{Adjusted } R^2 = 1-\left(1-R^2\right)\left[\frac{n-1}{n-(k+1)}\right]$$

เมื่อ R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด

k แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

n แทน จำนวนค่าสังเกต (หรือจำนวนสิ่งตัวอย่าง)

3. สถิติทดสอบ F – test จะเป็นตัวสถิติที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญของตัวแปรอิสระในเส้นถดถอย ถ้าค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นศูนย์พร้อมกันหมดทุกตัว แสดงว่าตัวแปรอิสระในการถดถอยที่ได้มานั้นไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่า Y ได้ แต่ถ้าค่าสถิติ F มีค่าสูงจนทำให้สามารถปฏิเสธสมมติฐานดังกล่าวได้ ก็แสดงว่าการถดถอยที่ได้มาสามารถอธิบายความแปรปรวนของค่า Y ได้ (เรืองไร โตกฤษณะ. 2547: 627-628)

สูตร ที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

$$F_{k,n-(k+1)} = \frac{R^2}{1-R^2}\,\frac{n-(k+1)}{k}$$

เมื่อ R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด

k แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

n แทน จำนวนค่าสังเกต (หรือจำนวนสิ่งตัวอย่าง)

โดยตั้งสมมติฐานดังนี้

$H_0: \ b_1 = b_2 = b_3 = ... = b_k = 0$

$H_1: \ b_1 \neq b_2 \neq b_3 \neq ... \neq b_k \neq 0$

นำค่า F ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับค่าสถิติ F ที่ได้จากตาราง โดยมีองศาของความเป็นอิสระเป็น k และ $n-(k+1)$ ตามลำดับ หากค่าสถิติ F ที่คำนวณมาได้มีค่าน้อยกว่าค่าที่ได้จากตารางจะยอมรับ $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = ... = b_k = 0$ นั่นคือ ค่า R^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรอิสระในการถดถอยที่ได้มาไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่า Y รอบๆ ค่าเฉลี่ย $\overline{Y}$ ได้ แต่ถ้า ค่าสถิติ F ที่คำนวณเปรียบเทียบกับค่า F ที่ได้จากตารางแล้วค่าสถิติ F ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าสถิติ F ที่ได้จากตาราง จะปฏิเสธ $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = ... = b_k = 0$ นั่นคือยอมรับ $H_1: b_1 \neq b_2 \neq b_3 \neq ... \neq b_k \neq 0$ คือ R^2 มีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรถดถอยที่ได้มาสามารถอธิบายความแปรปรวนของค่า Y รอบๆค่าเฉลี่ย $\overline{Y}$ ได้

4. สถิติทดสอบ t – test จะใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์แต่ละตัวในการถดถอย โดยตั้งสมมติฐานว่า $H_0: b_i = 0$, $H_a: b_i \neq 0$ (เรืองไร โตกฤษณะ. 2547: 628-630)

สูตร ที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

$$t_{n-(k+1)} = \frac{\beta_i - b_i}{S_{\beta_i}}$$

เมื่อ β_i แทน ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการถดถอย

b_i แทน ค่าของสัมประสิทธ์ที่จะทดสอบตาม H_0 ซึ่งมักจะกำหนดให้ $H_0: b_i = 0$ เพื่อทดสอบดูว่าตัว β ที่ได้มามีนัยสำคัญหรือไม่

S_{B_i} แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์แต่ละตัว

นำค่า t ที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับค่าสถิติ t ที่ได้จากตารางโดยมีองศาของความเป็นอิสระเป็น $n-(k+1)$ หากค่าสถิติ t ที่คำนวณมาได้มีค่าน้อยกว่าค่าที่ได้จากตาราง แสดงว่าจะยอมรับ $H_0: b_i = 0$ คือ ค่าสัมประสิทธ์ β ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถ้าค่าสถิติ t ที่คำนวณได้เปรียบเทียบกับค่า t ที่ได้จากตารางแล้วมีค่ามากกว่าจะปฏิเสธ $H_0: b_i = 0$ หรือยอมรับ $H_a: b_i \neq 0$ คือ ค่าสัมประสิทธ์ β มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน

ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลที่ต้องการนำไปใช้ว่า เกิดปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์หรือไม่ ด้วยวิธี Durbin – Watson (เรณู สุขารมณ์.2544: 728-730)

โดยตั้งสมมติฐานในการทดสอบค่าความคาดเคลื่อนดังนี้

$H_0: p = 0$; ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน

$H_1: p = 0$; เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน

จากนั้นกำหนดระดับนัยสำคัญของตัวคลาดเคลื่อน (α) และเปิดตารางหาค่าต่ำ (d_L) และค่าสูง (d_U) ($\frac{\alpha}{2}$,n,k)

สถิติทดสอบ Durbin – Watson

$$D.W. = \frac{\sum_{t=2}^{n}(e_t - e_{t-1})^2}{\sum_{t=2}^{n} e_t^2}$$

เมื่อ D.W. แทน ค่า Durbin – Watson

Σ แทน ผลรวม

e_t แทน ค่าความคาดเคลื่อนของปีที่ t

e_{t-1} แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ t -1

e_t^2 แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ t ยกกำลัง 2

เกณฑ์ในการเปรียบเทียบค่า d ที่ได้จากการคำนวณ กับค่าต่ำ(d_L) และค่าสูง (d_U) แสดงได้ดังตาราง 2 ซึ่งกฎแห่งการตัดสินใจดังนี้

ตาราง 2 แสดงกฎแห่งการตัดสินใจปัญหา Autocorrelation

ค่า ของ DW	การตัดสินใจ	ลักษณะของปัญหา
$0 < d < d_L$	ปฏิเสธ H_0	Positive Autocorrelation
$d_L < d < d_U$	ไม่สามารถสรุปได้	Inconclusive
$4- d_L < d < 4$	ปฏิเสธ H_0	Negative Autocorrelation
$4- d_U < d < 4- d_L$	ไม่สามารถสรุปได้	Inconclusive
$d_U < d < 4- d_U$	ยอมรับ H_0	No Autocorrelation

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะแสดงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีเนื้อหา ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล
2. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของงานวิจัย ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

1.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2. สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

2.1 สัญลักษณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

βi แทน สัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยของตัวแปรอิสระตัวที่ i

S βi แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ในสมการถดถอยสุทธิ βi

n แทน จำนวนข้อมูล

D.W. แทน ค่าสถิติ Durbin-Watson

P_value แทน ค่านัยสำคัญจากการคำนวณ (Significance Value)

F-test แทน ค่าสถิติทดสอบ F-Statistics

T-test แทน ค่าสถิติทดสอบ T-Statistics

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination)

Adjusted R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้ว

100(1-P_value) แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่มีระดับความเชื่อมั่น (ร้อยละ)

β_0-β_8 แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

ε_t แทน ค่าความคลาดเคลื่อน (Error term)

2.2 ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

LD_t = สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยวัดจากอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (เงินให้สินเชื่อ/เงินฝาก*100) (หน่วย: ร้อยละ)

C_t = ปริมาณเงินสด (หน่วย: พันล้านบาท)

TD_t = ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

TB_t = ปริมาณเงินกู้ยืม (หน่วย: พันล้านบาท)

CL_t = หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (หน่วย: พันล้านบาท)

NPL_t = ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (หน่วย: พันล้านบาท)

L_t = ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

NI_t = ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

AE_t = ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (หน่วย: พันล้านบาท)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

<u>ส่วนที่ 1</u> ศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

การศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยผู้วิจัยได้การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2553 โดยใช้ข้อมูลรายปี โดยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้ในการคำนวณอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity ratio) ของแต่ละธนาคาร แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน สรุปผลได้ดังนี้

อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (Cash in hand to deposits ratio)

อัตราส่วนนี้เป็นอัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบเงินสดในมือกับเงินฝาก เพื่อพิจารณาว่าธนาคารมีสภาพคล่องพร้อมชำระคืนเงินแก่ผู้ฝากมากน้อยเพียงใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่าธนาคารมีสภาพคล่องมาก

ตาราง 3 เปรียบเทียบอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง (หน่วย: ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	รวม 10 ธนาคาร	BBL	KTB	BAY	KBANK	KK	CIMB	TMB	ICBC	SCB	TBANK
2545	***1.64***	2.24	0.95	2.65	1.50	-*	0.40	2.27	-*	1.32	0.06
2546	***2.20***	2.53	1.35	3.11	2.73	-*	0.56	2.77	-*	2.15	0.16
2547	***2.51***	2.57	2.36	3.83	1.92	-*	0.77	2.40	-*	3.09	0.48
2548	***2.50***	2.95	1.93	3.17	2.16	0.15	0.98	2.14	0.00**	3.83	0.54
2549	***2.37***	2.71	1.92	3.48	2.37	0.16	2.15	1.92	0.31	2.47	1.24
2550	***2.51***	2.81	2.14	3.84	2.30	0.34	2.33	2.21	0.52	2.50	1.71
2551	***3.01***	3.16	3.25	3.78	2.86	0.29	2.89	2.51	0.60	3.26	1.48
2552	***2.90***	2.66	2.75	3.83	2.73	0.30	3.19	3.71	1.00	3.44	1.37
2553	***2.97***	2.94	2.83	3.86	2.94	0.37	2.90	3.56	1.01	3.04	1.54
เฉลี่ย	***2.51***	***2.73***	***2.16***	***3.50***	***2.39***	***0.27***	***1.80***	***2.61***	***0.57***	***2.79***	***0.95***

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดที่แสดงในงบดุลรายการเงินสดเป็น ยอดรวมของ เงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ส่วน รายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

** ค่าที่แสดงในตารางเป็นทศนิยม 2 ตำแหน่ง แต่ค่าที่นำมาคำนวณ = 0.000164638

จากตาราง 3 เปรียบเทียบอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่งที่นำมาคำนวณ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ถึง ปี พ.ศ. 2553

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากรวม 10 ธนาคาร(2.51) กับอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากของแต่ละธนาคาร ทั้ง 9 ปี พบว่าธนาคารที่มีอัตราส่วนสูงกว่าอัตราส่วนรวม คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.50), ธนาคาร ไทยพาณิชย์(2.79), ธนาคาร กรุงเทพ(2.73) และ ธนาคาร ทหารไทย(2.61) ตามลำดับ และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนต่ำกว่าอัตราส่วนรวม คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน(0.27), ธนาคาร ไอซีบีซี(ไทย)(0.57), ธนาคาร ธนชาต(0.95), ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย(1.80), ธนาคาร กรุงไทย(2.16) และ ธนาคาร กสิกรไทย(2.39) ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบข้อมูลอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากนั้น ธนาคารกรุงศรี เป็นธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด แสดงว่าเป็นธนาคารที่มีสภาพคล่องสูงสุด และ มีความเสี่ยงต่ำในการ

ชำระคืนเงินแก่ผู้ฝาก ในทางกลับกัน ธนาคาร เกียรตินาคิน เป็นธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด แสดงว่าเป็นธนาคารที่มีสภาพคล่องต่ำสุด และมีความเสี่ยงสูงในการชำระเงินคืนแก่ผู้ฝาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายปี เปรียบเทียบกับอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากรวม 10 ธนาคาร ปี พ.ศ. 2545 – 2553 จากตาราง

ปี พ.ศ. 2545 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (2.65) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ธนชาต (0.06)

ปี พ.ศ. 2546 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.11) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ธนชาต (0.16)

ปี พ.ศ. 2547 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.83) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ธนชาต (0.48)

ปี พ.ศ. 2548 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ (3.83) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) (0.00)

ปี พ.ศ. 2549 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.48) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร เกียรติ-นาคิน (0.16)

ปี พ.ศ. 2550 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.84) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (0.34)

ปี พ.ศ. 2551 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.78) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (0.29)

ปี พ.ศ. 2552 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.83) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (0.30)

ปี พ.ศ. 2553 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (3.86) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (0.37)

จากการพิจารณาอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากนั้น ปีที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2551 และ ปีที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ปี พ.ศ. 2545

แสดงว่าในปี พ.ศ. 2551 มีสภาพคล่องที่สูงกว่า และมีความเสี่ยงในการชำระคืนเงินฝากต่ำกว่า ปี พ.ศ. 2545

จากการเปรียบเทียบ อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากนั้น พบว่าอัตราส่วนมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลง ในแต่ละปี ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสด และปริมาณเงินฝาก สามารถอธิบายเพิ่มเติม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสด และ ปริมาณเงินฝาก ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง

ปี พ.ศ.	รวม			BBL			KTB		
	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*1.64*	-	-	*2.24*	-	-	*0.95*	-	-
2546	*2.20*	40.80	4.77	*2.53*	18.74	4.92	*1.35*	48.39	4.92
2547	*2.51*	22.11	7.18	*2.57*	7.85	6.39	*2.36*	75.33	(0.25)
2548	*2.50*	3.42	3.87	*2.95*	12.14	(2.49)	*1.93*	(20.10)	(2.02)
2549	*2.37*	2.27	7.76	*2.71*	(3.16)	5.64	*1.92*	(1.69)	(1.52)
2550	*2.51*	5.81	(0.03)	*2.81*	7.81	3.71	*2.14*	15.14	3.49
2551	*3.01*	30.68	9.08	*3.16*	16.15	3.50	*3.25*	60.88	6.13
2552	*2.90*	(2.14)	1.46	*2.66*	(13.86)	2.40	*2.75*	(3.81)	13.60
2553	*2.97*	8.68	6.26	*2.94*	12.79	1.90	*2.83*	6.40	3.32

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดที่แสดงในงบดุลรายการเงินสดเป็น ยอดรวมของ เงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ส่วน รายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	BAY			KBANK			KK		
	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*2.65*	-	-	*1.50*	-	-	-*	-	-
2546	*3.11*	25.78	7.34	*2.73*	91.51	5.10	-*	-	-
2547	*3.83*	44.19	17.04	*1.92*	(27.61)	3.03	-*	-	-
2548	*3.17*	(6.84)	12.42	*2.16*	10.17	(2.42)	*0.15*	-	-
2549	*3.48*	11.28	1.57	*2.37*	19.74	9.17	*0.16*	1.94	1.26
2550	*3.84*	(1.80)	(11.00)	*2.30*	1.08	4.30	*0.34*	112.57	(1.78)
2551	*3.78*	6.35	8.06	*2.86*	53.74	23.51	*0.29*	50.88	72.07
2552	*3.83*	(1.65)	(2.97)	*2.73*	(3.88)	0.96	*0.30*	8.35	6.96
2553	*3.86*	11.79	10.78	*2.94*	21.68	12.69	*0.37*	23.52	(0.23)

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดที่แสดงในงบดุลรายการเงินสดเป็น ยอดรวมของ เงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ส่วน รายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	CIMB			TMB			ICBC		
	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*0.40*	-	-	*2.27*	-	-	-*	-	-
2546	*0.56*	39.95	0.50	*2.77*	22.25	0.05	-*	-	-
2547	*0.77*	30.10	(5.99)	*2.40*	22.45	41.51	-*	-	-
2548	*0.98*	33.84	5.43	*2.14*	1.21	13.42	*0.00***	-	-
2549	*2.15*	104.21	(6.81)	*1.92*	(1.33)	9.95	*0.31*	49,580.51	21.54
2550	*2.33*	(0.47)	(8.35)	*2.21*	(5.71)	(18.12)	*0.52*	163.01	57.69
2551	*2.89*	19.56	(3.72)	*2.51*	9.98	(3.24)	*0.60*	13.39	(1.02)
2552	*3.19*	(39.09)	(44.74)	*3.71*	33.76	-9.46	*1.00*	24.79	(25.49)
2553	*2.90*	(2.75)	6.92	*3.56*	(2.78)	1.30	*1.01*	(10.52)	(11.15)

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดที่แสดงในงบดุลรายการเงินสดเป็น ยอดรวมของ เงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ส่วน รายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

** ค่าที่แสดงในตารางเป็นทศนิยม 2 ตำแหน่ง แต่ค่าที่นำมาคำนวณ = 0.000164638

ตาราง 4 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	SCB			TBANK		
	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินสด (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*1.32*	-	-	*0.06*	-	-
2546	*2.15*	73.57	6.78	*0.16*	211.11	12.15
2547	*3.09*	48.00	2.90	*0.48*	216.11	7.94
2548	*3.83*	23.40	(0.37)	*0.54*	271.16	231.00
2549	*2.47*	(18.10)	26.80	*1.24*	208.07	33.53
2550	*2.50*	8.72	7.62	*1.71*	32.80	(3.74)
2551	*3.26*	40.27	7.56	*1.48*	22.69	41.39
2552	*3.44*	10.08	4.29	*1.37*	(8.78)	(1.52)
2553	*3.04*	1.17	14.46	*1.54*	1.87	(8.97)

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดที่แสดงในงบดุลรายการเงินสดเป็น ยอดรวมของ เงินสดและเงินฝากสถาบันการเงิน ส่วน รายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

จากตาราง 4 เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสด และ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง นั้น อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากรวม 10 ธนาคาร แสดงให้เห็นว่าในปีที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คือ ปี พ.ศ. 2546, 2547, 2550, 2551 และ 2553 และ ปีที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจากปีก่อนหน้า คือ ปี พ.ศ. 2548, 2549 และ 2552 เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสด และเงินฝากเป็นรายธนาคารในแต่ละปี พบว่า

ในปี พ.ศ. 2546 ธนาคารทั้ง 8 แห่ง (ไม่นำมาพิจารณา 2 ธนาคาร) มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก แสดงว่า อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545

ปี พ.ศ. 2547 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กสิกรไทย และ ธนาคาร ทหารไทย ทั้ง 2 ธนาคารในปี พ.ศ. 2547 อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจากปี พ.ศ. 2546

ปี พ.ศ. 2548 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงไทย, ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา, ธนาคาร เกียรตินาคิน, ธนาคาร ทหารไทย และ ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) ทั้ง 5 ธนาคารในปี พ.ศ. 2548 อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจากปี พ.ศ. 2547

ปี พ.ศ. 2549 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงเทพ, ธนาคาร กรุงไทย, ธนาคาร ทหารไทย และ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ ทั้ง 4 ธนาคารในปี พ.ศ. 2549 อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจากปี พ.ศ. 2548

ปี พ.ศ. 2550 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กสิกรไทย เพียงแห่งเดียว แสดงว่าในปี พ.ศ. 2550 อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจากปี พ.ศ. 2549

ปี พ.ศ. 2551 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา, ธนาคาร เกียรตินาคิน, และ ธนาคาร ธนชาต ทั้ง 3 ธนาคารในปี พ.ศ. 2551 อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจากปี พ.ศ. 2550

ปี พ.ศ. 2552 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงเทพ, ธนาคาร กรุงไทย, ธนาคาร กสิกรไทย และ ธนาคาร ธนชาต ทั้ง 4 ธนาคารในปี พ.ศ. 2552 อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจาก ปี พ.ศ. 2551

และปี พ.ศ. 2553 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย, ธนาคาร ทหารไทย, และ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ ทั้ง 3 ธนาคารในปี พ.ศ. 2553 อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากลดลงจากปี พ.ศ. 2552

จากการเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินสด และปริมาณเงินฝาก *สรุปได้ว่า* ถ้าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินสดในมือมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของ

ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องมาก ความเสี่ยงของธนาคารในการชำระคืนเงินฝากก็จะต่ำ ในทางกลับกัน อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินสดในมือมีการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องน้อย ความเสี่ยงของธนาคารในการชำระคืนเงินฝากก็จะสูง และ จากอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากทั้ง 10 ธนาคาร ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (3.50) ส่วนธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำสุด คือ ธนาคารเกียรตินาคิน (0.27)

อัตราส่วนระหว่างเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (Loans to Deposits)

อัตราส่วนนี้เป็นอัตราส่วนที่จะดูว่าธนาคารใช้เงินฝากในการให้สินเชื่อเต็มที่หรือไม่ ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าธนาคารมีการอนุมัติสินเชื่อมาก ดังนั้นธนาคารจะสามารถขยายสินเชื่อได้อีกเล็กน้อยเท่านั้น สภาพคล่องของธนาคารก็จะลดลง ความเสี่ยงของธนาคารจะสูง เนื่องจากบางครั้งการอนุมัติสินเชื่อในปริมาณมากอาจนำมาซึ่งปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จึงควรพิจารณาและให้ความสำคัญในคุณภาพของการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้นด้วย

ตาราง 5 เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง (หน่วย : ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	รวม 10 ธนาคาร	BBL	KTB	BAY	KBANK	KK	CIMB	TMB	ICBC	SCB	TBANK
2545	***83.85***	78.16	88.64	95.90	76.15	-*	67.26	93.80	-*	85.32	89.58
2546	***84.87***	76.14	97.33	94.03	77.36	-*	61.02	93.47	-*	83.39	78.89
2547	***87.47***	78.66	93.46	84.31	81.89	-*	70.46	113.20	-*	88.91	68.91
2548	***87.66***	78.86	91.00	79.96	90.16	109.51	70.64	107.43	112.09	97.01	55.83
2549	***87.30***	78.44	95.66	81.42	89.61	121.51	56.62	95.44	108.07	88.05	100.60
2550	***92.11***	81.72	95.61	88.92	97.05	157.41	57.36	100.10	84.18	94.72	117.43
2551	***94.30***	89.34	98.36	99.94	92.96	113.22	54.72	94.15	109.31	97.74	100.77
2552	***92.68***	82.01	88.95	107.48	95.48	113.73	91.81	89.90	151.75	95.40	105.94
2553	***97.64***	88.48	100.20	100.98	96.87	140.88	97.48	87.39	188.89	95.64	134.50
เฉลี่ย	***89.76***	**81.31**	**94.36**	**92.55**	**88.61**	**126.04**	**69.71**	**97.21**	**125.71**	**91.80**	**94.72**

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดรายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

จากตาราง 5 เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง ที่นำมาคำนวณ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ถึง ปี พ.ศ. 2553

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากรวม 10 ธนาคาร (89.76) กับอัตราส่วนระหว่างเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของแต่ละธนาคารเฉลี่ย ทั้ง 9 ปี พบว่า ธนาคารที่มีอัตราส่วนระหว่างเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงกว่าอัตราส่วนรวม คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (126.04), ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) (125.71), ธนาคาร ทหารไทย (97.21), ธนาคาร ธนชาต (94.72), ธนาคาร กรุงไทย (94.36), ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (92.55) และ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ (91.80) ตามลำดับ และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนต่ำกว่าอัตราส่วนรวม คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) (69.71), ธนาคาร กรุงเทพ (81.31) และ ธนาคาร กสิกรไทย (88.61) ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากนั้น ธนาคาร เกียรตินาคิน เป็นธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงที่สุด แสดงว่าธนาคารมีการอนุมัติสินเชื่อปริมาณมาก ดังนั้นจะทำให้ธนาคารมีสภาพคล่องต่ำ และมีความเสี่ยงสูง ส่วนธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) แสดงว่าธนาคารมีการอนุมัติสินเชื่อปริมาณน้อย ดังนั้นจะทำให้ธนาคารมีสภาพคล่องสูง และมีความเสี่ยงต่ำ

เมื่อพิจารณาเป็นรายปี เปรียบเทียบกับอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากรวม 10 ธนาคาร ปี พ.ศ. 2545 – 2553 จากตาราง

ปี พ.ศ. 2545 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา (95.90) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) (67.26)

ปี พ.ศ. 2546 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร กรุงไทย (97.33) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) (61.02)

ปี พ.ศ. 2547 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร ทหารไทย (113.20) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ธนชาต (68.91)

ปี พ.ศ. 2548 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) (112.09) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ธนชาต (55.83)

ปี พ.ศ. 2549 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (121.51) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) (56.62)

ปี พ.ศ. 2550 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (157.41) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) (57.36)

ปี พ.ศ. 2551 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร เกียรตินาคิน (113.22) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) (54.72)

ปี พ.ศ. 2552 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) (151.75) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร กรุงเทพ (82.01)

ปี พ.ศ. 2553 ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) (188.89) และ ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ธนาคาร ทหารไทย (87.39)

จากการพิจารณาอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากนั้น ปีที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากสูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2553 และ ปีที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ปี พ.ศ. 2545 แสดงว่าในปี พ.ศ. 2551 มีการอนุมัติสินเชื่อในปริมาณมากกว่า สภาพคล่องที่ต่ำกว่า และมีความเสี่ยงสูงกว่า ปี พ.ศ. 2545 อีกด้วย

จากการเปรียบเทียบ อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากนั้น พบว่าอัตราส่วนมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลง ในแต่ละปี ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อและ ปริมาณเงินฝาก สามารถอธิบายเพิ่มเติม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ และ ปริมาณเงินฝาก ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง

	รวม			BBL			KTB		
ปี พ.ศ.	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*83.85*	-	-	*78.16*	-	-	*88.64*	-	-
2546	*84.87*	6.04	4.77	*76.14*	2.20	4.92	*97.33*	15.21	4.92
2547	*87.47*	10.46	7.18	*78.66*	9.91	6.39	*93.46*	(4.21)	(0.25)
2548	*87.66*	4.09	3.87	*78.86*	(2.24)	(2.49)	*91.00*	(4.59)	(2.02)
2549	*87.30*	7.32	7.76	*78.44*	5.09	5.64	*95.66*	3.52	(1.52)
2550	*92.11*	5.48	(0.03)	*81.72*	8.03	3.71	*95.61*	3.43	3.49
2551	*94.30*	11.68	9.08	*89.34*	13.17	3.50	*98.36*	9.19	6.13
2552	*92.68*	(0.29)	1.46	*82.01*	(6.01)	2.40	*88.95*	2.73	13.60
2553	*97.64*	11.96	6.26	*88.48*	9.94	1.90	*100.20*	16.39	3.32

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดรายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	BAY			KBANK			KK		
	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*95.90*	-	-	*76.15*	-	-	-*	-	-
2546	*94.03*	5.25	7.34	*77.36*	6.76	5.10	-*	-	-
2547	*84.31*	4.94	17.04	*81.89*	9.06	3.03	-*	-	-
2548	*79.96*	6.62	12.42	*90.16*	7.43	(2.42)	*109.51*	-	-
2549	*81.42*	3.43	1.57	*89.61*	8.50	9.17	*121.51*	12.34	1.26
2550	*88.92*	(2.80)	(11.00)	*97.05*	12.97	4.30	*157.41*	27.24	(1.78)
2551	*99.94*	21.46	8.06	*92.96*	18.30	23.51	*113.22*	23.76	72.07
2552	*107.48*	4.35	(2.97)	*95.48*	3.70	0.96	*113.73*	7.44	6.96
2553	*100.98*	4.08	10.78	*96.87*	14.33	12.69	*140.88*	23.58	(0.23)

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดรายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	CIMB			TMB			ICBC		
	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*67.26*	-	-	*93.80*	-	-	-*	-	-
2546	*61.02*	(8.83)	0.50	*93.47*	(0.31)	0.05	-*	-	-
2547	*70.46*	8.56	(5.99)	*113.20*	71.39	41.51	-*	-	-
2548	*70.64*	5.69	5.43	*107.43*	7.65	13.42	*112.09*	-	-
2549	*56.62*	(25.31)	(6.81)	*95.44*	(2.32)	9.95	*108.07*	17.18	21.54
2550	*57.36*	(7.16)	(8.35)	*100.10*	(14.13)	(18.12)	*84.18*	22.83	57.69
2551	*54.72*	(8.14)	(3.72)	*94.15*	(8.98)	(3.24)	*109.31*	28.53	(1.02)
2552	*91.81*	(7.28)	(44.74)	*89.90*	(13.55)	-9.46	*151.75*	3.45	(25.49)
2553	*97.48*	13.53	6.92	*87.39*	(1.53)	1.30	*188.89*	10.59	(11.15)

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดรายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	SCB			TBANK		
	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินให้กู้ (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินฝาก (ร้อยละ)
2545	*85.32*	-	-	*89.58*	-	-
2546	*83.39*	4.37	6.78	*78.89*	(1.22)	12.15
2547	*88.91*	9.71	2.90	*68.91*	(5.71)	7.94
2548	*97.01*	8.71	(0.37)	*55.83*	168.18	231.00
2549	*88.05*	15.09	26.80	*100.60*	140.61	33.53
2550	*94.72*	15.76	7.62	*117.43*	12.37	(3.74)
2551	*97.74*	10.99	7.56	*100.77*	21.33	41.39
2552	*95.40*	1.79	4.29	*105.94*	3.54	(1.52)
2553	*95.64*	14.75	14.46	*134.50*	15.56	(8.97)

ที่มา: จากการคำนวณ

* ธนาคาร KK, ICBC ปี 2545-2547 ไม่นำมาคำนวณเปรียบเทียบ เนื่องจากยอดรายการเงินฝากเป็นรายการยอดรวมเงินกู้ยืมและเงินรับฝาก

จากตาราง 6 เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ และ ปริมาณเงินฝาก ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย 10 แห่ง นั้น อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก รวม 10 ธนาคาร แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากจะเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2549 และ 2552 มีอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากลดลงจากปีก่อนหน้า เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ และเงินฝากเป็นรายธนาคารในแต่ละปี พบว่า

ในปี พ.ศ. 2546 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงไทย และ ธนาคาร กสิกรไทย แสดงว่า อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545

ปี พ.ศ. 2547 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงเทพ, ธนาคาร กสิกรไทย, ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย), ธนาคาร ทหารไทย และ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ ทั้ง 5 ธนาคารในปี พ.ศ. 2547 อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2546

ปี พ.ศ. 2548 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงเทพ, ธนาคาร กสิกรไทย, ธนาคาร เกียรตินาคิน, ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) และ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ ทั้ง 5 ธนาคารในปี พ.ศ. 2548 อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2547

ปี พ.ศ. 2549 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงไทย, ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา, ธนาคาร เกียรตินาคิน, และ ธนาคาร ธนชาต ทั้ง 4 ธนาคารในปี พ.ศ. 2549 อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548

ปี พ.ศ. 2550 ธนาคารที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก ยกเว้น ธนาคาร กรุงไทย และ ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก ดังนั้น พ.ศ. 2550 อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของทั้ง 2 ธนาคาร จะมีอัตราส่วนที่ลดลงจากปี พ.ศ. 2549

ปี พ.ศ. 2551 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงเทพ, ธนาคาร กรุงไทย, ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา, ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) และ ธนาคาร ไทยพาณิชย์ ทั้ง 5 ธนาคารในปี พ.ศ. 2551 อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550

ปี พ.ศ. 2552 ธนาคารที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก คือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา, ธนาคาร กสิกรไทย, ธนาคาร เกียรตินาคิน, ธนาคาร

ซีไอเอ็มบี (ไทย), ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) และ ธนาคาร ธนชาต ทั้ง 6 ธนาคารในปี พ.ศ. 2552 อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551

และปี พ.ศ. 2553 ธนาคารที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณเงินฝาก ยกเว้น ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา และ ธนาคาร ทหารไทย ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อน้อยกว่าปริมาณเงินฝาก ดังนั้น พ.ศ. 2553 อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของทั้ง 2 ธนาคาร จะมีอัตราส่วนที่ลดลงจากปี พ.ศ. 2552

จากการเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ และปริมาณเงินฝาก *สรุปได้ว่า* ถ้าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารจะมีสภาพคล่องลดลง ความเสี่ยงของธนาคารจะสูง ในทางกลับกัน อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น ความเสี่ยงของธนาคารจะต่ำ และ จากอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากทั้ง 10 ธนาคาร ธนาคารที่มีอัตราส่วนอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารเกียรตินาคิน ส่วนธนาคารที่มีอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) ซึ่งการที่ธนาคารยอมรับในอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากที่สูง ความเสี่ยงอาจเกิดจากการอนุมัติสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพ ทำให้ธนาคารเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพคล่องของธนาคาร แต่ ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากที่ต่ำ ก็อาจจะทำให้ธนาคารขาดรายได้จากดอกเบี้ยของการอนุมัติสินเชื่อได้เช่นกัน ดังนั้น ธนาคารจึงควรมีการพิจารณาสินเชื่ออย่างรอบครอบ เพื่อให้สินเชื่อที่อนุมัติออกไปนั้นเป็นสินเชื่อที่มีคุณภาพ ซึ่งการอนุมัติสินเชื่อของธนาคารนั้นจะมากหรือน้อยอาจขึ้นอยู่กับนโยบายของธนาคารแต่ละแห่งอีกด้วย

<u>ส่วนที่ 2</u> วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนประเทศไทยนั้น ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) แบบอนุกรมเวลา (Time series data) รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2545 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2553 รวม 10 ธนาคาร เป็นจำนวน 360 ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์โดยสร้างสมการถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple Linear Regression) วิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) และจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ตามรูปแบบสมการที่กำหนดไว้ พบว่าค่า R^2 และAdjusted R^2 มีค่าเท่ากับ 1.0000 จึงทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวด้วย Correlation Matrix พบว่าตัวแปรบางตัวมีความสัมพันธ์กันเอง เนื่องจาก

มีค่าเกิน 0.8 จึงทำการตัดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงออกบางตัว ซึ่งตัวแปรที่ตัดออก คือ ปริมาณเงินสด, ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆมากกว่า 3 ตัว และทำการสร้างแบบจำลองใหม่ คือ

$$\ln LD_t = \beta_0 + \beta_1 \ln TB_t + \beta_2 \ln CL_t + \beta_3 \ln NPL_t + \beta_4 \ln L_t + \beta_5 \ln NI_t + \varepsilon_t$$

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด หลังตัดตัวแปรออกจากสมการ

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Std.Error	T-test	Prob.
ค่าคงที่ (Constant)	4.38043	0.147636	29.6705	0.0000
LN(TB)	0.0181497	0.00418205	4.33991	0.0000
LN(CL)	-0.0696921	0.0156711	-4.44717	0.0000
LN(NPL)	0.01973	0.00526245	3.74921	0.0002
LN(L)	0.196864	0.0276678	7.11528	0.0000
LN(NI)	-0.234129	0.021208	-11.0397	0.0000
Dependent Variable	LD	F-test		36.73
R^2	0.341576	Prob. (F-test)		0.0000
Adjust R^2	0.332280	Durbin-Watson stat		1.84697

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

จากตาราง 7 สามารถนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยดังนี้

$\ln LD_t = 4.3804 + 0.0181(\ln TB_t) - 0.0697(\ln CL_t) + 0.0197(\ln NPL_t) + 0.1969(\ln L_t) - 0.2341(\ln NI_t)$

(t-test) (29.6705) (4.3399) (-4.4472) (3.74921) (7.1153) (-11.0397)

จากตาราง 7 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดที่ปรับแล้ว (Adjust R^2) มีค่าเท่ากับ 0.3323 แสดงว่าตัวแปรในแบบจำลอง ได้แก่ ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (NI) ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (L) หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL) ปริมาณเงินกู้ยืม (TB) และ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยได้ร้อยละ 33.23

ส่วนอีกร้อยละ 66.77 เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่น ที่มิได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง

2. ค่าสถิติ F-test มีค่าเท่ากับ 36.73 หรืออาจพิจารณาจากค่า Prob.(F-test) ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.0000 ซึ่งมีค่าเท่ากับ ศูนย์ หมายความว่าตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามีตัวแปรที่กำหนดอย่างน้อย 1 ตัวมีความสัมพันธ์ต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

3. ค่าสถิติ T-Statistic พบว่าตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปริมาณเงินกู้ยืม (TB) หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL) ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (L) และ ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย (NI) มีค่าเท่ากับ 4.3399, 4.4472, 3.74921, 7.1153 และ 11.0397 ตามลำดับ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (นัยสำคัญ 0.05)

4. ค่า Durbin-Watson ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากแต่ละช่วงเวลาเป็นอิสระต่อกันหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน จากการพิจารณาค่า Durbin-Watson stat มีจำนวนตัวแปรอิสระ 5 ตัว จำนวนข้อมูล 360 ข้อมูล จากการเปิดตารางสถิติ Durbin-Watson Test โดยพิจารณาจากระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (นัยสำคัญ 0.05) ได้ค่า D_L เท่ากับ 1.8047 ค่า D_U เท่ากับ 1.8496 ดังนั้นค่า Durbin-Watson ที่จะไม่เกิดปัญหา Autocorrelation ต้องอยู่ในช่วง 1.8496 – 2.1504 แต่ค่าที่ได้มีค่า 1.8470 ซึ่งอยู่ในช่วง ไม่สามารถสรุปได้ (Inconclusive) จึงทำการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยวิธี Prais and Winsten algorithm ด้วยการใส่ค่า AR(1) ในการหาสมการถดถอยเชิงซ้อนใหม่ โดยได้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ แสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด หลังแก้ปัญหา Autocorrelation

ตัวแปรอิสระ	Coefficient	Std.Error	T-test	Prob.
ค่าคงที่ (Constant)	4.32052	0.147426	29.3064	0.0000
LN(TB)	0.0171287	0.00413675	4.14062	0.0000
LN(CL)	-0.0750947	0.0155148	-4.84019	0.0000
LN(NPL)	0.0189466	0.00522227	3.62804	0.0003
LN(L)	0.206372	0.0275541	7.48973	0.0000
LN(NI)	-0.232459	0.0208199	-11.1652	0.0000
RHO	0.0857135	0.0525838	1.63004	0.1031
Dependent Variable	LD	F-test		36.73
R^2	0.341576	Prob. (F-test)		0.0000
Adjust R^2	0.332280	Durbin-Watson stat		2.018469

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

จากตาราง 8 สามารถนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยดังนี้

$$\ln LD_t = 4.3205+0.0171(\ln TB_t) - 0.0751(\ln CL_t) + 0.0189(\ln NPL_t) + 0.2064(\ln L_t) - 0.2324(\ln NI_t)$$

(t-test) (29.3064) (4.1406) (-4.8402) (3.6280) (7.4897) (-11.1652)

จากตาราง 8 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ทางสถิติหลังแก้ Autocorrelation ดังนี้

จากข้อมูลต่าง ๆที่คำนวณได้ สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต่าง ๆที่อยู่ในสมการสามารถอธิบายถึงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ได้ร้อยละ 33.23 และตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวมีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (นัยสำคัญ 0.05) และค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 2.0185 ซึ่งไม่ตกอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหา Autocorrelation โดยพิจารณาแต่ละตัวแปรดังนี้

1. ปริมาณเงินกู้ยืม พบว่ามีค่า Prob. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า ปริมาณเงินกู้ยืม มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0171 คือเมื่อ ปริมาณเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0171 และ

เมื่อ ปริมาณเงินกู้ยืมลดลง 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.0171 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม พบว่ามีค่า Prob. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.0751 คือเมื่อ หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม เพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.0751 และเมื่อ หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ลดลง 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0751 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ พบว่ามีค่า Prob. เท่ากับ 0.0003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0189 คือเมื่อ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0189 และเมื่อ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ลดลง 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.0189 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ พบว่ามีค่า Prob. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า ปริมาณเงินให้สินเชื่อ มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.2064 คือเมื่อ ปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2064 และเมื่อ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ ลดลง 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.2064 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ พบว่ามีค่า Prob. เท่ากับ 0.0000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.2324 คือเมื่อ ปริมาณเงินลงทุนสุทธิเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.2324 และเมื่อ ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ ลดลง 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่อง

ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2324 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัยทั้งหมดพร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. สังเขปความมุ่งหมาย ขอบเขตการวิจัย สมมติฐาน การวิเคราะห์
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. สังเขปความมุ่งหมาย ขอบเขตการวิจัย สมมติฐาน การวิเคราะห์

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งมีความมุ่งหมาย ขอบเขต และสมมติฐานการวิเคราะห์ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งธนาคารที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวน 10 แห่ง คือ ธนาคาร กรุงเทพ, ธนาคาร กรุงไทย, ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา, ธนาคาร กสิกรไทย, ธนาคาร เกียรตินาคิน, ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย), ธนาคาร ทหารไทย, ธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย), ธนาคาร ไทยพาณิชย์ และธนาคาร ธนชาต โดยแบ่งการศึกษา ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่มาจากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย รายปี จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2553 มาคำนวณหาอัตราส่วนสภาพคล่องเพื่อเปรียบเทียบกัน

2. การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนประเทศไทยนั้น ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2545 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2553 แล้วนำมาประมวลค่าแบบจำลองโดยใช้แนวคิดทางเศรษฐมิติ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยวัดจากอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง ซึ่งอัตราส่วนวัดสภาพคล่องที่ใช้ คือ

$$\text{อัตราส่วนระหว่างเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก} = \frac{\text{สินเชื่อ}}{\text{ยอดเงินฝากทั้งหมด}} \times 100$$

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) มีดังนี้

2.1 ปริมาณเงินสด

2.2 ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2.3 ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2.4 ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2.5 หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม

2.6 ปริมาณเงินกู้ยืม

2.7 ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2.8 ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย ในการวิจัยส่วนที่ 2 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน คือ ปริมาณเงินสด, ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และ ปริมาณเงินกู้ยืม ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยในทิศทางตรงข้าม คือ หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม, ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้, ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และ ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยผู้วิจัยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้ในการคำนวณอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity ratio) ของแต่ละธนาคารแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

2. การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple linear regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary lest squares) มาทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ สถิติที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ F-test, t-test, Adjusted R^2, R^2 และ Durbin – Watson

2. สรุปผลการวิจัย

หลังจากทำการศึกษาตามกระบวนการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ได้ผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1.1 จากการศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝาก (Cash in hand to deposits ratio) พบว่า อัตราส่วนของธนาคารทั้ง 10 แห่งในแต่ละปีมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงตามแต่สถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา โดยพบว่าถ้าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินสดในมือมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องมาก ความเสี่ยงของธนาคารในการชำระคืนเงินฝากก็จะต่ำ ในทางกลับกัน อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินสดในมือมีการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องน้อย ความเสี่ยงของธนาคารในการชำระคืนเงินฝากก็จะสูง และ จากอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากทั้ง 10 ธนาคาร เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายปี พบว่า ปีที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากสูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2551 โดยมีอัตราส่วนเฉลี่ย ร้อยละ 3.01 และ ปีที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ปี พ.ศ. 2549 โดยมีอัตราส่วนเฉลี่ย ร้อยละ 2.37 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายธนาคารเฉลี่ยทั้ง 9 ปี พบว่า ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา โดยมีอัตราส่วน ร้อยละ 3.50 ส่วนธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำสุด คือ ธนาคารเกียรตินาคิน โดยมีอัตราส่วน ร้อยละ 0.27

1.2 จากการศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (Loans to Deposits) พบว่า ถ้าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารจะมีสภาพคล่องลดลง ความเสี่ยงของธนาคารจะสูง ในทางกลับกัน อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น ความเสี่ยงของธนาคารจะต่ำ และ จากอัตราส่วนของเงินให้กู้ต่อเงินฝากทั้ง 10 ธนาคาร เมื่อพิจารณาอัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝากเป็นรายปีนั้น พบว่า ปีที่มีอัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝากสูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2553 และ ปีที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากต่ำสุด คือ ปี พ.ศ. 2545 แสดงว่าในปี พ.ศ. 2551 มีการอนุมัติสินเชื่อในปริมาณมากกว่า สภาพคล่องที่ต่ำกว่า และมีความเสี่ยงสูงกว่า ปี พ.ศ. 2545 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายธนาคาร พบว่า ธนาคารที่มีอัตราส่วนอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารเกียรตินาคิน โดยมีอัตราส่วน ร้อยละ 126.04 ส่วนธนาคารที่มี

อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) โดยมีอัตราส่วนร้อยละ 69.71 ซึ่งการที่ธนาคารยอมรับในอัตราส่วนของเงินให้กู้ต่อเงินฝากที่สูง ความเสี่ยงอาจเกิดจากการอนุมัติสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพ ทำให้ธนาคารเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพคล่องของธนาคาร แต่ ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากที่ต่ำ ก็อาจจะทำให้ธนาคารขาดรายได้จากดอกเบี้ยของการอนุมัติสินเชื่อได้เช่นกัน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ ปริมาณเงินสด, ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย , ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม, ปริมาณเงินกู้ยืม, ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และ ค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยใช้หลักการทางเศรษฐมิติในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์ ตามรูปแบบสมการที่กำหนดไว้ พบว่าค่า R^2 และAdjusted R^2 มีค่าเท่ากับ 1.0000 จึงทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวด้วย Correlation Matrix พบว่าตัวแปรบางตัวมีความสัมพันธ์กันเอง เนื่องจากมีค่าเกิน 0.8 จึงทำการตัดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงออกบางตัว ซึ่งตัวแปรที่ตัดออก คือ ปริมาณเงินสด, ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆมากกว่า 3 ตัว ทำการสร้างแบบจำลองใหม่และแก้ปัญหา Autocorrelation แล้วทำให้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย คือ ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม, ปริมาณเงินกู้ยืม และปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งปัจจัยต่างๆสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยได้ร้อยละ 33.23 ส่วนอีกร้อยละ 66.77 เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่น ที่มิได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง และเมื่อพิจารณาความมีนัยสำคัญของค่าสถิติ F-test พบมีค่าเท่ากับ 36.73 หรืออาจพิจารณาจากค่า Prob.(F-test) ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่ามีตัวแปรที่กำหนดอย่างน้อย 1 ตัวมีความสัมพันธ์ต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย และมื่อตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวคลานเคลื่อนด้วยค่าสถิติ Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 2.0185 ซึ่งไม่ตกอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหา Autocorrelation

เมื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

1. ปริมาณเงินกู้ยืม มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0171 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.0751 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.0189 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.2064 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.2324 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 เปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

จากผลการเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยนั้น ทำให้ทราบว่า ธนาคารพาณิชย์มีการบริหารสภาพคล่องที่แตกต่างกัน โดยถ้าวัดจากอัตราส่วนเงินสดในมือต่อเงินฝากนั้นจะพบว่า จากข้อมูลทั้ง 9 ปี ธนาคารที่มีอัตราส่วนของเงินสดในมือต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 3.50 ซึ่งหมายความว่าธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีสภาพคล่องสูง มีความพร้อมในการชำระเงินคืนแก่ผู้ฝากหากมีลูกค้ามาถอนเงินจำนวนมากภายในวัน ส่วนธนาคารที่อัตราส่วนของเงินสดในมือต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำสุดคือ ธนาคาร เกียรตินาคิน มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 0.27 และปีที่มีอัตราส่วนของเงินสดในมือต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับร้อย 3.01 อาจเนื่องมาจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจการเงิน และการเมืองในประเทศทำให้ธนาคารต้องสำรองเงินไว้ในสัดส่วนที่สูง และถ้าวัดจากอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากนั้นจะพบว่า ธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ธนาคารเกียรตินาคิน มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 126.04 ซึ่งหมายความว่า ธนาคารเกียรตินาคิน

มีการอนุมัติสินเชื่อในปริมาณมากซึ่งจะทำให้ธนาคารมีสภาพคล่องลดลง ส่วนธนาคารที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยต่ำสุด คือ ธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 69.71 และปีที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเฉลี่ยสูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2553 มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 97.64 อาจเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มดีขึ้นทำให้ประชาชนและธุรกิจมีความต้องการสินเชื่อที่สูงขึ้นในการใช้สอยหรือเป็นเงินทุนในการขยายกิจการ ซึ่งจากการพิจารณาอัตราส่วนสภาพคล่องทั้ง 2 แบบแล้วนั้นพบว่าธนาคารแต่ละแห่งจะให้ความสำคัญในการบริหารสภาพคล่องแตกต่างกันแล้วแต่แนวทางของธนาคารว่าจะเน้นบริหารสภาพคล่องทางใด แต่ถ้าธนาคารถือเงินสดในปริมาณที่สูงธนาคารก็จะสูญเสียโอกาสในการสร้างรายได้ แต่ถ้าธนาคารใช้เงินในการปล่อยสินเชื่อจำนวนมากธนาคารก็ต้องรับความเสี่ยงจากสินเชื่อด้อยคุณภาพด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพคล่องของธนาคารได้เช่นกัน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีบางส่วนที่ตรงตามสมมติฐานที่วางไว้ และบางส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปริมาณเงินกู้ยืม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อปริมาณเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0171 กล่าวคือปริมาณเงินกู้ยืม ถือเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์อันดับสอง รองจากเงินฝาก ซึ่งการที่ธนาคารเพิ่มปริมาณการกู้ยืมเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารสูงขึ้นด้วย ตามแนวทางการจัดการหนี้สินของธนาคารที่ว่าแหล่งที่มาของทุนเป็นแหล่งที่ทำให้มีสภาพคล่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชญา ปทุมชาติพัฒน์ (2546) ที่พบว่าปริมาณเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงหลังวิกฤตการณ์ทางการเงิน โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันเช่นกัน

2. หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อหนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถามเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.0751 กล่าวคือหนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หมายถึงหนี้ระหว่างธนาคารที่ไม่มีดอกเบี้ย เพื่อการให้ความสะดวกแก่ลูกค้าในการจับจ่ายเงินโดยใช้เช็คหรือดราฟต์ และมีการตัดบัญชีระหว่างกัน ซึ่งถ้าเช็คที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่าย รวมทั้งเช็คของลูกค้าที่ธนาคารรับรองการจ่ายเงิน ดราฟต์และเงินโอนต่างๆที่ธนาคารเป็นผู้

สั่งจ่าย รวมทั้งที่ธนาคารอื่นสั่งให้ธนาคารจ่ายแต่ธนาคารยังไม่ได้จ่าย ถ้ามีปริมาณที่มากก็จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยลดลง

3. ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0189 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัลภ์ โยมเมือง (2552) ที่พบว่าปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับสภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ การที่ธนาคารมีปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพของธนาคารในการดำเนินงาน อาจทำให้ผู้ฝากเงินขาดความเชื่อมั่น ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องดังเช่นวิกฤตซับไพร์ม เป็นต้น ปริมาณหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้เกิดจากการอนุมติสินเชื่อที่ไม่มีประสิทธิภาพ สาเหตุที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานอาจเนื่องมาจากการที่อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ และ เงินฝาก กล่าวคือ ถ้าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารจะมีสภาพคล่องลดลง ความเสี่ยงของธนาคารจะสูง ในทางกลับกัน อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น ความเสี่ยงของธนาคารจะต่ำ

4. ปริมาณเงินให้สินเชื่อ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาทจะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2064 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชญา ปทุมชาติพัฒน์ (2546) ที่พบว่าปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งในช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางการเงินในทิศทางตรงข้าม เช่นเดียวกับ เพียงพร ลาภบุญเรือง (2550) ที่พบว่าปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งถ้าพิจารณาสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์จากเงินให้สินเชื่อแล้วนั้น การที่ธนาคารพาณิชย์มีการอนุมัติสินเชื่อในปริมาณมากจะส่งผลให้ปริมาณสภาพคล่องของธนาคารลดลง สาเหตุที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานอาจเนื่องมาจากการที่อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ และ เงินฝาก กล่าวคือ ถ้าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารจะมีสภาพคล่องลดลง ความเสี่ยงของธนาคารจะสูง ในทางกลับกัน อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินให้สินเชื่อมีการเพิ่มขึ้น

น้อยกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ก็จะทำให้อัตราส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงว่า ณ เวลานั้นธนาคารมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น ความเสี่ยงของธนาคารจะต่ำ

5. ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อปริมาณเงินลงทุนสุทธิเพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะส่งผลให้สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.2324 กล่าวคือ ปริมาณเงินลงทุนสุทธิเป็นแหล่งใช้ไปของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์อย่างหนึ่ง ดังนั้นการนำเงินไปลงทุนของธนาคารพาณิชย์ควรต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องไม่ทำให้สภาพคล่องของธนาคารลดลง เนื่องจากถ้าธนาคารมีการใช้เงินลงทุนไปในปริมาณที่มาก อาจเกิดความเสี่ยงสูง และทำให้สภาพคล่องของธนาคารลดลงได้

4. ข้อเสนอแนะ

จากผลงานวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ผู้ทำการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ในการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่องนั้น ทำให้ทราบว่าธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศควรมีการบริหารจัดการในส่วนของเงินสดในมือ เงินให้สินเชื่อและเงินรับฝาก อย่างเหมาะสม โดยธนาคารที่มีการถือเงินสดในมือไว้ในปริมาณที่สูง อาจมีการลดปริมาณของเงินสดในมือลง โดยการนำเงินไปใช้ในการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำและเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายเพิ่มขึ้น เพื่อผลตอบแทนที่สูงขึ้น ส่วนธนาคารที่เน้นการให้สินเชื่อในปริมาณที่สูงนั้น ธนาคารอาจมีการปรับนโยบายในการพิจารณาสินเชื่อให้มีความรัดกุม เพื่อป้องกันหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต และควรระดมเงินฝากเพิ่มเพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากเงินฝากเป็นแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำ

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย ปริมาณเงินลงทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย, หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม, ปริมาณเงินกู้ยืม และ ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ สามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นรายการที่อยู่ในงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยภายใน ดังนั้นจะเป็นแนวทางที่ธนาคารสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการการจัดหาแหล่งที่มา และ ใช้ไปของเงินทุนอย่างเหมาะสม ในส่วนของทางรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนผู้ประกอบการ ความเข้าใจในปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของ

ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยนั้น เพื่อเป็นแนวทางตัดสินใจของผู้ที่จะเลือกใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ได้

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลภายในงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ซึ่งถือเป็นปัจจัยภายใน ประกอบกับข้อมูลบางชนิดถือเป็นความลับของธนาคารไม่สามารถเปิดเผยได้ ดังนั้นหากในอนาคตมีการศึกษาเรื่องเดียวกันอีกครั้ง อาจมีการศึกษาข้อมูลภายนอกควบคู่กัน เพื่อที่จะทราบถึงผลกระทบของตัวแปรที่เป็นปัจจัยจากภายนอกด้วย

2. ในการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 ถึงปี พ.ศ. 2553 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวได้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรแบ่งการศึกษาออกเป็นสองช่วงคือช่วงก่อนเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ และช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อเปรียบเทียบความเสี่ยงของสภาพคล่องและปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *การวิเคราะห์สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*.พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์หมาวิทยาลัย.

จรินทร์ เทศวานิช. (2521). *เงิน ตลาดการเงิน และ สถาบันการเงิน*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2543). *การลงทุน.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. (2535). *เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชีวนันท์ ซือตระกูล. (2542). *การบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2554). สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2554, จาก http://www.set.or.th

ทิพวัลภ์ โยมเมือง. (2552). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินและการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของธนาคารขนาดใหญ่*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551).*พระราชบัญญัติ ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551*. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2554, จาก http://www.bot.or.th

ปานจันทร์ ศรีพิทักษ์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย*. งานวิจัย ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ปรีชญา ปทุมชาติพัฒน์. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ไทย ช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางการเงิน.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เพียงพร ลาภบุญเรือง. (2550). *การศึกษาปัจจัยที่กำหนดการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย*. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร

พรนพ พุกกะพันธุ์; และ ประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์. (2548). *การบริหารธนาคารพาณิชย์.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรืองไร โตกฤษณะ. (2547). *คณิตเศรษฐศาสตร์และเศรษฐมิติเพื่อการธุรกิจ.* หน่วยที่ 10. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เรณู สุขารมณ์. (2547). *คณิตเศรษฐศาสตร์และเศรษฐมิติเพื่อการธุรกิจ.* หน่วยที่ 10. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วเรศ อุปปาติก. (2539). *เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วาสนา สิงหโกวินท์. (2527). *การจัดการธนาคารพาณิชย์.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วิชาญ เกตุบุญลือ. (2540). *ปัจจัยที่กำหนดการดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2554). สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2554, จาก http://www.sec.or.th

ศมนีย์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2530). *สภาพคล่องส่วนเกินของบริษัทเงินทุนในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ศุภวรรณ เหล่าเจริญสุข. (2535). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำรงเงินสดสำรองส่วนเกินของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในระหว่างปี พ.ศ.2529-2534*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ศุภโชค ชุนอิ๋ว. (2539). *ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ และ บริษัทเงินทุน.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สร้อยนภา วัดทอง. (2532). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อัครพงศ์ อั้นทอง. (2550). คู่มือการใช้ปรแกรม Eviews เบื้องต้น: สำหรับการวิเคาระห์ทางเศรษฐมิติ. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2555, จาก http://piboonrungroj.files.wordpress.com/2011/08/akarapong_handbook_eviews_basic_econometrics.pdf

James H. Stock; & Mark W. Watson (2007). *Introduction to econometrics*. 2nd ed. Amsterdam : Addison-Wesley Longman.

Luckett, Dudley G. (1981). *Money and Banking*, 2nd ed. New York: McGraw-Hill International Book Company.

Rousskis,Emmanuel N. (1977). *Managing of Commercial Bank Funds.* New York: Praeger Publishers Inc.

Roy Batchelor. (2000). *EVIEWS tutorial Cointegration and error correction*. City University Business School, London & ESCP.

Thomas,Lloyd B.Jr. (1982). *Money, Banking and Economic Activity*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.:Prentice-hall, Inc.

ภาคผนวก

ตาราง 9 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กรุงเทพ ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	23.7839	318.1616	830.6224	1062.6647	3.5495	44.2850	(8.1856)	56.2125
2546	28.2399	355.7514	848.8588	1114.9099	6.7433	43.1263	(1.1402)	52.8101
2547	30.4559	305.7518	932.9404	1186.1115	4.0370	25.2649	(5.9029)	44.2953
2548	34.1522	310.1030	912.0034	1156.5302	4.7732	21.7881	9.8628	46.9014
2549	33.0719	296.4120	958.3861	1221.7330	6.1800	26.9523	12.1657	69.1477
2550	35.6553	316.3406	1035.3910	1267.0684	5.5896	42.0547	5.8276	67.9537
2551	41.4136	286.4578	1171.7162	1311.4767	5.4253	68.2284	0.4937	64.5808
2552	35.6751	365.2415	1101.3446	1342.9773	7.9469	80.3226	8.8965	53.5504
2553	40.2365	304.5382	1210.8608	1368.4925	6.9089	130.4993	7.0733	52.2074

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 10 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กรุงไทย ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	9.1179	60.4908	849.7763	958.7318	2.2979	0.0012	1.8113	36.8848
2546	13.5304	84.9169	979.0256	1,005.9298	5.3211	0.0012	2.9825	35.4029
2547	23.7224	71.7941	937.8038	1,003.4463	2.9052	10.0012	8.3387	35.5371
2548	18.9537	102.9884	894.7312	983.2126	2.2251	20.4012	6.4381	33.7163
2549	18.6339	116.4148	926.2694	968.2808	2.4586	77.2829	16.4975	47.0082
2550	21.4558	111.0017	958.0840	1,002.0978	3.3903	50.3818	19.5000	49.8436
2551	34.5190	111.0284	1,046.0858	1,063.5319	3.0042	100.2263	10.7000	49.1405
2552	33.2022	135.3699	1,074.6009	1,208.1402	3.9310	120.6878	6.0000	47.2033
2553	35.3265	198.8803	1,250.7002	1,248.1920	3.6670	181.4420	6.0000	51.3625

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 11 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กรุงศรีอยุธยา ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	10.3968	38.6753	375.8406	391.9132	0.7906	25.2396	0.6250	20.4904
2546	13.0769	60.6298	395.5723	420.6659	2.2119	28.9636	1.5141	19.8818
2547	18.8560	57.6220	415.1084	492.3651	1.1886	15.9100	2.7437	16.6260
2548	17.5667	64.6120	442.5967	553.5324	1.4612	16.1074	3.6280	19.1393
2549	19.5481	72.6300	457.7988	562.2424	1.3636	20.2957	5.9387	29.9395
2550	19.1971	65.1103	444.9625	500.4060	2.1409	35.0763	7.7231	31.6746
2551	20.4165	84.3319	540.4425	540.7468	1.6727	81.8569	4.0622	30.5275
2552	20.0805	104.8441	563.9343	524.6855	1.7524	80.0127	4.6291	28.2083
2553	22.4471	114.2158	586.9598	581.2410	1.5174	82.8649	4.5675	29.6654

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 12 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร กสิกรไทย ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	9.7641	158.7687	496.5250	652.0001	3.4229	48.5560	(3.5489)	33.9571
2546	18.6991	140.7647	530.0899	685.2221	7.0418	59.8413	(10.6079)	29.0792
2547	13.5358	116.9904	578.1170	705.9845	7.4260	23.6106	(5.6645)	25.7968
2548	14.9123	106.0666	621.0902	688.9113	5.9042	27.7270	1.1044	27.4581
2549	17.8567	109.8822	673.8896	752.0532	6.8708	45.9819	1.0530	30.2654
2550	18.0504	103.8004	761.3047	784.4077	11.1168	57.7032	4.2795	45.6580
2551	27.7498	111.8181	900.5875	968.7880	10.8828	137.9772	4.4646	51.2719
2552	26.6732	207.4461	933.8885	978.0643	12.7479	78.8945	6.3352	49.5251
2553	32.4562	183.6979	1067.7080	1102.2292	21.6155	95.0025	3.8859	53.9817

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 13 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร เกียรตินาคิน ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	0.3326	19.5268	13.9604	21.0015	0.0000	0.0000	0.1302	2.3549
2546	0.8275	16.2911	22.9494	19.7805	0.0000	0.0000	(1.3506)	2.2329
2547	0.6503	17.9054	37.4355	35.6239	0.0000	0.0000	(0.6307)	2.3798
2548	0.0642	13.2933	45.5361	41.5806	0.0843	6.4350	(0.7381)	3.4035
2549	0.0654	16.7183	51.1573	42.1029	0.1532	16.4342	(0.2875)	4.4185
2550	0.1391	11.9009	65.0943	41.3537	0.2474	26.7268	(0.6395)	5.0064
2551	0.2099	9.6418	80.5628	71.1558	0.2772	22.8286	0.9863	6.1763
2552	0.2274	23.9801	86.5600	76.1092	0.1955	28.7338	0.6857	6.0525
2553	0.2809	20.8776	106.9728	75.9327	0.2826	37.8675	0.5966	6.9862

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 14 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ซีไอเอ็มบี (ไทย) ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	0.7820	34.7683	131.3934	195.3454	0.1558	4.8042	0.0000	10.5671
2546	1.0943	37.6628	119.7922	196.3232	1.2707	3.3042	(2.4000)	10.6693
2547	1.4237	37.6797	130.0491	184.5587	0.1823	3.4142	0.0000	7.0438
2548	1.9055	65.1789	137.4490	194.5733	0.5146	3.4142	(0.2150)	9.0991
2549	3.8912	76.9720	102.6639	181.3187	0.2750	7.0185	(1.5270)	14.2821
2550	3.8729	75.5271	95.3151	166.1832	0.2762	8.0887	(3.5630)	12.7500
2551	4.6304	46.2285	87.5534	160.0056	0.1884	6.5981	(2.1960)	10.5546
2552	2.8205	21.6281	81.1798	88.4242	0.2860	15.0479	(1.1450)	7.6374
2553	2.7430	22.7206	92.1609	94.5475	0.2506	20.2924	(0.7750)	6.1307

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 15 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ทหารไทย ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	7.2987	43.8187	302.1106	322.0696	0.8688	16.6070	1.0999	17.7060
2546	8.9224	47.5525	301.1841	322.2395	2.4006	7.2870	16.7591	16.0491
2547	10.9254	94.5094	516.1854	456.0075	1.2214	91.8692	4.5084	15.1726
2548	11.0572	107.5092	555.6548	517.2149	1.6112	72.6902	3.8342	23.5586
2549	10.9098	117.2372	542.7583	568.6745	1.1962	93.2712	13.1573	40.6363
2550	10.2873	95.5985	466.0753	465.6279	3.6100	53.2148	31.7701	48.3617
2551	11.3139	82.9622	424.2054	450.5602	3.2973	66.3419	5.1918	29.5650
2552	15.1339	81.6652	366.7302	407.9490	4.9580	50.6473	2.9314	24.5196
2553	14.7135	95.7679	361.1194	413.2364	3.7253	62.1183	1.1056	20.7161

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 16 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ไอซีบีซี (ไทย) ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	0.2949	10.0370	24.5279	16.0457	0.0000	0.0000	(1.9863)	0.9255
2546	0.0831	9.5402	20.6128	13.1633	0.0000	0.0000	0.8776	0.7958
2547	0.0676	9.5467	16.2719	11.1338	0.0000	0.0000	0.6674	0.8928
2548	0.0002	11.5446	24.1141	21.5138	0.0000	0.0000	0.4523	1.0702
2549	0.0818	12.5106	28.2572	26.1478	0.0677	0.0000	(0.1169)	2.1304
2550	0.2151	11.9023	34.7089	41.2337	0.1014	0.0000	(0.4251)	2.8306
2551	0.2439	14.8043	44.6108	40.8131	0.2038	14.0056	(0.4400)	2.5961
2552	0.3044	10.5780	46.1503	30.4112	0.3747	18.7737	(1.0497)	2.0572
2553	0.2724	13.2076	51.0386	27.0201	0.2530	27.5309	(0.4110)	1.8607

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 17 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ไทยพาณิชย์ ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	7.5237	146.6212	485.1107	568.6023	3.0016	25.4424	23.9756	26.6798
2546	13.0589	147.5997	506.2928	607.1318	3.7718	24.0432	1.2870	21.8766
2547	19.3269	130.7686	555.4503	624.7182	3.2462	16.2103	3.0857	22.3823
2548	23.8484	112.3662	603.8124	622.4311	2.6642	27.6942	(0.1880)	25.4730
2549	19.5314	108.8165	694.9331	789.2267	3.3566	27.7331	3.9731	42.3528
2550	21.2346	146.4669	804.4479	849.3339	4.1565	67.8911	3.1346	46.7463
2551	29.7849	172.3954	892.8496	913.5340	3.7337	78.4288	4.0864	47.4596
2552	32.7880	176.4597	908.8723	952.7416	5.6725	42.9829	5.5552	44.0691
2553	33.1718	163.4156	1042.9452	1090.5241	6.8662	62.7894	4.6514	44.6434

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตาราง 18 แสดงรายการงบการเงินของธนาคาร ธนชาต ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2553

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	เงินสดในธนาคาร (CASH=C)	ปริมาณเงินลงทุนสุทธิ (NI=net investments)	ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (L=Loans)	ปริมาณเงินฝาก (TD=total deposit)	หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (CL=call debt)	ปริมาณเงินกู้ยืม (TB=total borrowings)	ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)	ค่าใช้จ่าย (AE=Accrued Expenses)
2545	0.0219	14.2961	33.3104	37.1867	0.0270	0.0000	(0.3851)	1.7958
2546	0.0682	24.0977	32.9029	41.7059	0.0847	5.1444	(0.4128)	2.2669
2547	0.2156	19.1731	31.0232	45.0191	0.0375	16.6894	0.0229	1.9721
2548	0.8004	17.4151	83.1967	149.0149	0.9972	24.9924	(0.5431)	5.2095
2549	2.4657	21.8944	200.1799	198.9813	1.4616	32.6033	(0.7541)	15.7205
2550	3.2743	19.9679	224.9403	191.5463	1.3290	68.4380	(2.6056)	15.4907
2551	4.0174	26.5862	272.9255	270.8318	1.3167	62.2883	(3.5387)	17.2166
2552	3.6649	64.6429	282.5768	266.7273	2.1118	90.9362	(2.7859)	15.9159
2553	3.7335	122.7911	326.5490	242.7910	2.3265	132.0922	(1.1569)	16.1756

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาว ศรินญา สังข์ทิพย์
วันเดือนปีเกิด	28 กุมภาพันธ์ 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	51 บ้านพักไปรษณีย์จังหวัดสระบุรี ถ.พหลโยธิน ตำบลปากเพรียว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี 18000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
พ.ศ. 2547	เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2555	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ม. เศรษฐศาสตร์การจัดการ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ